

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIVANA JARCA
NOVO MESTO

T O

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu šte. 606-70/3-24

Štev. 16-17 (474-475) LETO X.
NOVO MESTO, 24. APRILA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje - Slovenski poročevalci - v Ljubljani

Zgodovina Partije - zgodovina ljudstva

5 slavnostne seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije - O štiridesetletnem delu Komunistične partije Jugoslavije je govoril generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz-Tito - Sprejeti sklepi o postavitvi spomenika socialistične revolucije jugoslovanskih narodov, o ustanovitvi muzeja revolucije jugoslovanskih narodov ter o postavitvi spomenika Karlu Marxu, Friedrichu Engelsu in Vladimiru Iljiču Leninu

Centralna proslava 40-letnice obstoja in revolucionarnega boja Komunistične partije Jugoslavije se je začela v nedeljo dopoldne s slavnostno sejo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu. Na njej je generalni sekretar CK ZKJ tovariš Tito prebral referat »Štirideset let revolucionarnega boja Komunistične partije Jugoslavije«, v katerem je v uvodu dejal:

Tovariši in tovarilice! Pred štiridesetimi leti je bila v teh dneh, v času, ko je bila velika oktobrska revolucija še v razmahu, ustanovljena Komunistična partija Jugoslavije - iz organizacij najbolj revolucionarnega dela delavskega razreda Jugoslavije, prežkušenih v desetletjih vztrajnega boja proti brezdušnemu izkoriščanju in proti krivicam, ki so jih trpele. Pred štiridesetimi leti sta bili prav tako ustanovljeni Zveza delavskih sindikatov Jugoslavije in Zveza komunistične mladine Jugoslavije, ki sta bili vse čas svojega obstoja tudi šola za vzgojo delavcev v revolucionarnem

boju komunistov, za vzgojo novih članov Partije. Ustanovljena na temeljih znanosti velikih proletarskih mislecev Marxa in Engelsa, je Komunistična partija Jugoslavije smelo ubrala pot avantgarde delavskega razreda, pot revolucionarnega boja za izpolnitev svojega zgodovinskega poslanstva organizatorja in voditelja vsakdanjih bojev za pravice delavskega razreda, za narodne pravice in enakopravnost vseh narodov Jugoslavije. - svojega poslanstva organizatorja in voditelja v odločilnem boju za uresničenje boljše in pravičnejše družbenega sistema, socializma.

Tovariš Tito je zatem opisal zgodovinsko nujnost obstoja takšne revolucionarne partije kot je bila Komunistična partija Jugoslavije. Že leta 1919 bi Jugoslavija brez take partije razpadla, njeni narodi in ozemlja pa bi postali plen imperialističnih načrtov in barantanj. Boj naše Partije je bil od vsega začetka izredno težak zaradi razmer v nekdanji državi in zaradi notranjega partijskega razvoja. Vse do leta 1937, do prihoda novega vodstva v Partijo, so bili v njej hudi frakcijski boji, ki jih je napačna presoja Kominternne o stanju v državi še poslabševala. Po letu 1937 je začela Partija uspešen boj za vpliv v najširših množicah; globoko se je zasedla med ljudstvom in pognala korenine v mestih in vaseh. Postala je edini pravi tolmač težnj in koristi naših narodov. Zato je tudi v najpomembnejšem poglavju svoje slavne zgodovine dostojno izpolnila veliko nalogo organizatorja in voditelja narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije. Tu je tovariš Tito dejal:

četku oboroženih bojev, je vsa Partija, so vse njene organizacije in vsi njeni kadri sprejeli to odločitev kot nekaj normalnega, kot logično nadaljevanje prejšnje politike Partije. Vsa Partija je začela brez omahovanja skladno s sprejetim pogojem uveljavljati ta sklep, komunisti pa so ga sprejeli ne le kot nujnost v tem zgodovinskem položaju, marveč tudi kot možnost za uresničevanje istih velikih in največjih družbenih idealov, ki so jim bili posvetili vse svoje življenje.

Imed 12.000 članov Partije, kolikor jih je bilo v začetku vstaje, jih je komaj kakih 3.000 preživelo konec osvobodilne vojne, enako pa se je zgodilo tudi s mladinci, člani SKOJ. V svojem izpolnjevanju svojih dolžnosti so padali na fronti in v slednji, v dolgoletnih in težavnih bojih proti združenim sovražnikom ali v zaporih in na moriških, kjer so s svojo junaksko in mučeniško smrtjo popisljali najlepše strani našega boja za svobodo ter dali največkrat najboljše zgledne človeške požrtvovalnosti in vdanosti stvari svojega ljudstva. V tem boju, v katerem so v ognju revolucije zrasli in se kalili novi partijski kadri, je padlo junaksko smrti deset članov Centralnega komiteja, na stotih, stotih partijskih voditeljev, na tisoče najboljših aktivistov, političnih in vojaških voditeljev, na deset tisoče drugih članov Partije in mladine.

V pogojih vojne se je Partija nenehoma krepila in je izpopolnjevala svoje vrste s najboljšimi borci, tako da je imela ob koncu vojne 141.000 članov, lemed katerih jih je bilo največ v vrstah borcev. Partija je svojo organizacijsko sestavo izgrajevala skladno s pogoji vojne, v vojski in v slednji. Vzga-

jala je milijonske množice naših narodov in se tedaj bolj usposabljala za vodilno vlogo, ki ji je pripadla v naši osvobodilni vojni po zgodovinski nezogibnosti. Neskončno veliko je ideološko in politično delo, ki ga je morala naša Partija v celoti in vsak njen član posamezno opraviti v štiridesetletni revolucionarni oboroženi borbi. To je ena izmed bistvenih komponent naše narodnoosvobodilne vojne in revolucije, brez katere bi bil nemogoč takšen zmogovit izid boja in o kateri lahko rečemo, da še ni našla dovolj mesta v naši vojni-revolucionarni literaturi in da je še nisimo dovolj ocenili niti v znanstvenopolitični in partijski literaturi.

Pri tem se je dlje časa pomudil pri nadrobnejšem opisovanju vloge in dela Partije v začetku NOB in med njenim razvojem. Opisal je podrobno značilnosti socialistične revolucije, ki jih je narodnoosvobodilni boj postopoma dobival, rešitev in končno ureditev narodnostnega vprašanja ter obsežno delo Partije v povojni graditvi nove države. Vodilna vloga KP je sad njene družbeno-politične in idejne dejavnosti, je dejal med drugim tovariš Tito, ko je opisoval značilnosti naše poti v socializem. Obdelal je vzroke spopada med ZSSR in Jugoslavijo v l. 1948 in poudaril, da naša stvarnost potrjuje, da socializem ni monopol nikogar. Posebej je govoril tudi o našem prispevku k proletarskemu internacionalizmu, pri čemer smo vseskozi z dejanji kazali naš odnos do razredne solidarnosti mednarodnega delavskega gibanja. Svoj govor je tovariš Tito zaključil takole:

Ze štirinajstič bomo prihodnje dni v svobodni domovini slavili praznik dela, naš veliki Prvi maj. Letos ga bomo proslavljali s prav posebnim poudarkom velikih pridobitev in uspehov, ki jih je pod vodstvom Partije izbojeval naš delavski razred in ki jih vsi naši delovni ljudje iz leta v leto vedno znova dosegajo. S 40-letnico ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije bomo praznovali mednarodni dan dela in delavske solidarnosti še lepše in še bolj pomenljivo, saj nas upravičeno prešinja velik ponos svobodnih ustvarjalcev in z zaupanjem zremo v svetlo bodočnost. Zato pošljimo ob Prvem maju tople tovariške pozdrave predsedniku republike, dragemu tovarišu Titu in vsem delovnim ljudem naše lepe domovine! Za mir, svobodo in socializem!

KP Jugoslavije je izpolnila svoje zgodovinsko poslanstvo

Zdaj je znano ne le našim narodom, marveč tudi po vsem svetu, da je Komunistična partija Jugoslavije izpolnila in svoje zgodovinsko poslanstvo, da je po KP SZ najbolj dosledno opravila svoje revolucionarno vlogo, toda ob tem velikem jubileju naše Partije bi se želel vsaj kratko ozreti na določene dogodke in zgodovinski boji KPJ v njenem štiridesetletnem obstoju. Rad bi se kratko dotaknil nekaterih glavnih trenutkov iz naše revolucionarne zgodovine, težav, na katere smo zadrževali v naši revolucionarni družbeni preobrazbi in dragocene izkušnje, ki smo si jih pridobili v tem košljivem in težavnem boju. To je potrebno ne le samo zato, da bi nam bilo zged za naše bodoče delo, marveč tudi zato, da bi bilo zgled našim mladim pokolenjem, da bi do kraja spoznala, kakšne težave so kalile svetel lik naše Partije in naših komunistov, lik, ki ga skušajo, žal, na razne načine

oskrnuti ne samo nekakšni kvazikomunisti, ki ne poznajo težavnega revolucionarnega boja in ki jih je spravila na površje plima revolucionarnega boja resničnih revolucionarnih sil, marveč tudi tisti, ki so si zastavili cilj, kakršnega imamo tudi mi - usvaritev komunistične družbe.

V okupirani Evropi je KPJ prva in edina pozvala ljudstvo k oboroženi vstaji in sama stopila na čelo boja

Naša Partija je začela osvobodilno vojno približno s 12.000 člani in s kakimi 20.000 člani Zveze komunistične mladine. Kdor ne pozna značaja naše Partije in revolucionarnih lastnosti njenih članov, ne more razumeti, kako se je mogla naša Partija s razmeroma majhnim številom članstva postaviti na

čelo ljudstva v teh prelomnih dogodkih v začetku osvobodilne vojne. To je mogla storiti zato, ker njena moč ni bila samo v številu članov, marveč je bila tudi v vplivu na množice, v išočerih novih politično zrelih kadrih, ki jih je vzgajala v sindikatih, v SKOJ itd. Njena moč je bila v tem, kar je predstavljala in izražala, slasti pa v njeni sposobnosti, da določi pravilno politično linijo, da pokaže na pravilno pot in način, kako je treba izpolniti zastavljene naloge. Kolikor je v pogojih predvojne Jugoslavije revolucija dozorevala kot družbeno-zgodovinski proces, toliko so v vrstah delavskega razreda kmetov in izobražencev dozorevali tudi ustrejni revolucionarni kadri, maloštevilni zgradi znanih razlogov, toda politično zgrajeni, zavedajoč se zgodovinskega položaja in svojih nalog. Velike izgube med člani Partije in mladine v prvih letih vojne so bile kmalu nadoknadene s tisočimi novimi člani, prekajenih in ognju osvobodilne vojne.

Ljudje so umirali s čeljo, da bi jih sprejeli v Partijo, prelila kri revolucionarjev pa je bila borbeni klic za nove boje, za nova junstva.

IV. kongres ZKS preložen na 23. junij

Izvršni komitej CK ZKS je na svoji seji 17. aprila sklenil, da se zaradi tehničnih razlogov pričeta delo IV. kongresa ZKS preloži ob 2. junija na 23. junij 1959.

V terek okrajna konferenca SZDL

V torek, 28. aprila, se bo ob devetih dopoldne začela v novomeškem Domu ljudske prosvete okrajna letna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva. Po poročilu predsednika okr. odbora SZDL bo razprava o najvažnejših nalogah SZDL v okraju in volitve novega okrajnega odbora SZDL.

Prepričani smo, da se bodo sile socializma navzlic vsem težavam nenehno krepile, da bo žel socializem nove zmage in da bo našel moč in sredstva odstraniti, kar je negativnega

Ni neakromno reči, da je malo partij, ki bi lahko stopile pred mednarodni proletarijat s takšno bilanco izpolnjevanja svoje internacionalistične dolžnosti v 40 letih dela.

Trdno smo prepričani, da bo tudi naš sedanji odpor proti ne-socialističnim pojavom in neso-cialistični praksi v odnosih med socialističnimi državami zabeležen v zgodovini kot svetel zgled obveznosti do lastnega ljudstva in do mednarodnega delavskega gibanja. Mi smo po pravici ponosni na svojo slavno preteklost in na svoje sedanjo dejavnost v izgradnji socializma v naši deželi, prav tako pa tudi na tisti, čeprav skromni prispevek, ki ga dajemo za razvoj socializma na svetu. Nesmiselno je razglabati za protisocialistični in nacionalistični vsak izraz ponosa, na uspehe naše Partije in naših narodov. Mi smo res lahko na kaj ponosni, občudujemo pa samo, da se bodo morali bodoči rodovi v nekaterih deželah, čeprav nedolžni, spro-movati sedanjih ukrepov proti nam.

- Prihodnja številka
- našega tednika bo izšla
- zaradi prvomajskega od-dihva v tiskarni v četrtek, dne 7. maja 1959.

precejšnja ideološka zmeda, toda v praksi socialistične izgradnje se lomijo zastarele oblike in pojavljajo se nove, ki omogočajo hitrejši razvoj protivrajnih sil, krepitve socialistične demokracije in ustvarjanje pravilnejših socialističnih odnosov med ljudmi tako v proizvodnji, kakor tudi v družbenih odnosih v celoti.

V tej situaciji velike zmede v delavskem gibanju smo imeli lani VII kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Kongres je določil naše naloge v nadaljnji izgradnji socializma in sprejel nov program ZKJ. Uveljavljanje programa je važno predvsem za našo deželo in njen socialistični razvoj. Toda hrup, ki je nastal okrog tega programa, kaže, da je tudi širšega pomena za mednarodno delavsko gibanje. Dejstvo je, da komunistične in socialnodemokratske partije se grece dolgo preživljajo tako rekoč programske krize. To dejstvo najboljše osvetljuje primer KP SZ. Natanko pred dvajseti-

Okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ vabi na
SVEČANO AKADEMILJO
v soboto 25. aprila ob 20. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu
Slavnostni govor bo imel tovariš Franc Pirkovič, sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto.
Sodelujejo: Jože Tiran, režiser Mestnega gledališča v Ljubljani, France Presetnik, član SNG Ljubljana, in simfonični orkester PD Dušan Jereb, Novo mesto.

INTERNACIONALA

Besedilo napisal Eugène Pottier 1871. - Uglasbil Pierre Degeyter 1888.

Vstanite, v suženjstvo zakleti, ki jarem vas teži gorja. Zdaj pravda stara k borbi sveti vas kliče za prostost sveta. Ta svet krivičnosti razbijmo, do tal naj boj ga naš podre; nato svoj novi svet zgradimo, bili smo nič, bodimo vse!

Nihče ne da nam odrejenja, ne carji, kralji in ne bog; osvoboditev iz trpljenja bo delo naših lastnih rok. Sami razbijmo jarem sužnj, ki tlačil nas že tisoč let; zdaj kujmo, bratje, kujmo družni človeštvu boljši, lepši svet.

Mi vse ustvarjamo na svetu, zato naj vse bo naša last; zato naj delavcu in kmetu pripada tudi vsa oblast. Ko vse lenube in tirane uniči naša trda pest, krivice bodo vse pregnane, svoboden rod vasi in mest.

Refren: Že se ljudstvo je zbralo, v zadnji boj že hiti, da z Internacionalo prostost si pribori.

(Priredil Mile Klopčič)

problemov in na oborožuje naših prednih sil za nadaljnji boj.

Ne smemo misliti, da prinaša naš program odgovor na vsa važnejša vprašanja, da tudi naš program nima svojih slabih strani. Naš program bo pravzaprav samo tehten prispevek k spoznavanju problemov in k njihovem delnemu pojasnjevanju. To je velik korak naprej glede na sedanje stanje in je pomen programa ZKJ v tem, da v sedanji etapi znatno spodbuja marksistično misel, da se resneje ukvarja s sodobnimi problemi. To bo pripomoglo, da bomo s splošnimi naporii pravilno odgovorili na vprašanja, ki jih zastavlja življenje.

V tem je pomen dosedanjih naporov Zveze komunistov Jugoslavije in mi se res lahko s ponosom ozremo na slavno štiridesetletno revolucionarno pot Komunistične partije Jugoslavije ter povemo in pokažemo vsakomur, da smo zmerom visoko nosili zastavo Marxa, Engelsa in Lenina.

Osebna blaginja

Od začetka naglega vzpona jugoslovanskega gospodarstva, to je od leta 1952, ko smo premagali najhujše težave sprčo ekonomske blokade naše dežele, je življenjski standard pri nas v stalni rasti. Tudi petletni plan gospodarskega razvoja za dobo 1957-1961 je postavil povečanje življenjskega standarda med ključne ekonomske-politične naloge. Ta naloga je vključena s povečanjem skupne osebne potrebnosti, ki naj v petih letih naraste za okrog 40 odstotkov. V planu pa je posvečena polna pozornost tudi družbenemu standardu: zgraditi stanovanj, razviti šol in zdravstveno, socialnemu skrbstvu in tako dalje. Sredstva za družbeni standard bodo do leta 1961 narasla za okrog 70 odstotkov. Samo v mestih in industrijskih središčih bo zgrajenih 200 tisoč novih stanovanj.

polnjenje nalog petletnega plana so omogočili izredni rezultati, doseženi v vsej naši proizvodnji, posebno pa v industriji. V razmeroma kratkem razdobju je prišlo do neverjavne ravnokosti potrebne, to raznolikost je pa hkrati spremljal visok porast kakovosti in izbora blaga, tako domače proizvodnje kot uvoženega. Potrošnja največjega števila proizvodov je danes visoko nad prednožno, Potrošnja mesa, na primer, je bila lani okrog 25 kilogramov na osebo (pred vojni 22 kilogramov), masti 10,2 kilograma (pred vojni 6,9), sladkorja 15 kilogramov (proti 5 pred vojni), raznih tkanin okrog 13 kvadratnih metrov na prebivalca (še leta 1953 samo 6,5 kvadratna metra). Zelo je narasla potrebnost raznih predmetov za stanovanje in gospodinjstvo: električni štedilniki, hladilniki, radijski aparati, pohištvo. To velja tudi za kolesa, motocikle in avtomobile. Število radijskih naročnikov je lani prekorajlo milijon — 55 aparatov na tisoč prebivalcev (pred vojni le deset na tisoč prebivalcev, leta 1953 pa 25). Poraba električne energije je 12-krat večja od predvojni in 3-krat večja od leta 1953.

— 1953 je bilo v mestih in industrijskih središčih zgrajenih skupno okrog 50 tisoč stanovanj, do konca letošnjega leta pa računajo, da bo ta številka dosegla 80 tisoč novih stanovanj.

Vseh šol smo v šolskem letu 1957-58 (imeli 16.737 (pred vojni 10.352), učencev 2.758.000 (pred vojni 1.708.000), profesorjev in učiteljev 110.922 — (pred vojni 49.921). Zlasti je treba poudariti povečan dotok kadrov z visokošolsko izobrazbo. Velike uspehe smo v zadnjem desetletju dosegli tudi na področju kulture in prosvete: razvijali gledališče, kinov, izredno povečano število muzejev, knjižnic, ljudskih univerz itd. Uspehi zdravstvene službe se kažejo tako v povečanju zdravstvenih kapacitet kakor v številu zdravnikov in drugega medicinskega osebja. Leta 1952 smo imeli v vseh bolnišnicah okrog 55 tisoč postelj, leta 1957 se je to število povečalo na 73.460. Leta 1952 smo imeli v Jugoslaviji 6.558 zdravnikov, leta 1957 pa že 10.340, kar je dvakrat več kakor pred vojni.

VEČANJE FONDA OSEBNE POTROŠNJE

Skupni fond osebne potrebnosti je v letih 1957-58 bil povečan za okrog 20 odstotkov, kar pomeni, da smo v prvih letih petletnega plana dosegli okrog 50 odstotkov od skupnega predvidenega povečanja. Z letošnjim predvidenim porastom potrebnosti bo ostvarjeno povečanje približno 27 odstotkov realnega fonda in osebne potrebnosti v primeri z letom 1956. Primerjanje gibanja fonda osebne potrebnosti od 1952 do 1958 kaže stalno povečevanje. Fizični obseg osebne potrebnosti na enega prebivalca je bil lani za več kot 40 odstotkov večji kakor leta 1952.

294 MILIJARD ZA DRUŽBENI STANDARD

Leta 1957-58 je bilo vloženo v graditve objektov družbenega standarda (stanovanja, šole, zdravstvo itd.) okrog 177 milijard dinarjev. Do konca letošnjega leta bo v te objekte vloženo skupno 294 milijard, kar pomeni 54 odstotkov vseh investicij, dočlenih za razdobje 1957-61. Za sedanja ravna investicij je znatno višja od tiste v prvem petletnem planu, ker se povprečne letne investicije gibljejo okrog 90 milijard dinarjev (proti prejšnjim 52 milijardam dinarjev). V prvih dveh letih plana (1957

in 1958) je bilo vloženo v graditve objektov družbenega standarda (stanovanja, šole, zdravstvo itd.) okrog 177 milijard dinarjev. Do konca letošnjega leta bo v te objekte vloženo skupno 294 milijard, kar pomeni 54 odstotkov vseh investicij, dočlenih za razdobje 1957-61. Za sedanja ravna investicij je znatno višja od tiste v prvem petletnem planu, ker se povprečne letne investicije gibljejo okrog 90 milijard dinarjev (proti prejšnjim 52 milijardam dinarjev). V prvih dveh letih plana (1957

Razpis delovnih mest

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **GOZDARSKI POSLOVNI ZVEZI »ZASAVJE« SEVNICA** razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

- 1. STENODAKTILOGRAFO**
- 2. LIKVIDATORJA - BLAGAJNIKA**
- 3. TRI LOGARJE**

Pogoji:

Pod 1.: Dokončana 2-letna administrativna šola, po možnosti s prakso, ali pa nižja strokovna izobrazba z večletno prakso, z znanjem strojepisja ter samostojnega vodenja administrativnih poslov.

Pod 2.: Srednja strokovna izobrazba s triletno prakso ali nižja strokovna izobrazba z več kot šestletno prakso.

Pod 3.: Dokončana nižja gozdarska šola ali opravljen strokovni izpit za gozdarskega nadzornika oziroma logarja in nekaj let prakse.

Nastop službe za vsa razpisana delovna mesta takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Kandidati naj pošljejo s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljejo na naslov:

GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA »ZASAVJE« V SEVNICI najkasneje do 30. aprila 1959.

Novo članske izkaznice SZDL

Organizacije Socialistične zveze na področju občinskega odbora SZDL Novo mesto se pripravljajo na zamenjavo članskih izkaznic. Učvrstili bodo tudi odbore osnovnih organizacij v tem smislu da bodo novi odbori dobili več samostojnosti pri delu. Skušali bodo doseči čim večjo navezanost; krajevni odbori na razno problematiko njihovih okolišev. Prav tako bodo v osnovnih organizacijah ustanovili komisije za družbene organizacije, da bi dosegli večjo povezavo vseh organizacij v delu, ker doslej ni bila najboljša. Krajevni odbori SZDL bodo prejeli tudi liče.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Novo mesto ima napredaj

večje količine prvovrstnega travniškega sosa.

Cene zmerne. Interesenti naj se zglasijo na kmetijskem obratu v Črmošnjicah in v Zalogu ali na upravi KGP v Novem mestu.

VREME ZA ČAS OD 24. APRILA DO 3. MAJA

Med 26. in 29. aprillom nastalo, po večini delavno vreme s močno ohlajitvijo (možen je tudi sneg do nižin). Pozneje ob prvi razjasnitvi nevarnost snega. V nadaljnjem poteku ne glede na morebitne krajevne nevihte v splošnem lepo vreme. V.M.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Napoved je postala očitna, da sedanjí ameriški zunanji minister Dulles je ne bo mogel več ostati na svojem položaju. Po odhodu na Florido je vrnil v vojaško bolnišnico Walter Reeda v Washingtonu, kjer so ugotovili, da se mu je pojavila nova rakasta tvorba na vratu. Zdravniki sicer poskušajo vse, da bi ga rešili, čeprav je malo upanja. Predsednik Eisenhower se je odločil in imenoval Dullesovega pomočnika Christiana Herterja za novega »državnega sekretarja«, kakor se uradno imenuje ameriški zunanji minister.

V ZDA je položaj zunanje ministra zelo pomemben. V smislu vodenja vsakdanje politike je zunanji minister pravzaprav najvažnejša oseba za predsednika, ta pa ima v rokah vse izvršne oblasti. Sedva je še tukaj podpredsednik, v tem primeru Nixon, ki pa niti član zvezne vlade. Res je, da postane podpredsednik v primeru predsednikove smrti predsednik republike in da mu lahko predsednik zaupa važne naloge in delkatne opravke, toda njegova vpliva v vladi po navadi ni čutili. Zanimivo pa je, da postane zunanji minister lahko predsednik, če bi med mandatom dobi umrlo po vrsti predsednik in podpredsednik ZDA. To se sicer v zgodovini ZDA še ni zgodilo, kaže pa le na pomen zunanje ministra. (Zadnji primer, da je podpredsednik postal avtomatično predsednik ZDA je bil leta 1945, ko je Roosevelt — po četrti izvolitvi za predsednika ZDA — umrl in mu je sledil kot predsednik dotodajni podpredsednik Truman).

V raznih obdobjih zgodovine ZDA se je pomen zunanje ministra spreminjal.

Spočetka, ko so vlado pravzaprav sestavljali predsednik, zunanji minister in vrhovni javni tožilec, je bil položaj zunanje ministra zelo pomemben. Takrat so bile pravice posameznih zveznih držav sicer mnogo večje kot danes, toda ZDA so se širile in zunanja politika je postala umetnost, kako si pridobiti novih ozemelj. (Znana sta na primer Monroe in njegova doktrina). Toda sčasoma je zatej pomen zunanje ministra padel. To je bilo obdobje po razglasitvi Monroejeve doktrine, ko se ZDA niso brigale za Evropo, ker je bila vsa njihova pozornost posvečena ameriškemu kontinentu in lastnemu razvoju, in ko so seveda tudi nasprotovale vsakršnemu evropskemu vmešavanju na ameriški celini. (Maksimilijanova pustolovščina v Mehiki). Ko pa so ZDA, posebno po prvi svetovni vojni, postale svetovna veličina, je položaj zunanje ministra spet postal izredno pomemben. In takšen je še danes.

Seveda so bili različni zunanji ministri. Nekateri so bili »močni«, nekateri »šibki«. Odvisno je pač bilo od tega, ali se je predsednik zanimal za zunanjo politiko ali ne. Roosevelt je na primer hotel imeti svoje prste v zunanji politiki in zato je pogostokrat uporabljal mimo zunanje ministra kako sposobno osebo za zaupne opravke. Pri Rooseveltu je bil to Harry Hopkins. Odnosaj med Eisenhowerjem in Dullesom so bili v ravnotežju.

Sedanji predsednik se sicer močno ukvarja z zunanji zadevami, a se je vendarle v marsikateri pomembni odločitvi zanesel na Dullesove svet.

Napovedujejo, da Herter ne bo tako »močan« zunanji minister, kot je bil Dulles. Toda to so napovedi. Vsekakor čaka novega zunanje ministra, o katerem pravijo, da je proučnejši od Dullesa, prav zdaj mnogo dela. V Parizu se bo 29. aprila udeležil konference zunanjih ministrov zahodnih držav, na kateri naj bi dokončno vskladili zahodna stališča pred pogajanjmi z ZSSR, v Zenevi pa bo sodeloval na konferenci zunanjih ministrov Vzhoda in Zahoda, ki se bo začela 11. maja. Ta konferenca bo pripravila za sestanke na najvišji ravni, ki naj bi ga sklical še letos poleti.

Pravilo, da Herter ni doktrinár, da ni zaljubljen v teorije, ampak se skuša realistično lotevati problemov. V tem se razlikuje od »filozofske« narave svojega prednika, ki je večkrat zapadel idejam o križarski vojni proti komunizmu. Vsekakor homo prav kmalu videli, če je to res. Pozabili na seveda ne smemo, da bo Dulles — in verjetno bo to storil — lahko, čeprav je bolan, še prav občutno posegal vodenje ameriške zunanje politike. Koliko se bo Herter pustil vplivati zdaj, ko je postal zunanji minister, pa bomo tudi videli.

NOV ZUNANJI MINISTER

Več sodelovanja potrebujemo

Paberki s plenuma Občinskega sindikalnega sveta v Sevnici

Prejšnji četrtek je bil v Sevnici plenum občinskega sindikalnega sveta, na katerem so obravnavali tekoče probleme iz gospodarstva, tarifne pravilnike, volitve v UO podjetij, izobraževanje in pod.

Po uvodnem referatu predsednika Dušana Breliha se je v prisotnosti predstavnikov ObLO razvila živahna razprava. Najvažnejša je bila vsekakor zahteva sind. da člani zbora proizvajalcev pri obdani poročajo svojim volivcem o delu zbora in celotnega ObLO. Po kolektivnih se namreč opaža, da ljudje sploh ne vedo, kakšno je stanje v občini, kam daje sredstva iz kolektivov, ker je za to pač premlado povezanost. Na podlagi razprave je bil sprejet izredno koristen sklep, po katerem bodo člani zbora proizvajalcev redno obiskovali kolektive in jim poročali o problemih, gospodarjenju itd. Pravilno je, da volivci tega občinskega organa dobijo v nekem obdobju poročilo o zadevah, ki jih ta organ rešuje. Opaziti je bilo, da ObSS ni seznanjen z vsemi ukrepi, ki se v občini podvzemajo. Zato bodo sodelovanje okrepljeno, s čemer bo sindikalnim organom omogočeno lažje tolmachenje ukrepov in korakov oblasti. Pri tej priložnosti je bilo tudi poudarjeno, da bodo šla vsa sredstva iz dopolnilnega družbenega prispevka izključno za asfaltiranje ceste.

Posebno skrb naj bi imeli sindikati pri letošnjih planih investicij. V občinskem merilu nameravajo v tem letu investirati okrog 230 milijonov dinarjev. Obstaja dolžnost, da kljub temu, da so to v precejšnji meri lastna sredstva podjetij, le ni vseeno, kje in zakaj se porabijo, saj so investicije iz vseh virov enako važne. Sivar vsake sindikalne družnice posebej je, da v okviru meja podjetja razpravljajo o umestnosti posameznih investicijskih postavk, ki gredo končno je iz sredstev podjetja in ponekod morda tudi na škodo standarda. Konkretnega primera za to sicer ni nihče povzidal, obstajajo pa resne nevarnosti. Tako se je, na poučena in objektivna koristna točka končala s razjasnitvami pojmi.

Občinski sindikalni svet je sprejel priporočilo, po katerem naj bi kolektivni predložili skupni komisiji ObLO in sindikalnim strukturalnim hkrati, ko jih dajo v razpravo. S tem bi omogočili komisiji, da svoje pripombe takoj, ko je tarifni pravilnik še v razpravi s čemer bi kakšne grobe napake lahko takoj odstranili. Prisotni so se s predloženimi strukturalnimi, saj bo to ostajala pet spremljanju tar. pravilnika.

Z volitvami novih UO so na območju čele občine precej pozni. Te bodo kljub temu izvršene pravčasno. O izobraževanju so se pomenili, da bodo ponovno načeli akcijo za večerno šolo za pridobivanje popolne osemletke za delavce. Občinski svet Svobod. je to načrt že potrdil. Ni pa bupše. Marsikateremu delavcu so pota za nadaljnje šolanje zapra, dokler nima popolne osemletke. Z večerno šolo se ta vrzel lahko izpolni.

Občinski sindikalni svet je na zaključku razpravil še o prvomajski proslavi. Prešernovi družbi in o drugih lekcijah zadevah. Brez dvoma kaže razprava, da bodo volitve vse pogosteje kazali zanimanje, sploh kadar gre za sredstva, ki so jih sami prispevali. V ta namen bi bilo dobro najti najustreznejšo obliko povezave med kolektivom in zborom proizvajalcev, kajti slednji, da bi član tega zbora v lastnem podjetju občine poročal o njegovem delu, so verjetno tudi drugod bolj redki.

Občinski sindikalni svet je sprejel priporočilo, po katerem naj bi kolektivni predložili skupni komisiji ObLO in sindikalnim strukturalnim hkrati, ko jih dajo v razpravo. S tem bi omogočili komisiji, da svoje pripombe takoj, ko je tarifni pravilnik še v razpravi s čemer bi kakšne grobe napake lahko takoj odstranili. Prisotni so se s predloženimi strukturalnimi, saj bo to ostajala pet spremljanju tar. pravilnika.

Z volitvami novih UO so na območju čele občine precej pozni. Te bodo kljub temu izvršene pravčasno. O izobraževanju so se pomenili, da bodo ponovno načeli akcijo za večerno šolo za pridobivanje popolne osemletke za delavce. Občinski svet Svobod. je to načrt že potrdil. Ni pa bupše. Marsikateremu delavcu so pota za nadaljnje šolanje zapra, dokler nima popolne osemletke. Z večerno šolo se ta vrzel lahko izpolni.

Občinski sindikalni svet je na zaključku razpravil še o prvomajski proslavi. Prešernovi družbi in o drugih lekcijah zadevah. Brez dvoma kaže razprava, da bodo volitve vse pogosteje kazali zanimanje, sploh kadar gre za sredstva, ki so jih sami prispevali. V ta namen bi bilo dobro najti najustreznejšo obliko povezave med kolektivom in zborom proizvajalcev, kajti slednji, da bi član tega zbora v lastnem podjetju občine poročal o njegovem delu, so verjetno tudi drugod bolj redki.

Objava

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto poziva vse bivše borce iz NOV, ki so aktivno delali v Narodni zaščiti ali v izpostavi od leta 1944 do osvoboditve, da se pisмено javijo na Okrajni odbor Zveze borcev Novo mesto najpozneje do 10. maja 1959.

V prijavi naj posamezniki napišejo: priimek in ime (tudi ilegalno ime, če ga je imel), sedanje bivališče, v kateri enoti Narodne zaščite ali izpostave je delal v tem času, kdo je bil njegov nadrejen, kakšno funkcijo je opravljal in podobno.

Ta razpis velja za navedene člane samo za območje sedanjega okraja Novo mesto oziroma za vse tiste člane, ki so aktivno delali v času NOV na tem območju.

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto.

Študij

Komunisti v osnovnih organizacijah ZK Sentjernejskega in topiškega področja so imeli predavanja o 21. Kongresu KP Sovjetske zveze.

PROMETNE NEZGODE

● Tovorni avtomobil Pivovarne Laško, naložen s 120 zabojli piva, je vozil 11. aprila po avtocesti. Med vožnjo so zaboji prišli na stranjo in ker je bila slaba, je popustila. Zaradi pritiska tovora na eno stran je kamion med Čatežem in Podgračeno zaneslo s ceste. Na vozilu in tovoru je nastalo za 30.000 din škoda.

● Voznik osebnega avtomobila H-13229 iz Zagreba je 12. IV. na avto cesti pri Trebnjem med vožnjo počila pnevmatika na zadnjem kolesu. Zaradi tega ga je zaneslo s ceste, da se je vozilo dvakrat obrnilo. Pri tem so bili vsi štiri potniki lažje poškodovani, na vozilu pa je nastalo škoda za več kot četrt milijona dinarjev.

● V nedeljo 12. aprila se je teže poškodovani tudi P. F. iz Črmošnjic. S kolesom se je peljal z Maverlena proti Črmošnjicam, ko je zaneslo, tako da se je zaletel v zid. Na kolesu ima obrabljen 4.000 din škoda.

● Na cesti med Prevolam in Plešem se je 13. aprila ponesrečil kolesar S. S. iz Poloma. Nezavestnega ga je našel nek drug kolesar in takoj poklical rešilni avto. Ko je ta prispele poškodovanca ni bilo več tam. Ko je prišel k zavesti, je nekam odšel.

● V torek 14. aprila je bil v Črmojni sramanj dan Z. G. je hotela čez cesto, na bi pri preletela, če je prehod močnejši. Pri tem to je podri kolesar A. J. Kolesar je ostal brez pokobov. Z. G. pa je bila lažje poškodovana.

V tem tednu nabiramo

- Cvet črnega trna (oparnice, trtulje), (450 din).
- Rasilino plešča (45 din), kopolitika s korenino (75 din).
- Lubje češminovih korenin (320 din), češminovih palic (65 din).
- Korenine trobentice (150 din), sladke koreninice (150 din), bo-dece neže — kompave (115 din), regrata (125 din).
- Opozorilo! Pri sladkih koreninah je treba odstraniti drobne stranske koreninice, pri sušenju pa paziti da se jih ne prežge. Suhe koreninice morajo imeti če jih premlimo, lepo svetlo - zelenkasto barvo.

REVOLUCIONARNO GIBANJE NA DOLENJSKEM V LETIH 1918 DO 1941

Razen železničarjev in drugih delavcev so bili člani KPJ v Novem mestu trije obrtniki: sedlar Jože Pirnar, pislar Valentič in dimnikar Sajevec, nekateri pa so bili njeni simpatizerji.

V legalni KPJ se sodelovalo tudi več pomembnih intelektualcev. Razen Jurista Stanke Svajgerja in privatnega uradnika Jožeta Koršiča so bili njeni člani: odvetniški koncipient dr. Ribard Pintar, študent Milan Kuder, mediciner Friderik Gebauer, sin učitelja iz Smihela, študent filozofije Franc Herman in gimnazijec Lojze Mušič. Povojni revolucionarni val pa je bolj ali manj potegnil za seboj tudi druge izobražence.

Splošno revolucionarno razpoloženje je prav tako razgibalo dijake novomeške gimnazije. Ker razen protiklerikalne zveze niso imeli do tedaj nikake svoje legalne kulturno-politične organizacije, so se začeli tajno organizirati. To je vzmernilo klerikalne »Dolenjske novice«, ki so 15. maja 1919 med drugim pisale:

»Divjak ki poganja med našimi srednješolci, je treba samo cepiti, polahititi. Dajte

za rusko revolucijo in rusko literaturo so ustanovili ruski krožek, predvsem pa so se izživljali v umetnosti. (Podatki L. Mušiča; M. Mušič, »Iz spominov na Novo mesto in njegov umetniški prerod«, »Nova obzorja« 1935, str. 716-717.)

»Prosveta« je dobila svoj prostor v gimnazijskem posloppju. Izdala je dve kvalitetni številki dijaškega zbornika »Album«, v katerem so sodelovali Lojze Mušič, Niko Berus, Zdenko Skalický, Marjan Mušič in France Škerjanc. Vseboval je pesmi, prozo in ilustracije. Pisan je bil napredno in zlasti ateistično. (B. Komelj, Novomeški rokopisni listi, »Dol. prosveta« 1955, št. 2, str. 38.)

Ker je bila »Prosveta« kot glasnica novih kulturnih in političnih tokov privlačna za dijake, je začel proti njej gonjo gimnazijski profesor verouka dr. Ciril Azman, ki jo je napadal celo s prižnice. Kmalu je dosegel njen razpust in zaplenbo njene knjižnice, ki so jo z veliko poživljalnostjo zbrali izdelani dijaki. Vendar s tem ni uspel uničiti revolucionarnih idej. »Prosveta« je zaorala ledino na novomeški gimnaziji in bila priprava za kasnejši legalni marksistični krožek, ki je imel veliko vlogo za nadaljni razvoj revolucionarnega gibanja na Dolenjskem.

KPJ je l. 1920 imela v samem Novem mestu okrog 50 članov. Njihovo število ni raslo, temveč padalo ker so morali nekateri komunisti oditi drugam s trebulom za kruhom, nekaj železničarjev — komunistov pa pa so zaradi stavke kazensko premostili v druge kraje. Pri volitvah novembra 1920 so komunisti v Novem mestu dobili 44 glasov, kar znaša 13 odstotkov vseh volilnih udeležencev, socialisti 6; klerikalci 70 in razne liberalne stranke 228 glasov.

Šmihel - Stopiče

V občini Šmihel — Stopiče se je revolucionarno gibanje razvilo iz znanega upora delavcev in kmetov v Kandijem decembra 1919, ki sem ga že podrobno opisal. Njena organizatorja sedlar Jože in tesar Tone Pirnar sta se ob ustanovitvi komunistične Delavske socialistične stranke takoj pridružila njej in z nekaterimi drugimi pridno zabajala na komunistične diskusijske večere v gostilni pri Müllerju.

Pod njunim vodstvom se je kasneje ustanovila krajevna organizacija KPJ za šmihel-stopičsko občino, ki je štela okrog 60 članov. Jože Pirnar je bil predsednik, Tone Pirnar pa blagajnik in zbiratelj naročnikov za »Rdeči prapor«.

Na predvolilni konferenci v Ljubljani je bil Jože Pirnar dočlen za kandidata KPJ s splošnimi pogoji za državnozbornske volitve novembra 1920. V nedeljo 21. novembra sta Stane Svajger in Jože Pirnar govorila na komunističnih shodih v Otočcu in Podgradu. Mnogo večjo aktivnost pa je zaradi velikih denarnih sredstev in številnih agitatorjev podočeljskih trgovcev in gostilničarjev — razvila Puceljava samostojna kmetaka stranka, ki je s svojo demagogijo uspešno pridobila večino kmetov.

V občini Šmihel — Stopiče je za komunistično listo glasovalo 79 volivcev, t. j. 12 odstotkov vseh volilnih udeležencev, za socialistično 6, za klerikalno 141 in za SKS ter druge liberalne stranke 412. Značilen je velik poraz klerikalne stranke, ki je prej v tej občini zmeraj dobivala absolutno večino, tedaj na 22 odstotkov vseh oddanih glasov. »Rdeči prapor« je 11. decembra poročal, da so se same volitve vršile sicer v redu,

V Sentjerneju

Ze decembra 1918 je vzklopil tudi med nezadovoljnimi kmeti v nekdanji Sentjernejski občini prišlo do upora. Toda šele leta 1920, ko je revolucionarno gibanje že upadalo, je to spontano gibanje v sentjernejski okolici dobilo prvo organizacijsko obliko.

Pri komunisti na Sentjernejski ravni so bili ključavnčar Jože Pirkovič, gostilničar Tone Majzelj in mlinar Franc Jerle, ki se jim je kmalu pridružil trgovec Franc Smit, do tedaj tajnik krajevne odbora liberalne stranke in mnogi kmetje. Ti so se l. 1920 povezali s komunistično organizacijo v Novem mestu in s pokrajinskim vodstvom KPJ v Ljubljani ter ustanovili krajevno organizacijo KPJ v Sentjerneju, ki je štela okrog 100 članov.

»Rdeči prapor« je 20. novembra 1920 objavil prvi dopis iz Sentjerneja, v katerem je doplnil med drugim pisal:

»Tudi tukaj je ljudstvo sregledalo... Ljudstvo je bilo že po prevratu silno ogorčeno nad kapitalističnimi voditelji, all je ti so toliko časa zadrževali volitve, da so ga zopet pridobili v svoje mreže...«

Vsebinsko sklenjenih pogodb

v kmetijski kooperaciji je treba zdaj uresničiti in strokovno pomagati, da bosta zadruga in proizvajalec izvršila svoje naloge - Letos sodeluje v kooperaciji 5972 kmetov iz 9 občin našega okraja s 3000 hektarji površin - Za prihodnje leto so že zdaj sklenjene pogodbe za najboljše semenski krompir s Tolminskega in z Gorenjskega - Zdjaj še pogodbeni odkup krompirja - Nujna naloga: pogodbeno pitanje telet v pitilniših in pri kmetijskih zadrugah - Sejmi bodo zamenjani z združnimi

V četrtek, 16. aprila, je bilo v sejni dvorani OLO posvetovalje predsednikov občinskih ljudskih odborov s predstavniki okrajnega ljudskega odbora o stanju v kmetijstvu našega okraja, o ureditvi veterinarske službe in o vprašanju tarifne politike. S posvetovanjem posreduje nekaj glavnih ugotovitev in sklepov, ki jih bodo organi OLO in ObLO uresničili ali pa so ozir. bodo naloge kmet. združ. in drugih gospodarskih organizacij.

O kmetijskih vprašanjih in združništvu je poročal podpredsednik OLO Viktor Zupančič in med drugim dejal, da smo zajeli letos v kooperaciji v okraju približno 3000 ha površin (za pšenico, hibridno koruzo, krompir in travništvo). Pri koruzi smo dosegli 19% prvotnega plana, pri krompirju vseh čimteljev v okraju, zlasti pa občinskih vodstev: da zagotovimo s pomočjo strokovnjakov na teh površinah vse tiste ukrepe, ki naj prinesejo kmetu, zadrugi in skupnosti pričakovane koristi: večji pridelek in boljši zaslužek - Teh 3000 ha površin naj bo osnova za nove uspehe v jeseni; pridrugi naj se jim novih 3000 ha. Zato naj bodo pogodbe v ko-

operaciji dolgoročne, da bo kmet spoznal in upošteval koristi, ki mu jih prinaša kooperacija s sodobno proizvodnjo. Da nismo tokrat uspeli doseči več, je krivda tudi v pre slabem političnem delu. Medtem ko so navodila do občinskih vodstev prišla in so se tu o nalogah temeljito pomenili, je prišlo premalo tega na osnovne organizacije v vasi, do članov ZK in SZDL. Marsikje je zato teren ostal brez prave pobude.

Doslej se je v kooperaciji vključilo 5972 kmetov a pribl. ravno toliko parcelam, ki merijo v povprečju 48 arov. Sibirski smo glede strokovnega kadra, saj pride zdaj na enega strokovnjaka (računajoč tudi vse obč. inšpektorje) približno 42 ha ali 92 parcel, kar je v ozirih na raztresenost še vedno veliko. Pri koruzi je šlo teže zaradi tega, ker kmetje še niso navajeni na krmiljenje živine in prašičev s hibridno koruzo, čeprav imamo prav tu še velike, neizkoriščene možnosti.

Pri krompirju so uspehi veličko večji, zlasti zaradi ugodnih pogojev in primerne cene. - Zdjaj naj bi s kupnimi pogodbami zagotovili še 400 vagonov krompirja, da bo ob čvrsti ceni zagotovljena tudi enotna odkupna politika in red na trgu v jeseni.

Umetna gnojila: samo za kooperacijo!

Koristi, ki jih nudi družba posamezniku, naj bo deležen predvsem tisti, ki zanje skupnosti spet nekaj nudi. Umetnih gnojil in reprodukcijskega materiala zadruga zato ne smejo prodajati privatnikom, ki niso šli v kooperacijo. Stvar je zelo preprosta: ravna se po znanem reku »daj-daj!« - Navzlic takim navodilom pa nekateri zadruga na meji okraja (n. pr. Sentovrenc, ki je prodal na področje OLO Ljubljana cel vagon umetnih gnojil) prodajajo gnojila kar na prosto ali pa za 4 do 5 din ceneje (KZ Dobova). Zadruga popušča, kmetje pa to izkoriščajo v svojo korist.

Za jesensko setev že zdaj vse pripraviti

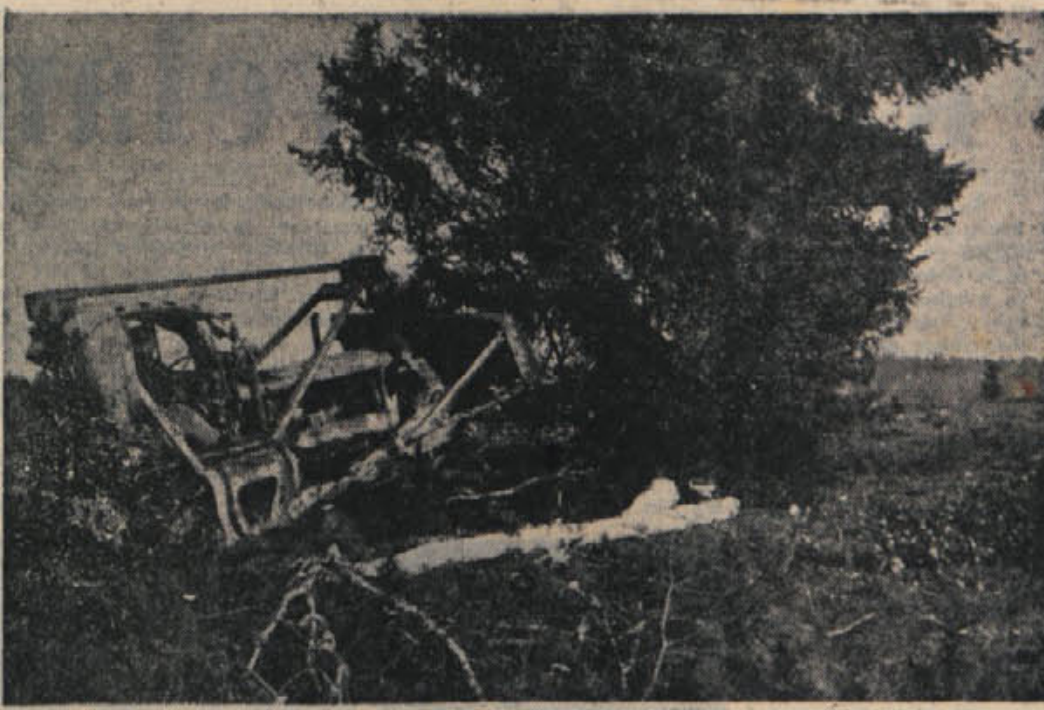
Medtem ko smatramo v podjetjih sprejete plane vsi za nekaj čvrstega, dogovorjenega,

tega odnosa do planov v kmetijstvu še ni. Ker dobivajo kmetje in zadruga plane po zadržani liniji, jih jemljejo manj čvrsto. Čeprav so zadruga vedele za plane OZZ že v decembru, občine šele zdaj sprejemajo družbene plane. Nujno je, da dajo ObLO proizvodne plane za kmetijstvo v roke zadrugam najkasneje do konca junija (za jesensko setev kot za spomladanske akcije).

Naj ne bo odveč, če poudarimo še enkrat, kar so na posvetu s predsedniki občin posebej sklenili: sedanjih 3.000 ha površin, s katerimi so šli kmetje Dolenjske in Sp. Posavja v kooperacijo, mora ostati v kooperaciji. Uspehi takega sodelovanja pa naj prepričajo kmetovalca, da ima od tega resnične koristi in večje dohodke kot v anarhični proizvodnji.

Brez politične pomoči ne bo šlo

Sekretar OK ZKS Franc Pirkovič je na posvetu med drugim zlasti podčrtal ugotovitve, da občinska vodstva, predsedniki ObLO, še vse premalo energično zahtevajo sodelovanje od političnih organizacij. Potrebuje veliko večje sodelovanje med ObLO in političnimi organi v občini, kot

Na vsakem koraku se srečujemo z novim, v mestu in na vasi. Tudi tale debela smreka na črnomaljskih streljnih se ni mogla dolgo upirati železnemu orjaku; s brezami vred se je umaknila z brezplodnih površin, ki so jih traktorji medtem že preorali. Več dobrih mliv, več kruha in zadovoljstva! Tak je naš načrt v sodobnem kmetijstvu. Tu prispeva napreden kmet svoj delež socialistični skupnosti (Foto: Jože Škof, Črnomelj)

ga imamo zdaj. Sedanji sestav političnih organizacij za markske tega ne omogoča. Potreba po reorganizaciji, pri kateri naj sodelujejo tudi ObLO. Za delo potrebujemo več mlajših, razgledanih, pogumnih ljudi, ki poznajo življenje; če jim bomo pri tem pomagali, bodo lahko kmalu dobri ustvarjalci sodobnosti. Krivda nas vseh pa je, da premalo zaupamo mladim ljudem.

Preprečimo nadaljnje padanje živinoreje v okraju!

Znano je, da smo glede mesa prišli v stisko. Tik pred tu-

ristično sezono je pomanjkanje mesa na trgih, v mestih in delevskih središčih. Vzroki? Lani smo zaklali v okraju 12.800 telet! Rodi se jih na leto približno 20.000, od teh pa privemo le eno tretjino, vse drugo gre pod nož. Tu je vzrok, da z živinorejo ne pridemo naprej. Lani je bila sprejeta odredba o prepovedi klanja telet. Mesa ni. Nujno moramo začeti to odredbo uresničevati in teleta dopiti vsaj do 200 kg teže, namesto da jih koljemo s 60, 75 kg. V Zalogu raste pitilnišča za 1000 let, pogodbeno pitanje prek KZ pa moramo urediti v predelih, kjer zdaj mleka ne odkupujemo (zlasti v hribovitih krajih). Zadruga si bodo morale urediti pitilnišča za 20-30 telet za tiste primere, kjer posameznik res ne

more živati dopiti sam. S pomočjo strokovnjakov in okrajnega veterinarskega zavoda, zadruga in kmetov bomo morali to vprašanje začeti takoj odločno reševati, sicer iz slepe ulice ne bomo prišli še tako kmalu. To bo zahtevalo tudi nove prijeme v pitanju poidrovanja telet in čvrsto politiko v uresničevanju prepovedi klanja mladih telet.

Sem sodi tudi predvideni ukrep OLO, da se v okraju ukinejo vsi sejmi (razen metliškega) in upeljejo zadrugi dogoni. Razen pitilnišča v Zalogu bosta potrebni še vsi dve taki pitilnišči.

Na posvetu so razpravljali tudi o reorganizaciji veterinarske službe v okraju in odpravi privatne prakse veterinarjev; o tem prihodnjik kaj več.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Zaokrožen sistem

stanovanjskih skupnosti, zakon o stanovanjskih odnosih, zakon o lastni posameznih delov, zakon o upravljanju poslovnih zgradb in prostorov ter o stanovanjskih zadrugah, odpira mnogo novih nalog in ureja mnoga vprašanja, ki so bila doslej heresena.

Toda, danes bi želeli bralce seznaniti še s nekaterimi nalogami, ki nas čakajo na tem področju. Potrebni so namreč še predpisi o financiranju stanovanjske gradnje. Šele z zakonom o financiranju stanovanjske gradnje in drugimi podobnimi predpisi bomo sistem stanovanjskih odnosov in gospodarjenja a stanovanji do kraja zaokrožili. Novi predpisi o financiranju stanovanjske gradnje naj bi povečali tako zanimanje in štednjo pri reševanju stanovanjskih problemov, kot uredili še druga vprašanja, ki bodo omogočila hitrejšo in cenejšo gradnjo stanovanj.

Za pred letom smo seznanili bralce s perspektivnim načrtom. Takrat smo sklenili, da bomo do leta 1961 zgradili kakih 200 tisoč stanovanj. To pomeni, da bi morali zgraditi povprečno 40 tisoč stanovanj na leto. V zadnjih letih pa smo zgradili manj, pa čeprav veliko stanovanj. Leta 1956 smo zgradili vsega skupaj 20 tisoč stanovanj, leta 1957 nekaj manj kot 25 tisoč, lani pa okoli 29 tisoč. Skratka, pri izpolnjevanju letnih načrtov zaostajamo za perspektivnim načrtom in zamujamo bi treba dohiteti. Vendar pa se moramo zavedati, da več stanovanj ne bomo zgradili s povečano gradnjo, čeprav je tudi to rešitev. Predvsem bo treba poskrbeti za znižanje povprečne cene za stanovanje. Podatki iz preteklih let kažejo, da smo dali iz leta v leto večje zneske, vendar pa se število stanovanj ni skladno povečevalo. Primerjave podatkov kažejo, da so se stanovanja v zadnjih letih močno podražila.

Kako urediti to vprašanje? Nedvomno tudi s sistemom stanovanjske gradnje. Tako na primer predstavlja sedaj stanovanjski sklad, v katerega prispevajo vsi zaposleni, močno osnovo za gradnjo stanovanj, toda ta sistem premalo učinkovito mobilizira dopolnilna sredstva za stanovanjsko gradnjo. Ker podjetja in posamezniki premalo sodelujejo pri gradnji, se ne zanimajo kaj posebno za pomenitev stroškov. Dosedanji sistem financiranja je stanovanjsko gradnjo razbil, namesto da bi jo združeval. Tako imamo množico podjetij, ki vsak zase gradi, ki je, kot pravimo, samostojen investitor. Zaradi tega imamo mnogo ločenih gradbišč, neverjetno veliko število izvajalcev in gradbenih podjetij, ki se ukvarjajo s stanovanjsko gradnjo, preveliko število projektantskih organizacij in podobno, kar vse podpira nesodobno gradnjo, ki ne pelje nikamor drugam, kot do novih podražitev.

S predpisi bo vsekakor treba bolj podrobno uporabiti tudi uporabljanje skladov za stanovanjsko izgradnjo. Stanovanjski skladi niso namreč za vse, kar bi želeli zgraditi v neki občini. Stvar je v tem, da smo te sklade najprej v resnici uporabljali samo za to, za kar so bili namenjeni. Kmalu pa smo morali ta sredstva uporabljati tudi za druge gradnje, kot za osnovne šole, najrazličnejše komunalne objekte ali celo za razširjanje industrije gradbenega materiala. Tako se postopoma izgubila smoter stanovanjskega sklada, ki ga plačujejo delavci in uslužbeni. V naših pogojih pomeni ta prispevek plačevanje enega dela najemnine za stanovanje, ki ga sicer ne dobi hišni svet, pač pa gre v družbeni sklad. No in ker je tako, bo treba stanovanjski sklad uporabljati predvsem za stanovanje, ne pa za vse mogoče komunalne pa tudi nekomunalne objekte, kot se to dogaja.

Bralce bo še posebno zanimal predlog, da bi omogočili tistim, ki še nimajo stanovanj, nekakšno predplačila na stanovanje. Tako bi prišel do stanovanja na podoben način, kot pride do knjižne zbirke, ki jo v obrokih plačuješ že vnaprej. Kdor bi hotel dobiti stanovanje, bi v okviru zadruga ali podobne organizacije plačeval določeno vsoto, ki bi bila odvisna od tega, kako veliko stanovanje želi dobiti. Predplačniki bi lahko dobili tako stanovanje v last ali pa bi si s tem pridobili pravico do vselitve. Zlasti slednje, to je pridobitev pravice do vselitve, se nam zdi zelo pomembna stvar, ki bi mobilizirala mnoga sredstva. Tisti, ki bi tako pridobili pravico do vselitve, bi pač pozneje nekaj let plačevali manjšo najemnino. Tako bi dobili povrnjeno tisto, kar bi prej plačali v obliki predplačil. Ker takih predplačil ne bi zmogel vsak, razpravljajo celo o tem, da bi lahko predplačila prevzela tudi podjetja ali ustanove. Tisti, ki se bo tako »naročili« na stanovanje, pa bo prav gotovo gledal, da bo le-to čim cenejše.

Tovariš Hlenič iz Zorencev je bil izredno zadovoljen s pridelkom hibridne koruze, saj je pridelal 62 stotov koruze na hektar, medtem ko je pridelal njegov sosed le 17 stotov koruze na hektar. S kmetijskim tehnikom Kuretom si zadovoljno ogleduje tako obilen pridelek. Kako pa tudi ne bi bil zadovoljen, ko ima štirikrat več koruze kot njegov sosed. Zadevoljno nam je dejal: »Tudi vnaprej bom sadil samo hibridno koruzo! Še bom šel v kooperacijo!« (Foto: Jože Škof)

Prvi križanc domače goveje pasme

V letu 1958 smo začeli v Suhu krajini osemenjevat plemenice tudi s semenom uvoženih plemenjakov hitrorastne mesnate pasme aberdeen-angus. V marcu so bile prve telitve. Za telitve je značilno, da so lahke, brez komplikacij; telata so sicer majhna, toda hitro pridobivajo na teži. Vaidno je, da bo prirastek pravilno in izdatno krmiljen, s čimer je zagotovljen uspeh na prireditel.

Letni zaključki kmetijskih združ

Kmetijske zadruga na področju občine Žužemberk so lani dosegle preko 10.000.000 dinarjev čistega dohodka. Kmetijske zadruga so odkupili za 109.308.000 dinarjev živine, vendar so posamezne zadruga odkupile manj svoje živine kot v letu 1957, pač pa so vse odkupile več kmetijskih pridelkov kakor prejšnja leta. Znižali se je tudi odkup gozdnih sadežev zaradi manjšega odkupa gob. Največ kmetijskih pridelkov je odkupila KZ Dvor, največ živine pa KZ Žužemberk. Največji promet je dosegla kmetijska zadruga Dvor in sicer 20% več kot v letu 1957. V tej zadrugi je bil ustvarjen tudi največji čistí dohodek. Najlepši uspeh z ozirom na prejšnje leto je imela KZ Hinje, vendar pa ni dosegla svojega namena, ker je prodala sorazmerno najmanj reprodukcijskih sredstev na člana zadruga.

Z novomeškega semišča

Zl. aprila je bilo na žitniski sejnem prirediteljih 330 pridelavcev in prodanih 250.287 prašičev je bilo starih 6 do 19 tednov, po ceni 2.800 do 6.000 dinarjev. 3 prašičev je bilo v starosti od 3 do 9 mesecev in so veljali od 6.000 do 19.000 dinarjev. Ker je bil sejem zaradi prašičev preložen iz ponedeljka na torek, je bil dogon slabši, kot sicer.

Rešitev: večji učinek!

● V industriji obute Novo mesto: Podjetje ima 91,7 odstotka vseh del normiranih. Z novim tarifnim pravilnikom bodo plačani po učinku tudi mojstri. Njihovi prejemki bodo odvisni od uresničitve plana oddelka ali faze, kjer delajo. Podjetje dela po normah že od ustanovitve. Lani marca so jih popravili na stvarno višino, ker so jih posamezniki znatno presegali. Takrat je prišlo med delavci do majhne revolucije. Kljub temu so že lani proti koncu leta presegali popravljene norme za 5,88 odstotka in letos tudi za več.

Novomeška Industrija obutev ima v obutveni stroki najvišje norme v republiki, čeprav so njeni stroji že močno obrabljeni. Take dapehe dosega le z izboljšano organizacijo dela in s plačevanjem po učinku. Ko so pričetki pripravljati novi tarifni pravilnik, so najprej naredili analizo poslovanja za pretekla tri leta. Kakšni so zaključki?

Leta 1958 so povečali bruto proizvod za 11 odstotkov. Čisti dohodek so razdelili takole: 65,49 odstotkov na plače, ostalo na sklade. Postavke lanskega tarifnega pravilnika so bile za 18 odstotkov pod povprečjem. Za 19 odstotkov so jih povzeli lani pri splošnem povečanju minimalnih plač. Letos bodo prejemke z novim tarifnim pravilnikom povečali za ostalih osem odstotkov. Za osebne dohodke bodo porabili 66,97 odstotkov čiste, ga dohodka, torej le 1,48 odstotka več kot lani. Produktivnost bodo povečali za 1,73 odstotkov, narodni dohodek pa za 7,77 odstotka, ker jim boljša organizacija in plačevanje po enoti proizvoda omogočata znižanje materialnih stroškov. Takšen dvig produktivnosti in tako zmajšanje materialnih stroškov bodo dosegli kljub temu, da bodo letos imeli tri delavce manj in dosegli povečano proizvodnjo z 10.000 produktivnimi urami manj kot lani! Vsek delavce bo pri izboljšani organizaciji dela ustvarili 7,77 odstotka več dohodka kot lani, za svoje prejemke, pa bo od tega porabili le 6,69 odstotka, ostane 1,08 odstotka bo pustil podjetju.

V industriji obutev bodo z novim tarifnim pravilnikom povečali tarifne postavke za osem odstotkov, delitev čistega dohodka na osebni in na sklade pa se bo povečala v korist osebnega dohodka le za 1,48 odstotka, ker bodo zvišali produktivnost dela.

● V premogovniku Kanjžarica: Premogovniki so bili že lani v naši republiki stroki, ki je imela povprečno največji odstotek del normiranih. Kanjžarica je lani dosegla 74,6 odstotka, ker so razen jamskih del normirali tudi dela na prevozi in v sepraciji. Letos so to nadaljevali in imajo normiranih že 29 odstotkov del, kar plačujejo po učinku tudi ves jamski prevoz in izvoz iz jame.

Prejemki kanjžarskih rudarjev so bili lani med najnižjimi v premogovniški stroki naše republike, le kmetijski so imeli še nižje od njihovih. Z novim tarifnim pravilnikom bodo popravili postavke pri nekaterih delih povprečno za pet odstotkov, ker to zahteva praksa. Pri jalovinskih delih, kjer je težko doseči zaslužek, so zvišali postavke za deset odstotkov, za »ugrabljen« dober les za 30 odstotkov, ker se to rudniku gospodarsko izplača, pri tesarjenju proge z debelejšim lesom pa za deset odstotkov. Debelejši les je namreč težko obdelovati in delo je zamudno. Uporabljajo ga predvsem tam, kjer je nevarnost zruška. V novem tarifnem pravilniku bodo določili delovna mesta, ki ne bodo plačana po učinku dela. Tam, kjer je od kvalitete dela odvisno življenje rudarjev, na primer delo strelnih mojstrov v jami, dela pri vzdrževanju rovov v jami in podobno, ne bodo plačevali po učinku.

Leta 1958 so od čistega dohodka porabili 93 odstotkov za osebne dohodke, ostalih sedem pa so razdelili na sklade. Letos bodo v investicijami dvignili proizvodnjo za 29 odstotkov. Delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade podjetja se bo močno izpremenila, saj bodo letos porabili za osebne dohodke le približno 71 odstotkov čistega dohodka, ostalih 29 odstotkov pa za sklade podjetja. Čeprav jim postavke lanskega tarifnega pravilnika puščajo še 13 odstotkov razpona do minimalnih plač, bodo letos plače povečali le za osem odstotkov. Zato bodo okrepili sklade in tudi lažje reševali vprašanja družbenega standarda v Kanjžarici.

IEV Semič: vztrajno naprej

IEV obrat Semič izdeluje nizkonapetostne kondenzatorje za radijske sprejemnike in telefonske centrale. Zaposlenih imajo 184 ljudi. Lanska proizvodnja po planskih cenah je bila 172 milijonov dinarjev, letošnji plan pa predvideva povečanje proizvodnje na 250 milijonov dinarjev. Plan je zvišan zato, ker bodo prenesli precejšnji del proizvodnje kondenzatorjev za fluorescentno razsvetljavo iz Ljubljane v Vrtačo.

Obrat še ni dobil 10 novih strojev za navijanje kondenzatorjev, za katere je bilo predvideno, da jih bodo začeli izdelovati že v maju. V kratkem bodo dobili samo en tak stroj, ki ga bodo nekaj časa preizkušali in potem izdelali 10 strojev, pri katerih pa bodo odstranili pomanjkljivosti, ki jih bodo opazili na tem poizkuznem stroju. Ti stroji bodo go-

Na Ajdovcu so predvajali film

Nedolgo teza je bil do Ajdovca potegnjen daljnovid. Uradno elektrika še ni bila »odprta«, občinski odbor SZDL pa je že organiziral prvo kino predstavo na Ajdovcu. Udeležba je bila velika in ljudje so bili navdušeni nad predstavo s filmom, v kratkem bomo Ajdovčane obiskali s strokovnimi filmi.

Remontovci v Žužemberku so dobro gospodarili

Kljub velikim težavam, s katerimi se bori židarsko podjetje Remont Žužemberk, je to podjetje v letu 1958 dobro gospodarilo. Dosegli so preko 3.300.000 din čistega dohodka, ko so ga prejšnja leta dosegli največ 500.000 din. Podjetje ima lepe pogoje za razvoj, v kolikor bo lahko dobilo srednji strokovni kader.

Socialno-varstvena služba po občinah še ni najboljša

V petek 16. aprila je bila v Novem mestu seja sveta za zdravstvo in socialno varstvo, ki sta se je razen članov sveta in vabljenih hudeležih še Nika Arko, sekretarka republikanskega odbora za zdravstvo in socialno varstvo, in ing. Vilma Pirkovič, ljudska poslanica. Razpravljali so o raznih problemih zdravstva in socialnega varstva našega okraja.

Preručila o problemih in o stanju socialnega varstva in o stanju občinskih ljudskih odborih je bilo razvidno, da v občinskih delujeta običajno en do dva sveta, in sicer za zdravstvo in socialno varstvo ter za varstvo družine in otroka. V pomoč so jim razne komisije. Terenska služba je povsod slaba, ker občine nimajo poklicnih socialnih delavcev. Občinski sveti za zdravstvo in socialno varstvo sodelujejo z drugimi organi in organizacijami, predvsem s SZDL in prosveto. Občine imajo v socialno varstvo običajno premalo sistematičnih delovnih mest - a še ta niso zasedena. Opaziti je tudi, da je znanje uslužbenecov socialnih varstev po občinah precej šibko.

Kri v Clevelandu Prvi maj v Sevnici

Ze dlje časa izhajajo v našem listu spomini Johna Lokarja, zato ga gotovo vsi poznate. Čeprav ga je bolezen kmalu po prihodu v staro domovino priklenila na posteljo, je še vedno živahen očanec, poln duhovitosti in šale, 83 let je dočkal 1. aprila letos. Kot pionir slovenskih izseljencev v Ameriki, je bil že od prvih dni borec naprednega delavskega gibanja. Tudi tam so delavci v spomin na krvavi dogodek v Chicagu praznovali 1. maj kot svoj praznik.

slamnikom, ki je imel rdečo krajevce, je skušal nazadnjak ta slamniki strgati z glave. Vprašal ga je: »Odkod pa ste? Ali iz Afrike?« Napadalec je je nato pustil in pohitel naprej. Dva delavca so v tem spopadu ubili, veliko številno pa ranili. Slednje so ravnice po domovih. Mnogo naših ljudi so zaprli. S tem napadom so nam nazadnjaki prizadeli precejšnjo škodo. Odpadlo je mnogo omahljivcev, v vrstah napred-

nega socialističnega gibanja so vzdržali le odločni borci. Kmalu nato, ko je bil Roosevelt izvoljen za predsednika ZDA, je bilo za nas boljše. Kot spomin na ta dogodek sem ohranil komeč raztrgane rdeče zastave in rdečo zastavico, takšno kot so jih nosili udeleženci v sprevedu.

Mednarodni praznik dela so starejši Sevnčani praznovali tudi pred vojno, v časih hude monarchistične diktature. Povprašal sem starega proletarja, kako je bilo takrat, pa je dejal, da je bilo bolj »napeto, saj se ljudje niso tako svobodno zbirali in povesečili kot sedaj.

prigovarjanju smo jima ustrelili, odšla pa sta z nekakšnim mrmranjem o prokletih komunistih in podobno.

stari delavci radi spominjajo težkih in napornih dni, ki so jih utrgali tlačiteljem izpred nosa, da so dokazali svojo solidarnost z mednarodnim praznikom dela. Rečim jih je

Nekoč za prvi maj

Prvi maj je postal pri nas zares pravi ljudski praznik, ki ga radostno praznujejo naši ljudje v mestih in na vasi. To je danes praznik veselja nad življenjem v svobodni socialistični domovini, praznik dela in ustvarjalnih uspehov.

Nekoč je bilo seveda drugače. Ni bilo lahko tistim, ki so organizirali prvomajske manifestacije. Kratka črtica naj to potrdi.

Bilo je nekaj dni pred 1. majem leta 1927, ko je prišel k meni v Kočevje, kjer sem bil tedaj v službi, Ivo Grahor, študent-knjivnik iz Ljubljane in mi povedal, da namerava tiskati v Pavličkovi tiskarni proglas kmečko-delavskega gibanja, ki ga je organizirala Komunistična partija. Rekel mi je, da bo govoril s komisarjem Vidcem in skušal spraviti proglas skozi cenzuro. Drugi dan se je pogajal s komisarjem, v tiskarni pa so prišli delati. Proti poldnevju je prišel spet k nam in se hitro poslovil, češ da mora s prvim vlakom nazaj v Ljubljano. Popoldne pa mi pove sinček ves začuden, da so našega strička gnali orožniki.

Zvedel sem, da so ga na postaji aretirali. Ob ponovnem videnju mi je Grahor rekel: »Mene so res zaprli, toda proglas je prišel v Ljubljano. Vso naklado sta nesla dva delavca v nahrbtnikih. Stopila sta na vlak v Stari cerkvi in ne v Kočevju, kjer so stražili orožniki.«

Ivo Grahor je umrl v Dachau. Ob letošnjem 1. maju in 40. letnici Partije naj bo ta prispevek spomin na enega njenih padlih borcev.

France Osolnik, upokojenec

Sv. Ana nad Smarjem oglašila tudi harmonika, kmalu pa je kje zagorel tudi kres. Ker je bilo zelencev premalo in ker je padel mrak, so se tiščali zvečer bolj doma. Tako se je ob teh kresovih zbralo veliko ljudi ki so veseli prepevali slovenske pesmi dolgo v noč. Drugi dan, na prvi maj, so množice Sevnčanov redno leto za letom hodile na Zajčjo goro, kjer je bilo pravico praznovanje. Harmonika pred zidanimi, petje in veselje je vladalo vse prek in prek.

Proizvajalci občin Trebnje in Novo mesto so volili

V soboto, 18. aprila, so volili proizvajalci industrijske skupine, v nedeljo pa proizvajalci kmetijske skupine.

Fantje pozdravljajo

Svojin domačin in bralcom Dolenjskega lista čestitajo za 1. maj Franjo Dajčman, Jože Pamberg, Avgust Čej in Janez Hočevar, ki služijo vojaški rok v različnih državah, Stane Hili, ki služijo vojaščino v Nišu, Milan Vodopivec in Marko Surja, ki služita vojsko v Somboru, in Jože Novak, ki služijo vojaški rok v Beogradu.

V občini Novo mesto: industrijska skupina 85,9%, kmetijska skupina 89,9%.
Mnogi volivci kmetijske skupine niso mogli voliti, ker po krivdi občinskih volilnih komisij in upravnih odborov kmetijskih zadrug niso bili vpisani v volilne listine. Ta napaka je bila posebno očitna na smarješkem področju v občini Novo mesto.

Slovenski socialistični klub št. 49 J. S. Z. v Collinwoodu (iz Spominke knjige Slovenskega delavskega doma v Collinwoodu — 1927)

Delavski praznik nekoč

Kako so pred vojno slavili prvomajsko slavje v Beli krajini

Če nekaj dni bomo praznovali prvi maj. Delovni ljudje bodo praznično razpoloženi odhiteli posamično in v skupinah v razne smeri in kraje. Ceste bodo spet polne delovnih kolektivov, ki bodo s pesmijo in ob zvokih harmonike odhajali iz mest v naravo in praznovali. Ni naključje, da gremo na ta dan tako radi v tiho podnebje, v senco gozdov, in tam, obdani od cvetja in zelenja, slavimo praznik delovnega ljudstva.

Nekdaj, niti dve desetletji še nista minili od tatarat, delovni ljudje niso praznovali ta dan tako brezskrbno, kot ga mi danes. Tudi njihova srca so bila na 1. maj polna veselja in sproščenega zanosa, polna svetlih težaj in nad. Za vsem tem pa je stal protijudski režim, ki jim je praznovanje prepovedoval. Skrivati so se morali pred žandarmerijo in ovaduhli.

Obiskali smo nekaj starih revolucionarjev. Povedali so nam, kako so praznovali 1. maj pred vojno.

»Zaradi žandarmerije smo ga praznovali na razne ilegalne in nelegalne načine. Šele po šestojanuarski diktaturi v letu 1929 je zajelo praznovanje širši obseg.« je povedal Janez Zunič, predsednik občine Crnomelj.

»V vseh vaseh, kjer je bilo nekaj mladih fantov, smo postav-

ljali mlaje in jih čuvali noč in dan pred nazadnjaki, ki so nam jih večkrat skušali podreti. Ko je leta 1937 pričela rasti vojna nevarnost, je bil 1. maj že prvi delavsko-kmečki praznik. Zvečer 30. aprila smo zakurili kresove in obešali rdečo zastavo. Leta 1940 smo se zbrali na Kučerju pri Podzemlju. Okoli 300 ljudi je prišlo v povorki s pesmijo in harmoniko na proslavo. Po nalogu Partije sem govoril zbranim ljudem. Zborovanje smo pripravili s pomočjo Društva kmečkih fantov in deklet iz Gradaca in Mlake ter kmečke gokolake čete iz Pomoča. Ljudem sem govoril o nevarnosti hitlerizma in nove vojne, o zatiranju in izkoriščanju, o pravilih delovnega Slovence, in nagovoril udeležence kot narod Matije Gubca. Skupinske proslave smo prirejali v oddaljenih vaseh, v hribih in na jaseh v gozdovih, da bi se izognili zasledovanju orožnikov.«

»Tudi v črnomaljskem koncu nismo mirovali« nam je povedal Tone Dvojmoč. »Mož oče Jože je bil star komunist, stalno proganjan, v zaporih in na zasilnicah. Posebno kadar se je bližal 1. maj so žandari pogosto postopali okoli naše hiše. Oče mi je takrat vedno rekel: »Zberi no nekaj fanlov in pripravite kaj za naš delavski praznik!«

Prvi maj so senovski rudarji praznovali prvič okoli leta 1920. Kasneje so se praznovanju priključili še drugi delavci in kmetje. Prva leta po ustanovitvi stare Jugoslavije so ga praznovali legalno, kasneje pa ilegalno. Prisluhnimo kaj pravijo organizatorji, pobudniki in udeleženci teh proslav.

Navzlic vsem žandarjem!

RUDOLF BRENCÉ, upokojeni senovski rudar, je prvič praznoval prvi maj leta 1924. Pri današnji rudniški hiši oziroma pri bivšem delavskem domu, ki so ga takrat šele gradili, so postavili mlaje, obešali rdečo zastavo in parolo »Živez naš rdeči maj«. Prišli so štirje žandari in zahtevali, naj delavci rdečo zastavo anamajo, toda delavci so se uprli. Žandari so malo popustili in rekli, naj obešijo tudi jugoslovansko zastavo. Ker delavci tudi tega pogoja niso sprejeli, so žandari zborovanje prepovedali. Delavci so zato zastave steli, mlaje pa sesekali in praznovali 1. maj v nekem skritem kraju v gozdu.

Leta 1925 smo praznovali rudarji prvi maj v Belem pod Reštanjem. Je nadaljeval Rudolf Brence, s hrba na hrbt smo napeljali žico in nanjo obešili 6 m dolgo zastavo ter napis »Proletarci vseh dežel, združite se!« V bližini je bila seka gresnica in z njeno vsebino smo namazali smreki, na katerih je bila pritrjena žica z zastavo in s parolo. Žandari so šli ljudi, naj gredo porezat žico, pa ni žel nobeden. Za to delo so jim ponujali 10 dinarjev, kar je bilo takrat kar precej. Žandari sami pa tudi niso hoteli steti zastave, da se ne bi zamazali. Tako je zastava visela, dokler jo ni odnesla burja. Mi smo jo pobrali in spravili, da smo jo imeli še za kasnejše proslave.

Najbolj mi je ostala v spominu proslava 1. maja leta 1926. Takrat smo v stari rudarski koloniji napeljali žico med bližnjimi številka 65 in 66 ter obešili najjo rdečo proletarsko zastavo. Žandari so preiskali hiše in nas nekaj, pri katerih so našli razno komunistično literaturo, aretirali.

Kasneje smo šli za 1. maj na izlet v bližnje okolice in tam praznovali naš praznik. Vodil nas je pokojni Ivan Radl Rudarskim proslavam 1. maja so se kasneje priključili še drugi delavci in tudi kmetje. Ampak recite kar hočete — je v šali zaključil svoje pripovedovanje — to je pa čudno, da žandari in še nekateri drugi, ne vem zakaj, niso mogli videti rdeče barve.

ali tudi na vrata orožniških postaj. Leta 1938 smo v Crnomlju, pri kolodvoru obešili rdečo zastavo.

Ker so vasi na vtiškem koncu bolj odmaknjene, so ljudje praznovali prvi maj bolj sproščeno kot drugod. Prejšnji večer smo po vseh vaseh postavili mlaje in zakurili kresove. Staro in mlado se je zbralo okoli ognja. Pekli smo tudi janjce ter pali in plesali belokranjske ljudske plesne. Večkrat smo imeli na žaknih proslavah komunistične revolucionarne govore.

Tako se spominja praznovanja prvga maja pred vojno Janez Vltovič iz Vinice.

Že v stari Jugoslaviji so hodili praznovati 1. maj v naravo. Zakaj, smo pravkar slišali. Ta navada je ostala do danes, čeprav so se okolišne spremeni-

le. Še vedno pa je prvi maj najlepši zares v pravkar ozeleleli naravi.

Rdeči maj na Senovem

Rdeča zastava na dimniku centrale

Najraje smo praznovali 1. maj v hribih, kjer nas žandari niso dosegli. Moja najlepša proslava pa je bila leta 1925. Takrat sem delal v stari rudniški električni centrali, ki je bila bilu nove breštanske elektrarne. Na vrh dimnika centrale smo obešili rdečo zastavo. Orožniški stražmagister Košar je bil zaradi tega zelo razburjen — je povedal ANTON HRUSEVAR, upokojeni rudar.

Buržoazija je nkenila vse, da bi zatrla delavsko gibanje. Leta 1932 je bila v rudniku redukcija delovne sile. Vse kar ni bilo sanje, so odpustili — tudi mene. Najhušji nasprotnik je bil dr. Benedičič, ki je bil rudniški zdravnik, nekaj časa celo župan in predsednik ter podpredsednik Orjune. Tudi ni hotel nuditi zdravniške pomoči rudarjem, ki so bili kolikšak napredno usmerjeni. Ne vem katero leto je hotel postati senator, za kar pa je potreboval podpise rudarjev in drugih ljudi, da se strinjajo s tem. Podpise v rudniku je pobral paznik. Imel je neko knjigo in

dejal delavcem: »Tukaj se boste vsi podpisali!« — »Zakaj gro?« so vprašali nekateri delavci. »Za državo,« je odgovoril. Precej delavcev ni spravevalo dalje in so podpisali. Jaz pa nisem. Ko me je doktor Benedičič poklical k sebi in me vprašal, zakaj ne podpisam, ko gre za državo, sem mu rekel: »Ko se je šlo za državo, sem jaz skakal s strojnico po koroskih hribih. Spet sem bil brez dela.«

Delavstvo se je udeleževalo tudi v »svobodi«, ki pa je bila leta 1934 prepovedana, in kasneje v »Vzajemnosti« ter v drugih delavskih društvih.

»Bajonet auf«

»V imenu zakona morate s menoj.« me je na 1. maja 1925 »povabil« orožnik. Pustil me je, da sem se preoblekel, a je stal vedno pri meni. Tudi ko sem šel na stranišče, sem imel poleg sebe stražarja z »bajonet auf«. Na žandarmerijski postaji nas je zadrževal orožniški kapetan iz Celja zaradi rdeče zastave, ki je visela nad cesto. Obljubil mi je vse, če povem kdo jo je obešil, dejal je celo, da mi bo kupil obleko. Prav tako je bilo kot bi otroka

Udeleženci tečaja za delavske zaupnike, ki je bil leta 1935. Rudarji so takrat vodili svoje zastopnike-zaupnike, ki so jih zastopali pri delodajalcih. Puščica na sliki kaže lastnika fotografije, ki se je tudi udeležil tečaja. Jožeta Karlovska iz Breštanice

KAM ZA PRVI MAJ?

Kako bomo praznovali prvi maj in kam bomo šli letos za ta praznik, se vprašujemo te dni. Pogledamo, kakšne načrte imajo kolektivi in družbene organizacije, kako ga bodo praznovali delovni ljudje v našem okraju.

Večji delovni kolektivi bodo priredili svečane proslave v obliki mitingov, kamor bodo povabili tudi okoliške prebivalce. Ponekod bodo mitingi glasnostni, ponekod združeni s kulturnim programom in z ljudskimi rajanjem.

Na večer pred 1. majem bodo zagoreli po vseh hribih kresovi. Zjutraj bodo godbe na pihala in ponekod sirene zbu-

dile ljudi. V občini Videm-Krško pripravljajo slavnostno povorko po mestu. V občini Crnomelj bo osrednja prireditel v Bojancih, kjer bo na ta dan zasvetila v tej znani partizanski vasi elektrika. Svečan dogodek bo združen z govori, s kulturnim programom in z ljudskimi rajanjem. V občini Senovo bosta dve prireditvi. Za del občine jo bo pripravila Elektrarna Breštanica s pomočjo družbenih organizacij, na Senovem pa rudnik Senovo.

Druga in tretja maja bodo kolektivi in delovni ljudje pohiteli v okolico na razne kraje, znane iz zgodovine Partije in delavskega gibanja.

Tako bodo Sevnčani odšli na Lisco, občani občine Videm-Krško na Sremič in na Lisco, Metličani na Grabrovec, kjer bo osrednja občinska proslava, združena s kulturnim programom in z ljudskimi rajanjem. Brežičani bodo pohiteli na številne lepe izletniške točke, ki jih je v njihovi občini dovolj, prav tako Novomeščani — ti zlasti na Gorjance — in Zuzemberčani. Crnomeljski bodo obiskali Mirno goro, Senovčani pohiteli na zeleni partizanski Bohor, prebivalci občine Trebnje pa bodo obiskali Debenc pri Mirni.

Načrtov je dovolj, želeli si moramo le lepega vremena.

Prvomajski izlet senovskih rudarjev leta 1923 na Veliki Kamen. Slikani so pred postilno Serbec. Dve dekleti držita v rokah prvomajsko številko delavskega lista »Glas svobode«. V zgornji vrsti, prvi na levi, je pokojni Ivan Radl, takratni voditelj senovskih rudarjev

Ob dnevu dela vsem bralcem, naročnikom in sodelavcem iskrene čestitke!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Mladi zadrugi v Dragatušu

Aktiv mladih zadrugnikov v Dragatušu ima na Tanči gori višnjeve nasad, ki lepo uspeva. V Dragatušu so si tudi uredili drevesnico. Mladi zadrugi se trudijo pomagati zadrugi pri širjenju pogodbenega sodelovanja.

Naj živi ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE, zvesta pobornica internacionalizma, prijateljstva in bratstva med narodi!

Vlado Lamut: MOTIV S SVETOVNE RAZSTAVE (Brüssel, 1958)

Pred slavljem v Dragatušu

Sporod proslav 5. krajevnega praznika v Dragatušu, ki bo 3. maja 1959 oz. od 26. aprila do 5. maja 1959:

26. aprila: ob 16. uri v dvorani kina v Dragatušu proslava 40-letnice ZKJ z govorom in akademijo. Akademijo priredijo prosvetni društvo "Oton Zupančič" iz Dragatuša.

29. aprila: obisk partizanskega taborišča prve Belokranjske čete pri Kozlovcem zdenca. Obisk bo v dopoldanskem času s šolarji osnovne šole Dragatuša.

Spominska svečanost v Novem mestu

V prisotnosti številnih meščanov ter predstavnikov oblasti in družbenih organizacij so v torko popoldne, 21. aprila, v Novem mestu položili v spominski vež. Na vratih vence v počastitev padlih komunistov. Vence so darovali občinski komite Zveze komunistov ter okrajni in občinski sindikalni svet Novo mesto.

30. aprila: obisk, ureditev in okrasitev grobov in spomenikov padlih borcev NOB in ZFT, postavljanje mlajev v večjih naseljih in kurjenje kresov na višinah ob vaseh.

1. maja: ob 10. uri v zadržnem domu v Dragatušu krajevno šahovsko tekmovanje domačih šahistov. Organizira šahovska sekcija PD "Oton Zupančič" iz Dragatuša.

Od 1. do 3. maja: razstava fotografij padlih borcev NOB in ZFT.

2. maja: ob 20. uri v dvorani kina v Dragatušu igra "Lorvorjev venec" — enodejanka, nastop recitatorjev in tamburašev. Priredi PD "Oton Zupančič" iz Dragatuša.

3. maja: ob 10. uri na trgu v Dragatušu veliko slavnostno zborovanje prebivalstva z govorom in kulturnim sporedom. Nastopili bodo pevec in tamburaši PD "Oton Zupančič" iz Dragatuša. V primeru slabega vremena bo zborovanje v kinodvorani zadržnega doma. Ob 11. uri odn. po zborovanju bo polaganje cvetja in vencev pred skupnim spomenikom na

trgu v Dragatušu, nato pa ljudsko rajanje, ki ga priredita krajevni odbor ZB NOV in ZVVI Dragatuš.

5. maja: ljudsko praznovanje prebivalstva Dragatuša in okolice.

Za polne žile dragocene moči

Pomemben nadaljnji korak v elektrifikaciji Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja: letošnja dograditev daljnovoda 110.000 voltov od kalorične centrale v Brestanici do Novega mesta

Pretekli teden je bilo pri predsedniku OLO Novo mesto tov. Niku Belopavliču pomembno posvetovanje predstavnikov našega okraja in tovarišev z Elektrogospodarske skupnosti Slovenije (ELES) iz Ljubljane o nadaljnji elektrogospodarski dejavnosti na širšem področju Dolenjske in Spodnjega Posavja. Po posvetu smo zaprosili direktorja ELES tov. ing. Korošca za kratek razgovor o najzadnjejših ukrepih na tem področju; tovariš inženir nam je ljubezno pojasnil:

"Za kraje, ki so v novomeškem okraju toliko trpeli v osvobodilni vojni, je menda eden najlepših prvomajskih pozdravov razveseljeva novica, da bomo še letos dogradili nov daljnovod 110.000 voltov od Brestanice do Novega mesta. Te dni je bil namreč investicijski program za ta daljnovod v Beogradu potrjen. — Upravni odbor ELES je na svoji zadnji seji dodelil za to gradnjo 60 milijonov dinarjev, ostali znesek pa bodo prispevala tudi vsa zainteresirana Elektro podjetja kot Elektro prenos, Elektro Novo mesto, Elektro Krško in pa Elektro Ljubljana-okolica. — Vrednost novega daljnovoda bo čez 185 milijonov dinarjev. Medtem je ELES dobila tudi dovoljenje za uvoz dveh novih, velikih transformatorjev za Brestanico in Novo mesto, sedanjí novomeški transformator pa bomo prenesli v Crnomelj, tako da bo vprašanje električne energije tudi za področje Bele krajine s temi deli rešeno za daljšo obdobje.

Naša želja je, da bi daljnovod dogradili do 29. novembra 1959. S tem bodo področju Dolenjske in Bele krajine zagotovljene dovoljne količine električne energije normalne napetosti (česar zdaj ti kraji nimajo). To bo izdatno pomagalo k nadaljnjemu povečanju proizvodnje električne energije. In kar je še važnejše: industrija

bo imela dovolj pogonske moči, ustvarjeni pa bodo tudi nujni pogoji za nadaljnji razvoj podjetij, ki so za ta predel naše dežele potrebna in primerna. Od nove 110.000-voltna transformatorske postaje bo imela korist tudi Kočevska.

Daljnovod bo potekal v ravni črti od kalorične elektrarne v Brestanici preko Save naravnost do Bršljina pri Novem mestu. Dolg bo 38 km in ne pomeni nobenih posebnih gradbenih težav. Daljnovod bodo predstavljali železni stebri; takega daljnovoda doslej Dolenjska še nima.

— Tov. direktor, več o novem daljnovodu bo razveselila vse prebivalce našega okraja. Dovolite še vprašanje: kakšna je usoda postavitve drugega agregata v kalorični centrali v Brestanici, o čemer so razpravljali tudi na zadnjem zasedanju zvezne ljudske skupščine?

— Res je bilo v skupščini postavljeno vprašanje dokončanja drugega agregata v kalorični elektrarni Brestanica. Za ta agregat je gradbeno v elektrarni vse pripravljeno. Hladilni stolp, ki je bil pred leti zgrajen, je napravljen za dva stroja. — Ko nas je pred leti JUGOTURBINA iz Karlova vprašala za proizvodni program, smo naročili turbino, ki

bo skoraj že gotova. Prav tako tudi potreben generator pri RADE KONCARJU. Nekoliko večja je naloga glede postavitve kofla, ki ga bodo izdelale domače tovarne; celotna investicija bo znašala približno milijardo dinarjev. Kalorična elektrarna Brestanica bo na ta način lahko dala več zimske energije, glede česar smo še vedno v primanjkljaju. Tudi kombinat papirja in celuloze Vič-m-Krško s ostalo industrijo vred bi bil s tem oskrbljen z zadostnimi količinami energije. Znano je, da gre od tu daljnovod proti Zagrebu; čim bo novi agregat začel delati, bo bolj oskrbovan z energijo tudi del Hrvaške.

Res se je o vsem tem v skupščini razpravljalo. Upoštevati moramo, da pri tem ne gre za vprašanje: ali je to potrebno graditi ali ne. Gre predvsem za pravilno razporeditev investicijskih sredstev. Zato smo v elektrogospodarskih krogih pripravljeni, da bo ta investicija

odobrena, ker bo proizvodnja tega drugega agregata izredno rentabilna.

— Za konec še vprašanje: kako je z načrti nadaljnje elektrifikacije novomeškega okraja?

— Naj povem na kratko, da bo 1. maja zasvetila elektrika v Belokranjskih Bojancih. — Elektro Novo mesto ima izdelan program dokončne elektrifikacije okraja s skupnimi to delo postopoma nadaljuje in želimo, da bi lahko deli čimprej vsem prebivalcem Dolenjske in Spod. Posavja na razpolago dovolj električne energije. Toda tudi potrošniki morajo vedeti, da skupnosti ne more sama prispevati vsega za dokončno elektrifikacijo. Najprej bodo prišli na vrsto kraji, kjer je pripravljenost prebivalcev, da s prostovoljnimi deli (drogovi, vovna, delom itd.) dvignejo vrednost teh del, najprej.

Ljudska tehnika v predkongresnih dneh

Lanska velika pomlad je pri nas razmahnila armade mladih ljudi na avto cesti in preko nje tudi vso Dolenjsko ter jim dala v roke tudi motorje, traktorje, kolesa, fotoaparate itd., te žive veje ljudske tehnike, da so se na njih tudi pokazali kot tekmovalci in šoferji-amaterji. Dolenjska je znala tudi jesen ter zimo dobro izkoristiti in so brigadirji z naše velike dolenjske magistrale nadaljevali svoje tehnično znanje v krožkih, klubih, društvih LT, AMT, fotosekcijah, ob radijskih sprejemnikih, v delavnicah, pri motorjih, ob potku novega znanja pri traktorjih.

Letošnja pomlad nas je pa znova zajela, tokrat v spominu na lansko mladinsko akcijo in še v čast obletnice Partije in SKOje in III. kongresa Ljudske tehnike Slovenije, ki bo 25. in 26. aprila v Ljubljani.

Ze na letošnji februarški letni okrajni skupščini Ljudske tehnike smo sprejeli napoved tekmovanja, ki ga je z nekaterimi točkami dal OOLT Ljubljana, to tekmovanje pa se je v marcu izpremenilo v splošno akcijo vseh članov Ljudske tehnike v okraju, od pionirjev v odredih, do društev LT, AMD in ostalih vej te dejavnosti. Posebno je še potrdila to našo pomladansko razgibanost LT brežiška napoved tamkajšnjega obč. odbora LT, ki je pozval vse naše odbore na veliko tekmovanje in zmagovito pred III. kongresom LTS. Zal, da je ta poziv sprejelo le 5 občinskih odborov LT-Brežice, Novo mesto, Videm-Krško, Žužemberk in Crnomelj. Vemo pa tudi, da so v ostalih občinah v velikem delu prav najmanjši člani LT-pionirji, mladi tehniki, saj sedaj tekmuje 80 pionirskih odredov ali nad 20.000 pionirjev. Velike so priprave teh 80 odredov na letošnje nastave, ki bodo v tednu mladosti. Svojo skrb so ti odbori nudili pri ustanovitvi društev LT v Dvoru, Kostanjevici, v 6 KZ novomeške občine, v proizvodnem v Brežicah in Krškem. Nabava 6 novih kino-projektorjev, ki so jih kupile občine za potrebe naše prosvete, je tudi del akcije Ljudske tehnike.

Ves mesec april predvajajo po vseh naših bolah in kinodvoranah posebne dokumentarne filme iz doba borb ZK in NOB. Priказali bodo na 400 predvajanjih 12 filmov iz tega obdobja ob posredovanju in tehnični pomoči članov LT ter društev. V Žužemberku so preko LT nudili svojemu članstvu in prebivalstvu tudi predavanja iz tehnike in kmetijstva.

Tako Žužemberk kot tudi posavske občine našega okraja prirajejo letos za pionirje predavanja iz prometnih predpisov in ne bo dolgo, ko bo spet opravilo več sto novih pionirjev predpisane izpite in prejelo značke. Ne na zadnjem mestu pa je v tej veliki pomladanski akciji tudi skrb za ustanovitev vrstnarskih in kmetijskih krožkov ter pionirskih šolskih zadrug, ki so posebno v Beli krajini in v brežiški občini ter v Krškem pokazale prve uspehe. Na desetine poskusnih gred in na stotine krmilnic za ptičje pozimi je tudi uspeh tega prizadevanja in lahko samo zaključimo, da bodo naši delegati vravnani, veseli in ponosni, saj je tehnična dejavnost, po izjavah predsednika tov. Mirka Goršiča in sekretarja Prvinška, na Dolenjskem v letošnji pomladi najboljša v vsej Sloveniji, posebno pa pri pionirjih — mladih tehnikih.

Tako smo lahko prepričani, da bodo tudi naslednji uspehi in akcije v letošnjem jubilejnem letu res veliki dar mladine novomeškega okraja Partiji in ljudstvu! -jtm-

Srečanja z novim svetom

(Nadaljevanje in konec) Prišla je Vida Tomšič, kar tedaj seveda nismo vedeli. Prinesla je letake in nas seznanila s položajem v svetu, ki je bil tedaj v mnogih državah pod oblastjo fašizma. Od tedaj dalje smo imeli zvezo z našim vodstvom v ilegali. S-

čili smo letake na veliko jezo žandarjev, ki dolgo niso mogli dobiti razpovedavcev. Jaz sem bil po nepravdnosti enega izmed naših izdan in vkleknjen odgnan v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu ter obsojen na šest mesecev strogega zapore (13. decembra 1940). Nekateri pazniki so si prizadevali, da bi bili čimbolj surovi z nami in so nam pri vsaki priložnosti dali čutili mrzino do nas, političnih zapornikov.

Ko so prišli k nam Italijani, so se takoj pozanimali za nas. Franc Spehar je bil brez sodbe ustreljen 28. oktobra 1941. Mene so odpeljali v internacijsko na Rab. Kmalu smo se tam znašli in organizirali odbor osvobodilne fronte; postavili smo zaupnike po vseh barakah in tudi tajno sodišče, ker je bilo med interniranci nekaj belogardističnih zločincev. Ti so se primestali med naše ljudi, ker so jim bila v Sloveniji tla prevročna. Eden najhujših takih je bil zloglasni Ivan Mohar z Vrhnih sel. Proti njemu smo se pred 8. septembrom 1943 ukazali bojkot med našimi. Kjer koli se je pokazal med naše, so se takoj razšli in ostal je sam. Videč, da je polom Italije blizu in da bo prišel v naše roke, je prijavil oficirju na stražarnici, da je ukradel odep, misleč da bo odveden pred Vojno sodišče na Reko. Pa se je zmotil. Oficir je dal po vojaških priredbah za dve uri na kolj in ostal je še naprej z nami.

Ko smo razorožili Italijane in prevzeli oblast, smo ga takoj aretirali, zaprlj in po sodbi ustrelili.

Našega komandanta Cufulla smo razorožili in zaprlj in obsojili na smrt, tenenta Luigijsa Rosero pa smo po enem tednu zapore izpustili. Naš rabej Cufull si je sodil sam: z žiletko si je v Crkvenici prerezal vratne žile.

Izvedli smo mobilizacijo na prostovoljnem pristopu v Rabsko brigado ter krenili na Notranjsko. V Babnem polju sem bil poslan na terensko šolo in sicer k rajonskemu odboru Vinica.

Jože Fortan

Na Senovem za 1. maj 30. aprila bosta na Senovem in v Brestanici slavnostni prvomajski akademiji;

1. maja pa pohod na Bohor, kjer bo govor in splošno ljudsko rajanje;

2. maja koncerti pevcev Svobode na Senovem;

3. maja otvoritev vodovoda v Gorici pri Brestanici.

Razen teh bo še več manjših proslav na Senovem in v drugih večjih krajih občine.

in v Brestanici...

ponujal bonbone. Seveda nistem vedela nič. Potem je spremenil taktiko. Potegnili je sabljo in mi grozil z njo, pa ni spet nič dosegel — je povedal FILIP BREZNIK.

● Za neki 1. maj so me spet zaprli za tri dni, ker sem z žandarji nekaj "parlamentiral" — največ pa o tem, če naj bi visela poleg proletarskih zastav tudi jugoslovanska izobčena ali ne. Dejal sem jim, da nima smisla občasiti tudi jugoslovansko zastavo poleg delavskih, ker 1. maj ni državni praznik, ampak samo delavski.

● Zena pa je dodala:

— Se poročena nisva bila, pa so ga že večkrat odgnali kam. Bil je na primer v Trbovljah, potem pa mi je pisal iz Celja, da ima nevrčnoski, da ga nekaj časa ne bom videla, in da bo več povedal ustno. Ko so druge žene za praznike pekile potice in imele dedce doma, so se mi smejale, ker sem bila jaz sama. Pa še mene sva večkrat skrivala različne knjige in jih pronašla iz skrivališča v skrivališče.

— 1. maj smo začeli praznovati 1922. let, če me spomin ne vara, je povedal

EMIL SMOLIC, rudarski upokojenec. Vsako leto smo za 1. maj naredili kaj takega, da so žandarji skakali. Doktor Benedičič je delal srda z nami. Bilj smo brez dela ali pa slabo plačani, dočim so imeli orjunaši boljše plače in še premije so dobivali. Delavce so izmagojali v rudniku, potem pa jih pustili tudi brez zdravniške pomoči.

● Dodal pa je še nekaj o žalostnih dogodkih v Trbovljah:

— 1. junija 1924 so imeli orjunaši pohod v Trbovlje. Nesaj so zastavo blagoslovili, Duhovniki so se poskrili. Faklju jim je iztrgal zastavo. Orjunaši, ki so bili oboroženi, so ga vzeeli s seboj ter ga pretapali in na razne načine mučili. V Skratovci gostilni so mu vlivali vrelo juho v usta. Potem so ga ustrelili.

● Zgradili smo delavski dom JOŽE KARLOVŠEK, uslužbenec elektrarne v Brestanici, je povedal o 1. maju:

● Leta 1925 smo imeli sestanek v gozdu nad senovsko delavsko kolonijo, na katerem smo se pogovarjali, kako bomo praznovali 1. maj. Videli pa nas je neki

rudarski nameštence in obvestil žandarmerijo. Zvečer je okoli 50 žandarjev obkolilo delavsko kolonijo, pregledalo stanovanja in aretiralo vsakega, pri katerem so našli komunistično literaturo. Pri Breznikarju so dobili brošuro o družbeni ureditvi Sovjetske zveze, ki je imela ovoj nedolžnega časa »Lovec«. Zasliševanje je vodil orožniški kapetan iz Celja a nas je moral kmalu pustiti, ker ni zvedel nič posebnega.

Istega leta je za 1. maj obesili na dimnik stare rudniške elektrarne rdečo zastavo neki Jeraj, ki se je kasneje preselil v Sisk. Žandarji so se precej namučili predno so jo sneli. Mi pa smo tačas praznovali 1. maj v okolici Brestanice.

● Leta 1926 smo dogradili svoj delavski dom. Gradnja je finaniral trbovski delavski dom. Ze prej pa smo s samopri. spetki zgradili prostor za svoje knjižnico. Dem je precej pripomogel k povečanju členstva sindikata rudarjev, z njegovo pomočjo se je v Senovem vedno bolj širila socialistična misel in se dvigala zavest rudarjev.

● Leta 1926 in 1927 so za prvomajsko prazniko zaprli nekaj vodlj delavcev pred njimi tudi mene. S tem so si hoteli žandarji zagotoviti, da ne bi bilo prvomajskih proslav. Vendar delavskega glasanja niso mogli več zatreti, niti ustavljaj njegovega širjenja. Leta 1939 je pred 1. majem poklecal orožniški načelnik Martina Zeharja, našega vodjo, in ga prosil naj delavci ne praznujejo 1. maja. Zehar na to ni pristal. Orožniški načelnik je potem prosil, da vsaj ne bi naredili kake uradne proslave. Kakej pa je še, da se bodo tudi žandarji udeležili proslave, če bo manjša.

● 1. maja je delavska godba igrala v zgorajem in spodnjem Senovem budočo, nato pa so krenili delavci z godbo na Vrhe, kjer so praznovali svoj praznik. Bilj jih je preko sto. Prišli so tudi orožniki, ki niso bili oboroženi, in so se ga tudi dobro navikeli.

● Po stopinjah očetev

Malo teh starih delavskih veteranov še živi na Senovem in v Brestanici. Precej se jih je izšlo, nekaj pomrlo, nekaj padlo. Leta 1952 je umrl Ivan Radl, ki je okoli leta 1920 in naprej vodil senovske delavce. Res je, večina starih borcev za delavske pravice ni več, mladi Senovčani pa grejo naprej po poti, ki so jim jo pokazali njihovi očetje.

JOŽE PRIMC

Prvomajski izlet senovskih rudarjev z družinami leta 1937 na Bohor v vas Dobova. Igrala je njihova delavska godba. (Obe fotografiji sta last tovariša Filipa Breznikarja s Senovega)

Napredno kmetijstvo

naj požene korenine že v šoli

Spet smo sredi dvojne pomladi. Ena se je razbohotila s svojimi zelenjem krog naših domov, v gozdovih in na travnikih, mlade roke pa so prinesle pomlad tudi v šolske vrtove. Praktično delo v naših šolah je letno našlo poseben odmev na šolskih vrtovih. Dolenjsko kmetijstvo

si sme mnogo obetati od pripravnosti naših šol, ki so se letos močno zavzele za napredno kmetijsko, vrtnarsko in sadjarsko izobrazbo svojih učencev. Delo je povezano s šolsko zadrugo na šolah. Kmetijska gospodarstva in zadruga morajo videti v tem kvalitetno spremembo v od-

nosu do naprednega kmetijstva, saj bo novi rod lažje doumel, v čem je bistvo novega načina kmetijskega gospodarjenja. Začeti je treba pri mladem rodu. Izmed mnogih primerov žive zavzetosti za sodobne kmetijske naloge si oglejmo delo na šolskih vrtovih na Mirni in v Kostanjevici.

vesnice stoji danes nasad pritičnih hrušk, ki jih je z mladimi zadrugniki zasadil priznani kmetijski strokovnjak tov. Gracar, ki bo tudi posej rad pomagal povsod, kjer bo potreba. Ze v teh dneh bo tov. Gracar vodil krožek mladih sadjarjev. Naučil jih bo raznih vrst cepljanja.

Zadrugni svet si je za svoje predsednika izvolil učenca R. razreda Martina Kačica. Izmed svojih članov je izbral enajst članski upravni odbor; predsednik je Janez Mar. n. tojnik Daško Berce in blagajnik Vojko Potrbin. Po živahni razpravi in po sprejetju obveznosti za etos je vsak mladi zadrugnik dobil zanimivo knjigo »Več za enjave — več zdravjaja, dar KZ Mirna.

O istu zadruga bomo še pisali.

Vlado Lamut: DOLENJSKA POMLAD (1959)

Mlado sadiko ravnaj...

V četrtek 9. aprila, so se pionirji višjih razredov mirenske osemletke zbrali ob 9. uri dopoldne na ustanovni občni zbor šolske zadruge, Dvorana Partizana je bila polna, saj se je od 190 učencev vseh višjih razredov

V topli gredi presajamo nežne, krhke rastlinice in spoznavamo, kako živi svet okoli nas...

gde, kjer se učenci že med šolanjem navadijo na naprednejši način kmetovanja ter zadrugnega upravljanja. Z letošnjim letom je prešel šolski vrt v upravljanje šolske zadruge, ki bo v sodelovanju s KZ Mirna posadila na vrtu več vrst krompirja, koruze in rdečega korenčka. Seveda bomo vse te kulture sodobno gnojili in obdelovali, tako da bodo učenci že tu videli prednost boljšega obdelovanja. V jeseni bo vse te pridelke KZ odkupila po najvišjih dnevnih cenah, mladi zadrugniki pa bodo s tem dobili finančna sredstva za nadaljnji razvoj svoje zadruge. Namesto starih dreves bodo postopoma posadili nova.

Začetek je že storjen. Na mestu nekdanje zamernjene dre-

Ni blizu take osnovne šole...

Oni dan sem se potepal po Kostanjevici. Kar tako sem zavil proti osemletki. Vstopil sem. Povsod po stenah hodnikov slike. Kaj sem zasel v muzej?

— Ne to je šola, mi je razložila snalika.

Upravitelj šole mi je povedal, da so vse slike podarjene. Ne vem, koliko jih je. Vsi hodniki

so polni. Dobili pa jih bodo še nekaj iz Ljubljane.

Zavila sva na vrt. Ptičje kletke, rože, ob šolskem zidu hruške, jabolane, slive, Brezove klopi in mizice.

Malo naprej topla greda, o kateri sta povedala njena »oskrbnika«, učenca Mlada Zuliš in Darko Globovnik:

— Lanj smo v njej gojili je rože, letos kolerabo, cvetačo, paradžnike, papriko in melancane. Gredo sva pripravila tako, da sva dala spodaj konjski gnoj, nanj čistje in na vrh zemljo. Kadar je veliko dela, nama pomagajo tudi sošolci. Posejala sva tretjino grede, ostali prostor pa je za presajanje. Gredo zalivava, zračiva in pokrivava s slamo in deskami. V začetku sva jo enkrat pokrila s slamo, pa je šel potem nanjo ležat pes in je podrobil dva vrsti šip.

Bodočo šolsko zadrugo že čaka lep vrt, urejen po načrtih inženirja Rada Linznerja. Vrtstvo nad vrtom je prevzelo Kmetijsko posestvo Kostanjevica, ki je šolarjem podarilo 200 grmov črnega ribezija. Mirenska »Dana« se je tudi odrezala, saj jim je poklonila 100 grmov malin.

Vrtnarski krožek za lepotični del vrta skrbi, da so grede pravočasno in pravilno obdelane ter posajene s cvetličami. Vrt je skozi vse leto v cvetju; ko odcveto ene rože, začno

cvesti druge. Skoro vse seme so dobili zastonj; nekaj so ga prinesli otroci od doma, nekaj so ga naprosili, nekaj pa so ga dobili v zamenjavo za šolsko. Ljudje si radi ogledujejo vrtove. Učenci zelo skrbno za šolske rože, saj jih niti ne trgajo. Kadar krožkarji delajo na vrtu, se pogovarjajo o drugih rastlinah, ki jih še ne goje, zasledujejo pa tudi vrtnarske novosti v časopisu in radiu. Prvo in drugo leto dela krožka so imeli vrtnarji več težav. Najhujše pa je bilo, da so jim včasih krave popasle njihov vrt, ker ni bil ograjen...

Tudi šolsko kuhinjo imajo lepo urejeno in veselo je pogledati mlade gospodinjice — učenke z belimi predpasniki in rutami, ki se vrte po kuhinji. Kuhinjo uporablja tudi gospodinjstva šola, v njej se učijo gospodinjstva višji razredi osemletke, služba pa tudi za šolsko kuhinjo.

Veliko bi lahko še naštevali: delavnica mladih tehnikov,

šolska ambulanta, vzorno urejena stranišča, športovni oder, taborniška četa tibe Krke in še in še.

Njihovo šolo rade obiskujejo okoliške in druge šole. Lanj si jo je ogledalo veliko obiskovalcev, več delegacij, 250 inozemskih — med njimi 40 angleških kulturnih delavcev trije zastopniki: BBC radija, Beigijci, Švedci, Nemci, Avstrijci in Italijani — razne domače prosvetne delegacije. Šola pa si je ogledal tudi tovariš Aleksander Ranković. Vsi obiskovalci so se o šoli zelo pohvalno izrazili. Nekateri si z učenci tudi dopisujejo. **Jože Primec**

Naj živi Zveza komunistov Jugoslavije — organizirana politična sila delavskega razreda in delovnega ljudstva Jugoslavije!

VSE SILE ZA MIR, ZA SVOBODO, ZA SOCIALIZEM!

Lutowski: »DEZURNA SLUŽBA« na črnomaljskem odru

Po večih nastopih črnomaljske igralske družine s krajšimi odrekli deli je bila 4. aprila uprizorjena tehtnejša odrska predstava Lutowskega »Dezurna služba«. Delo živ-

lja povojno politično vzdušje na Poljskem, ko se v okviru zdravniške službe prepletajo osebni človeški in politični problemi v konflikt, ki se ugodno reši v višji splošno humani ravni.

Igralci so svoje vloge igrali s prizadevanjem in občutkom, kar velja zlasti za J. Kramariča, Fr. Kolbezna, T. Neteta Svajgerja in Ano Bogataj.

Igro je režiral Karel Sterbenk.

Q-ro

Socializem v najrazličnejših oblikah postaja zaradi delovanja objektivnih zakonov družbenega razvoja in revolucionarnih akcij delavskega razreda svetovni sistem

Učitelji metliške šole so zborovali

V začetku meseca so se v Metliki sestali učitelji iz celotne občine, da se pogovorijo o svojih težavah in uspehih. Tovariš Viktor Svigelj je poročal o delu društva učiteljev in profesorjev v zadnjem času, nakar so podrobneje razpravljali o ocenjevanju učiteljskega dela. Tovariš Ivan Zela je govoril o šolskem zakonu, kar je navzročelo zelo zanimajo, ker vsi še niso bili seznanjeni z njim. V razgovor je posegel tudi okrajni šolski inšpektor tovariš Dušan Muc. Razpravljali so o reformirani šoli.

Na Suhorju so se sestali starši

Suhorska šola je velika in lepa, da lahko sprejme veliko število otrok. Toda letos ji primanjkuje učiteljskega. V začetku leta sta začeli pouk le

dve učni moči; nato so dobili pomoč iz Jugorja in Metlike. Pred kratkim se je težavno stanje vsaj za silo uredilo. Te težave vplivajo tudi na učni uspeh. Ob koncu lanskega šolskega leta je padlo od 166 učencev le 17 (10,24%), a letos v I. polletju je bilo 39 negativno ocenjenih (26,17%). O tem in drugih vprašanih dela v šoli je nedavno tega govoril staršem upravitelj Peter Jankovič, o telesni vzgoji in higieni otrok pa Janez Dragoč. Šola nima igrišča, zato je pouk telesne vzgoje težaven. Letos bodo začeli z deli za ureditev igrišča. Potrebno je odkupiti zemljišče, kar bo storila občina. Na Suhorju prav zaradi pomanjkanja učiteljev ne more biti popolna osnovna šola, čeprav si jo starši žele; mogoče se bo ta želja izpolnila v novem šolskem letu.

Starši so se na kratko seznanili tudi z novim šolskim zakonom. Roditeljski sestanek je bil ploden in so bili z njim starši zadovoljni.

Jad

Na kostanjeviškem šolskem vrtu: sami sejemo in sadimo...

V dveh dneh: čez 2000 obiskovalcev na taborniškem razstavi v Novem mestu

V nedeljo popoldne so v Domu JLA v Novem mestu odprli zanimivo razstavo 120 fotografij, maket, ročnih del in lepjenk iz življenja in dela taborniške organizacije. Razstavo je odprl starosta Partizanskega oddreda gorjanskih tabornikov ing. Slobodan Rajič in pozdravil navzoče za njim pa je tajnik okrajnega starešinstva ZTS kratko opisal dosedanj razvoj taborniškega v okraju. Ze prvi dan si je razstavo ogledalo nad 1500 ljudi približno pet stov pa tudi v ponedeljek, 20. aprila. Zeelo zanimivi so odgovori na anketnih listih, ki jih izpolnjujejo obiskovalci. Razstava bo odprta še danes in jutri popoldne od 14. do 18. ure.

Mariborski jetnik številka 483

V kaznilnicah stare Jugoslavije so imeli komunisti svojo organizacijo s komitejem na čelu. Le-ta je bil v vsaki kaznilnici najvišja avtoriteta za vsakega obsojenega komuniste: železna partijska disciplina je veljala tudi tu, med kaznilniškimi zidovi in od vsakega posameznika je zahtevala brez-pogojno pokorščino odločbam kolektiva. Komite je organiziral delo za ideološko izoblikovanje, pripravljal je akcije za zboljšanje položaja političnih obsojenec, brugal se je za prehrano, reševal je medsebojne spore, vzdrževal je zvezo s Partijo zunaj št. Na čelu partijskega komiteja v mariborski kaznilnici je bil Tito.

Kot povsod, tako je partijska organizacija tudi v mariborski kaznilnici zahtevala od komunistov, da se uče, da se izoblikujejo, da bi iz kaznilnice prišli čim bolj izobraženi in čim bolj pripravljeni za borbo, ki jih je čakala. Naše glavno delo za ideološko izoblikovanje je bilo opravljeno v krožku, kjer smo študirali politično ekonomijo in dialektični materializem. Upravnik kaznilnice nam ni dovolil marksistične literature, toda mi smo ga vendarle ukrali. Nekateri med nami so imeli med svojimi stvarmi, spravljenimi v kaznilniškem skladišču, nekaj marksističnih knjig. Vsak obsojenec je imel pravico vzeti od svojih stvari tisto, kar mu je upravnik pri raportih odobril (na primer zimsko perilo). Po to stvar je šel obsojenec sam in jo vzel iz svojega kovčka ali pa svežnja. Po odločbi komiteja smo nekateri vzeli tudi to, česar upravnik ni dovolil — ukrali smo paznika in enostavno ukradli svoje lastne knjige ter jih prinesli v sobo. Tu smo jih potem preoblekli v primerno obleko, ali kakor smo rekli »preuniformirali«. Odrpali smo jim naslovno stran in namesto nje prilepili naslovno stran knjige, ki nam jo je bila uprava dovolila — navadno kak roman, ki smo ga bili že prečitali — ter notranjo čisto stran, na kateri je bil žig z upravnikovim podpisom, da je knjiga do-

voljena. Paznik, ki je pogosto pregledoval naše stvari, kadar nas ni bilo v sobi, ni bil toliko izobražen, da bi spoznal marksistični tekst, vendar je bil dovolj pismen, da je na taki »preuniformirani« knjigi spoznal žig in upravnikov podpis, kar je popolnoma pomirilo njegovo pandursko vest, da njemu zaupani obsojenec ne čitajo ničesar drugega kakor to, »kar so gospod upravniki blagovolili dovoliti...« Zaradi izdelovanja »škrnicljev« smo imeli dovolj lepila, da bi mogli »preuniformirati« vso knjižnico. In nobeden od mariborskih paznikov ni odkril naše prevare. V naši knjižnici so bile zato naslednje marksistične knjige: »Beda filozofije«, »Anti-Dühring«, »Akumulacija kapitala« Rose Luxemburg, Kautskega »Ekonomska teorija Karla Marxa« in Hilferdingov »Finančni kapital«. Razen tega smo imeli Leninovo »Državo in revolucijo« in sicer v več z roko pisanih izvodih. Se l. 1924 sem bil pritihotaplil to knjigo v mitroviško Samico in tedaj sem jo nosil od ječe od ječe in vedno se mi je posrečilo prevariti pandurje. Tudi v mariborsko kaznilnico sem jo prinesel, vso raztrgano in zamaščeno. Tovariši so jo tu prepisali v več izvodih, ker je vsak hotel imeti svojo »Državo«.

Razen v krožku je vsak od nas delal tudi individualno po svojih najgnejših ter javljali organizaciji, kaj dela in kako napreduje. Dekateri so se učili jezike, nekateri so se ukvarjali z vprašanji književnosti ali pa politične ekonomije, nekateri pa so študirali zgodovino. Vsak teden smo po vstvi predavali in diskutirali o teh raznih predmetih. Tovariš Tito, ki je tedaj znal že dobro nemško in rusko, se je učil angleščino. Njegova najbolj priljubljena knjiga je

bil »Anti-Dühring«, ki jo je vedno čital v prostem času. Razen tega je študiral psihologijo Behtereva. Glavna tema njegovih predavanj v našem kolektivu je bila Ruska revolucija, ki se je bil udeležil. Se ljubše kot ta njegova predavanja nam je bilo njegovo pripovedovanje o življenju v Rusiji v času revolucije, o borbah Rdeče armade z belimi tolpami, o ogromnih premikanjih množic v tistih burnih dneh, ko se je mlada Sovjetska republika upirala številnim sovražnikom. Znal je zanimivo pripovedovati in plastično prikazovati ljudi in razmere ter dodajal vsemu temu svoj posebni humor.

Krog vprašanj, za katera se je Tito zanimal in ki jih je v ječi proučeval, je bil navadno širok. Upravniku mariborske kaznilnice to nikakor ni šlo v glavo. Spominjam se, da je Tito nekoč zahteval, da bi od svojih knjig, ki jih je imel v kaznilniškem skladišču, vzel učbenik grške filozofije.

Petnajst let kasneje, poleti 1947, sem bil Titov gost v Sloveniji. Tedaj sem prepotoval z njim skoro vse Slovenijo. Nekoga dne, ko smo se vračali iz Struže, smo se ustavili v nekem sadovnjaku blizu Maribora, da bi se odpočili, in da bi kobil. Skozi drevesne krošnje desno od nas je bilo videti zidove mariborske kaznilnice.

- Ali se spominjaš kaznilnice in Vrabelj? — me je vprašal Tito.
- Kako se ne bi spomnil!
- Ali veš, da je bil Vrabelj zaprt?
- Kako šil, kaj je spustil?
- Njegov sin mi je pisal in me prosil, naj ga spustim. Posredoval sem in spustil so ga.
- Jaz ga ne bi nikdar spustil — sem rekel.
- Kaj vse je z nama in z drugimi počeli?
- Ti si sektas, — je rekel Tito in se sladko nasmejal.

Upravnik Vrabelj mu je rekel prezirljivo:

— Kaj bo vam, delavcu, filozofija; kladi- v roke, to je za vas.

Bolj kot vse drugo je Tito zanimalo stanje v Partiji, ki se je počasi popravljala od hudih udarcev vojno-monarhistične diktature, ki jih je bila dobila l. 1929 in 1930. Zato je trdovratno poskušal vzpostaviti zvezo s Partijo, da bi od zagrebških tovarišev dobil vsaj kako vest o njenem stanju in delu. Spominjam se, da je kar sijal od zadovoljstva, ko se mu je to po mnogih neuspelih poskusih posrečilo in kako se je poglobljal v vsako podrobnost, ki so mu jo tovaršili od zunaj sporočili.

Trudili smo se, da bi vsak trenutek prostega časa čim bolj izkoristili za svojo izobrazbo, toda prav tako smo se trudili, da bi v diskusijah na partijskih sestankih ali pa v krožku izoblikovali enotna stališča v vseh bistvenih vprašanjih iz raznih področij teorije in politike naše Partije. Pri tem, zlasti pri političnem izoblikovanju, sta nam pomagala dva starejša in izkušena tovariša — Tito in Radomir Vujović, ki sta imela za seboj precejšnje število let na odgovornih partijskih mestih. To je bila koristna šola, zlasti za tiste, ki so imeli mnogo knjižnega znanja, toda zelo malo lastnih izkušenj iz neposrednega dela v organizacijah delavskega gibanja naše dežele.

Edno ob nedeljah, po predavanju o določeni temi, smo si dovoljevali nekoliko razvedrila — peli smo v zboru. Najprej smo odpele vse tako imenovani revolucionarni repertoar. Začeli smo z Internacionalno, potem pa so se vrstile vse revolucionarne pesmi, ki smo jih poznali — naše in tuje, največ ruske. Nadaljevali smo z na-

šimi narodnimi pesmimi in ta repertoar je bil mnogo daljši. Petje je bilo prepovedano, toda mi se za to nismo brigali. Res smo začeli tiho, toda to tiho petje se je kmalu spremenilo v pravi zbor, ki poje na ves glas. Paznik nas je prišel večkrat opomnit, da je petje prepovedano, mi pa smo — kakršnen človek je bil pač na straži — izbrali enega od nas, da bi se z njim pogajal. Toda na glede na izid pogajanj se nismo nikdar hoteli odreči temu zadovoljstvu.

Nekaj let kasneje — bil sem že v Moskvi — sem zvedel, da je bila v Sremski Mitrovici nek skupina komunistov, med njimi tudi Moša Pijade, obsojena na strogo ječo, ker je prepevala Internacionalno in druge revolucionarne pesmi. Če bi nas bili v mariborski kaznilnici obsojili zaradi prepevanja takih pesmi, bi vsak od nas precej podaljšal svojo kazen.

Se en spomin v zvezi s petjem. Leta 1935 sem se v Moskvi srečal s Titom v neki družbi. Nekdo je zapel rusko revolucionarno pesem, ki je Titu zelo ugajala. Vzal je beležnico in si zapisal besede. Ko jih je zapisoval, mi je pomignil in rekel: — Lepega dne utegne to tudi našemu revolucionarnemu repertoarju prav priti. —

RODOLJUB COLAKOVIČ; SPOMNI IN SREČANJA (DZS LJUBLJANA 1959)

Med knjigami, ki so izšle v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ, je posebno tehtno in zanimivo delo Spomini in srečanja Rodoljuba Colakoviča. V njem je avtor opisal tudi predvojno revolucionarno gibanje. Predvsem podaja podobe iz zaporov v Sremski Mitrovici in Mariboru, kjer je protijudski režim in nevzdržni življenjski razmerah mučil obojne revolucionarje. Avtor nam je predstavil vrsto osebnosti iz predvojne delavskega gibanja: zlasti so uspešni portreti Moša Pijade, Radomira Vujoviča, Dragoljuba Dušića, Tita in drugih. Objavljeni odlomek nam pripoveduje o razmerah v mariborski kaznilnici in o delu Partije v njej.

Mladina pred kongresom ZKS

Vsi mladinski aktivni na področju brežiške občine so se vključili v predkongresno tekmovanje. Oglejmo si njihovo dejavnost.

AKTIV LMS GLOBOKO

Zelo so raziskali delo na zeh področjih. Na športnem polju se mladinci udeležujejo v odbojki, streljanju in šahu in so v najbližnjih tednih s bližnjimi mladinskimi aktivnimi. Na kulturno-prosvetnem področju je dala organizacija poudarek mlademu pevskemu zboru, ki je že priredil svoj koncert ter pripravila koncert partizanskih pesmi za čns proslave 40. obletnice Partije in SKOJ. Udeležba mladincev na letošnji zvezni akciji je zadovoljiva. Tako bodo dobili tudi nove mladinske voditelje.

AKTIV LMS BUŠEČA VAS

Mladinski aktiv je bil ustanovljen pred kratkim. Tako pričeli načrtno delati in so zelo razgibani. Na politično-ideološkem, kulturnem in fizikalno-športnem polju. Organizacija je pridobila nove člane SZDL, poveljali so se z vojno pošto Cerklje, ki jim bo s predavanji in filmi prikazala zgodovinski razvoj naše Partije. V kratkem bodo ustanovili sadjarski krožek, pričeli tečaj sobodnega gospodinjstva pa tudi krojni in sanitetni tečaj.

Člani aktiva so obiskali Planino, vas v Gorjančih, ki je med vojno do trl pogorela; položili so tudi venec na grob padlih vojščanov. 20. aprila so proslavili s tabornim ognjem in kulturnim sporedom. Pričeli so graditi odbojkarstvo igrišče in studenjo keraško igro.

PAVLIHOV KOMPAS
ZA 150 DINARJEV

dobite v vseh trafikah in pri drugih prodajalcih. — Pohitite z nakupom, kajti brez PAVLIHOVEGA KOMPASA saldeto povsod

AKTIV LMS CERKLJE

Ta aktiv je delaven na vseh področjih in ga štejejo med najboljše v občini. Predkonevski so pripravili zabavni večer »Pokaži kaj znaš« in so zelo uspešni. So tesno povezani z garnizijo v Cerkljah, ki jim nudi vsa pomoč. Priredili so vrsto tekmovanj z bližnjimi aktivnimi in dosegli epe uspehe.

AKTIV LMS OREŠJE

Najlepše uspehe so dosegli na politično-ideološki vzgoji mladine. Imeli so vrsto predavanj; predavali so člani Zveze komunistov in pripadniki JLA. Na vseh sestankih imajo tudi politične predloge, tako da so seznanjeni z najaktualnejšimi političnimi dogodki doma in v svetu. Igrali so že več krajskih igric. Z drugimi mladinskimi aktivnimi so v najbližnjih tednih in tekmujejo na vseh področjih.

AKTIV LMS BREZICE-MESTO

Brežiška mladina je ravno v predkongresnem tekmovanju močno zaposlena pri opeševalnih delih mesta. V organizaciji, ki je številčno najmoč-

nejša v občini, lanj ni bilo ve dejavnosti. Mladina je imela najboljše pogoje za svoje delo, pa jih je premalo izkoristila. Novo vodstvo je uspelo vzgibati delo mladine, tako da se lahko še pohvaljajo s stvarnimi uspehi. S TVD Partizan so navezali najtesnejše stike in vključili precej mladine, ki jo veseli delo v športu. Ustanovili so samostojno strelsko društvo, ki dobro uspeva. Z uprizoritvijo enodelanke iz življenja iz NOB bodo skupaj z drugimi organizacijami proslavili 40. obletnico Partije in SKOJ. Od-

NOVOMEŠČANI!

VI. mladinska delovna brigada »Kajta Rupena« se vrne v Novo mesto v nedeljo, 26. aprila, ob 21. uri 28 minut. Priredimo brigadi, ki je dosegla na avto cestj odlične uspehe, prisrčen sprejem! Okrajni komite LMS.

Lovska družina v Metliki bo odprla kočno na Grabrovcu

Ko je bila leta 1946 v Metliki ustanovljena lovška družina, je prešla v svojo skrb in upravljanje skoraj prazno lovšče. Minula vojna je zdesetkovala divjad in treba je bilo dosti truda, denarja in tudi discipline članov, da se je lovšče spet napolnilo z zajci, srnami, jerebicami in fazani. Sistematično nabavljanje divjadi iz državnih gojišč za poživitev divjadi v domačem lovšću, hkrati pa stalna skrb članov lovške družine, da odstranijo čimveč četveronožnih in pernatih roparic je bila ena glavnih njihovih nalog. To uspešno prizadevanje metliških in okoliških lovcjev se je pokazalo zlasti lani, ko je družina v okrajnem metlju prešla prvo nagrado za pokončevanje roparic. Vse to je pripomoglo, da je danes stalež divjadi, zlasti srn in jerebic, v

lovšću večji, kot pa je bil pred vojno. Lovska družina v Metliki, ki šteje zdaj 32 članov, dobro gospodari, saj je imela v minulnem letu 336.000 dinarjev dohodkov. Tako se je končno lahko izpolnila tudi dolgoletna želja njenih članov, da so prišli do lastne lovške kočje. Družina je namreč letos v januarju kupila na Grabrovcu pri Metliki od privatnika zidnico s kosom loze in trija ter je to stavbo z majhnimi popravili spreminila v lovško kočjo. Njej je razen kleti še kuhinja, shramba in prijazna soba, kjer bodo lahko lovci po lovju in tudi sicer posedeli v prijetnem razgovoru. Veliko jelenov, rogovjke, ki krasi zunanjo steno kočje, pa je družini podaril generalni major Ivan Lovkošek-Jan. To kočjo — za pozneje so v

zav mladine iz brežiške občine za letošnje zvezno akcijo je bil zadovoljiv. Mladinci redno obiskujejo študijske sestanke in predavanja.

AKTIV LMS KOPICE

Aktiv sestavlja pretežno kmetička mladina. Čeprav so imeli težave s prostorom, so dosegli lepe uspehe. Priredili so že več proslav ob naših praznikih. Zavedajo se važnosti zvezne akcije, zato so precej svojih mladincev predlagali za brigade.

Preveč bi bilo če bi hoteli pisati o delu vseh aktivov iz brežiške občine. Omenili smo samo nekaj najvidnejših, tistih, ki so dosegli pokazali največ uspehov. Ni rečeno, da ne bomo v končni razpravi videli tudi aktivov, o katerih danes nismo pisali.

Vsi ti usohi nam kažejo, da se je mladina brežiške občine vrsto let delala in hoče na ta način oposlavit zgodovinsko obeltnico Partije in SKOJ ter čimveč dopolniti s svojim delom IV. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Naši pozdravi in čestitke

Dolenjski fantje Franc Hočvar, Anton Trček, Franc Raček, Ivan Jurjevčič, Janez Mravincec, Drago Kramarič, Alojz Pruh, Jože Glavič, Alfonz Jaki, Jože Čeh, Alojz Smolčič, Anton Volko, Jože Pogorelec in Alojz Felician, ki služijo vojaški rok pri VP 6083 v Puli, čestitajo za 40-letnico KPJ vsem komunistom. Vsem bralcem DL, graditeljem avto ceste ter delovnim ljudem Dolenjske in Bele krajine hkrati čestitajo za 1. maj.

Pozdrav domačim

Vse domače, posebno pa sestro Marijo, ki mu je naročila Dolenjski list, pozdravlja in jim čestita za 1. maj Jože Bužar, ki služi vojaški rok v Požarevcu.

Vse domače in bralce Dolenjskega lista pozdravlja in jim čestita za 1. maj še vojak Ivan Butala in Polde Fink, ki sta na odselnosti rok v Pirotu, ter mornarja Miha Majer in Stanko Sivec, ki služita vojaščino v Tivatu pri Boki Kotorski.

Visokorodno italijanske pšenice lepo raste

Sedanje stanje posevkov italijanskih sort pšenice, ki so jih kmetovalci v jeseni sejali ob sodelovanju zadrug v Suhi krajini, lepo kažejo. Posebno lepo rasti z dobrim ukoreninjenjem je opaziti na območju kmetijske zadruge Žužemberk in Dvor, medtem ko je posevek na območju kmetijske zadruge HL nje nekoliko zaostal, vendar pa je zadovoljiv. Površine pod temi posevki se močno razlikujejo od posevkov domače pšenice in se dobro poznajo jesensko gnolenje, kakor tudi dožnjevanje.

Koristi osemenjevanja

V Suhi krajini smo v letu 1958 uvedli osemenjevanje plemenice. Osemenjevanje je zajelo celotno področje občine, razen nekaj vasi v okolici Sela-Sumberka. Anketna je pokazala, da se je brestov plemenice dvignila z ozirom na leto 1957 za 9%, kar pomeni, da bo v enem letu 121 teli več kakor prejnjata leta.

Osemenjevanje teče v redu, zakar zaslužijo veterinarji tehnik Stane Miklič vse priznanje

Prvomajski pozdrav Pristrčno pozdravljamo vse domače, znance in prijatelje; vsem delovnim ljudem Dolenjske, kolektivni jeseniške železarnice in bralce Dolenjskega lista pa čestitam za praznik dela 1. maj. Vojski Silvo Tkalič, Novi Sad.

OPOZORILO

Iz tehničnih razlogov bomo podlistek »Spetjeme po naši volji« in »Spominje starega Amerikana« nadaljevali v prihodnji številki.

Gospodarske organ zacije

KOMPLEKSNO LETNO POROČILO ZA LETO 1958

Se ta mesec bo Zvezni zavod za statistiko preko Republiških in Okrajnih zavodov za statistiko izvedel statistično akcijo, ki bo zahtevala od gospodarskih organizacij precej truda in točnosti. Da bi se omogočila analiza gospodarskih dogajanj, se postavlja statistični nalog, da čim popolneje spremlja vse pojave v gospodarskem življenju. Da bi mogla to nalogo izpolniti, je statistika primorana reševati problem prikazovanja gospodarstva s treh stališč:

1. Da opazuje gospodarstvo preko dejavnosti **GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ**, ki se pojavljajo kot dejanski nosilci gospodarske aktivnosti, ne glede na to, da se ukvarjajo hkrati z raznovrstnimi dejavnostmi;

2. Da opazuje gospodarstvo preko **GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI**, ki so se izoblikovale v družbenih delih dela, ne upoštevajoč organizacijskih oblik, v katerih potekajo dejavnosti;

3. Da opazuje **GOSPODARSTVO NA OŽJIH TERITORIJSKIH PODROČJIH** — okrajih in občinah — kot najmanjših politično-teritorialnih enotah in naseljih znotraj občin. Da bi zadovoljili tem zahtevam, je potrebno ustvariti posebno statistično poročilo z imenom **»KOMPLEKSNO LETNO POROČILO GOSPODARSKE ORGANIZACIJE«**, ki bo omogočilo, da se na vseh stopnjah samoupravnih organov in v vseh vidikih izvaja ustrezna analiza gospodarskih dogajanj.

Namen kompleksnega letnega poročila je ustvariti enotno osnovo za vsestransko analizo gospodarskih organizacij družbenega gospodarskega sektorja, dati enotno osnovo, ki omogoča zadovoljive osnovnih potreb na vseh stopnjah, vendar s tem, da se z uporabo raznih metod statistične analize prikažejo skupaj cele skupine gospodarskih organizacij, ki so na določenem območju, pripadajo določenim dejavnostim ali raznim gospodarskim združenjem.

Podatki za kompleksno letno poročilo se zbirajo po enotni metodološki osnovi, ki zagotavlja enotnost vsebine, klasifikacij, definicij in nomenklatur.

Naloga letnega poročila je, da na podlagi relativno majhnega števila pokazateljev zagotovi podlago za primerjanje vseh gospodarskih organizacij, hkrati z upoštevanjem specifičnih karakteristik gospodarskih dejavnosti, kakor tudi najmanjših politično-teritorialnih enot.

Kompleksno letno poročilo so dolžne predložiti pristojnemu Okrajnemu zavodu za statistiko vse gospodarske organizacije družbenega sektorja po Odrebi o uvedbi kompleksnega letnega poročila gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ, št. 1-58, Odredba št. 11765/57).

Podjetja industrije in rudarstva, kmetijstva in ribištva, gozdarstva in lova, gradbeništvu, prometa in zvez, trgovine, gostinstva in turizma ter obrti.

Kompleksno letno poročilo vsebuje: splošni obrazec, pomožni obrazec, obrazec za osnovne dejavnosti, posebni obrazec za lastno gradbeno rešilo in obrazec za eksploatacijo gozdov.

Za izpolnjevanje posameznih obrazcev in tabel v njih so posebna na vodila, ki do podrobnosti razlagajo, kako in od kod se dobe podatki za vnašanje v obrazce. Predvideno je, da bodo gospodarske organizacije imele za izpolnjevanje obrazcev časa 14 dni, računajoč od dneva prejema obrazcev.

Določeni rok za dostavo kompleksnega letnega poročila Okrajnemu zavodu za statistiko morajo gospodarske organizacije strogo upoštevati, ker vsaka večja zamuda onemogoča redno delo pri obdelavi podatkov.

Zavod za statistiko pri OLO Novo mesto

Dom in šola

V Sevnici je bil pred kratkim sestanek staršev učencev osnovne šole. Vabilu so se starši, ki lepo odzvali, saj je bila dvorana v domu Partizana povsem zasedena. Po uvodnih besedah predsednika šolskega odbora tv. Budja, je spregovorila ravnateljica tov. Simončičeva. Povedala je, kako nujno je sodelovanje doma s šolo, ker se v skupnem delu bo uspeh otrok boljši. Samo šola ne more vsega opraviti, saj je otrok večji

del dneva doma. Starši morajo otroka k učenju vzpodbujati, ne pa ga od učenja odtevat. Ni prav, da otroka pri učenju motijo, ga prekinjajo z različnimi drobnimi naročili ali mu naša-gajo večja dela. Učenec mora biti pri delu za šolo zbran, vsaka motnja mu zmede pozornost in čas je zgubljen. Naj se starši zavedajo, da je že prišel čas, ko mora vsak imeti osnovno izobrazbo, to je, naj bi dovršili vseh osem razredov, ker je potem so mo odprta vsa pota do nadaljnjega izobraževanja, bodisi praktičnega v obrti, v industrijski šoli ali teoretičnega v srednjih šolah. Le malo je poklicev, za katere je dovolj sedem razredov ali še manj. Manjše znanje pa sploh ne pride več v poštev za kakvo kvalifikacijo. Sledijo le lep film »Veliki poziv«, ki je prikazal pravilno in nepravilno vzgojo.

Poljanci ljubijo glasbo

Prebivalci Poljanske doline ob Kolpi že od nekdaj svoje po svojem glasbenem uveljavljanju, imajo v Predgradu, Starem trgu ob Kolpi, v Dolu, Radenci in drugih krajih dobre in marljive godbenike, ki razveseljujejo ob raznih prireditvah tamkajšnje in druge prebivalce. Zadnje čase pa je delovanje glasbene sekcije v tej dolini zamrlo in zato so sklenili, delo sekcije obnoviti. Sedaj pridno vadijo tamburaši in drugi in bodo imeli že v tem mesecu samostojen nastop. V prihodnje nameravajo izvesti še več gostovanj v drugih krajih ter prirediti več nastopov doma.

Novi uspehi upokojencev

Novomeški upokojenski pevski zbor (o njegovem uspehem gostovanju v Vlnji gorji smo že poročali) je v nedeljo, 19. aprila priredil kar dve gostovanji. S številnimi umetnimi pesmimi in opereto »Srce in denar« se je tokrat predstavil prebivalcem Otočca ob Krki in Kostanjevici. Gledalci so v obeh dvoranah zasedli vse prostore in navdušeno spremljali 2-urno izvajanje upokojencev.

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

Videm: Zimski bazen?

Z zimskim plavalnim bazenom bi okrepili plavalni šport in dvignili turizem občine Videm-Krško in novomeškega okraja — Odkod sredstva za novo investicijo?

Plavalni šport se v Vidmu-Krškem iz leta v leto vedno bolj razvija in to predvsem po zaslugi vodstva plavalnega kluba, ki nudi svojim članom vso pomoč. Plavalci v celoti izkoristijo poletne mesece, ko vsak dan marljivo plavajo v bazenu, ki je ponos mesta Videm-Krško. Pred leti so se s tem treningom zadovoljili, saj so preko zime skušali bazen nadomestiti z redno telovadbo.

Za pokal maršala Tita

Povsod po Jugoslaviji je sedaj v teku veliko šahovsko tekmovanje, ki ima namen, da pokaže množičnost te pesjubitvene igre. V tem tekmovanju nastopajo številne ekipe šahovskih društev, klubov, sekcij in aktivov, dalje ekipe množičnih organizacij, sindikalnih pooblaščenih, različnih šol, enot JLA itd. Sedaj so povsod v teku že zaključena tekmovanja za prvenstvo posameznih občin in okrajev, medtem ko bo zaključeno republiko prvenstvo 30. maja v Ljubljani.

GOSPODINJE!

Ce se oklevate, s kakšnim detergenskim čistilnim praškom bi si pomagale pri čiščenju, ribanju ali poliranju najrazličnejših predmetov, potem ne pozabite: **KREMEN** v Novem mestu vam nudi prvovrstni

DIK

CISTILNI PRAŠEK

Zahtevajte ga v vseh trgovinah!

ker bi njihova ureditev bila predraga. Potrebno po zimskem bazenu čuti tudi Turistično društvo in gospodarske organizacije, ker ne bi ta bazen koristil le domačim plavalcem-sportnikom, temveč tudi drugim občanom, kraj bi pa znatno pridobil na turizmu tudi v zimskih mesecih. Videm-Krško je že močno znano kot turistični kraj v poletnih mesecih, saj privablja številne turiste lepo urejen plavalni bazen, stadion Matije Gubca, kjer so čiste spredway motorne dirke in konjske dirke ter lepa okolica. Z ureditvijo te zemljišča bi se turizem povečal tudi v zimskih mesecih, kjer bi lahko trenirale razne reprezentance.

V začetku so razmišljali, da bi bazen pokrili z montažno streho, ki bi jo v poletnih mesecih odstranili. Ker bi okbrba tega bazena nastopili v Novem mestu na finalnem tekmovanju za okrajnega prvaka. Samo v novomeški občini se je za tekmovanje prijavilo kar 18 ekip: dve ekipe SD Novo mesto, štiri ekipe JLA, pet ekip sindikalnih podružnic (OLO, OLO, Prosveta, Pravniki in Elektro), tri ekipe šahovskih aktivov SD Novo mesto (gimnazija, »Invalidi«, »Gozdarski«), dve ekipe šahovskih sekcij DPD Svoboda ter ekipe valjske šole in obrtnikov. Za nosilca skupin so bile določene najmočnejše ekipe: Društvo pravnikov, SD Novo mesto A, OLO Novo mesto in ekipa JLA I. Rezultati tekmovanja trenutno še niso znani prav tako tudi ne rezultati prvenstev ostalih občin novomeškega okraja.

zema in dograditev montažne strehe bila previsoka, so jo zamislili opustiti in prišli do zaključka, da bi v neposredni bližini že zgrajenega bazena zgradili 75-metrski bazen, katerega bi potem zaprli in ga uporabljali v zimskih mesecih. Vodstvo plavalnega kluba meni, da bi za 2.500.000 dinarjev lahko zgradili bazen, medtem ko bi ostala dela opravili udarniško, tako da bi za omenjeno vsoto prišli v Vidmu-Krškem do prepotrebnega zimskega bazena, ki bi ga ogrevali z odvečno paro tovarne celuloze in papirja. V sklopu bazena bi bili tudi tuš in kopalnice, tako da bi lahko nudili prebivalcem starega dela mesta, kjer nimajo kopalnice, kopalnice vse leto.

Končno dober nogomet

ELAN (N. m.) : PARTIZAN (Ročevje) 3:1 (3:0) Elanova nogometna enajstorka je v drugi tekmi spomladanskega dela prvenstva zaigrala nepričakovano dobro in občutno porazila ekipo kočevskega Partizana. Vsi gledalci, ki so navzlic slabemu vremenu preteklo nedeljo prišli na Elanovo igrišče (ki je res v tako žalostnem stanju, da je za skrbeli čas, da se prične z naporem vredenim deli ali pa se naj vsaj zaslužno uredi dohode), so bili upravičeno zadovoljni s tekmo, saj Elanova enajstorka že dolgo ni tako dobro igrala. Nasprotnik, ki se je v začetku trdovratno upiral, je kasneje močno popustil in končno doživel pravo katastrofo. Posebno dobro se je odrezala napadalna petorica — Danilovski, Vesel, Majerje, Babusec in Hrovat, medtem ko obramba ni bila zanesljiva. Tekmo je dobro vodil sodnik Oven iz Ljubljane.

V Ljubljani nepričakovan nousep

Odbojkarji novomeškega partizana so preteklo nedeljo in ponedeljek gostovali v Ljubljani, kjer so nastopili na pokalnem prvenstvu Slovenije, ki je bilo prirejeno v okviru tekmovanja za jugoslovanski odbojkarški pokal. V nedeljo so bila predtekmovanja za prvenstvo ljubljanske podzveze. Novomeški odbojkarji so se z dvema glasovima zmagala na 3:0 nad Jesenicami in Vrhniko — uvrstili v finale, ki ga so igrali v ponedeljek, 20. aprila. Tu so v

prvi tekmi zanesljivo premagali ekipa koprske podzveze — Partizana iz Kanala s 3:0, toda v naslednji tekmi z mariborskim Branikom so morali porazen zapustiti igrišče. Branikovci so bili boljše in so zmagali s 3:1. Ker so s tem porazom Novomeščani izgubili upanje na prvo mesto, so v tretji finalni tekmi z ZOK Ljubljano igrali brez vođe in znova izgubili z 0:1 z zmagajočim ZOK Ljubljano je mariborska Branik osvaja naslov pokalnega prvaka Slovenije in bo zastopala našo republiko v zveznem tekmovanju. Novomeščani so bili komaj tretji, kar ni nič ugoden znak pred začetkom tekmovanja v zvezni odbojkarški ligi, število pa to tekmovanje ne smemo šteti kot zanesljiv znak slabe forme novomeške ekipe, ker je posejdo v izredno slabih vremenskih okoliščinah. Med tekmovanjem je namreč stalno deževalo, tako je zelo hladno in razen tega je pomembno vlogo igrala še močna burja. V takih pogojih so pač možna vsakovrstna presenečenja.

Do 5. maja

se lahko odločite tudi vi, če si želite postaviti za **TELEVIJSKI SPREJEMNIK**, ki vam ga hrani za zdaj še uprava Dolenjskega lista; na streho takole televizijsko anteno...

Zato ne odlašajte: tudi vaš pismonoša je dobil položnico z izpolnjenim zneskom naročnine za DOLENJSKI LIST za prvo polletje! — Pripravite mu 300 dinarjev — in udeležili se boste velikega nagradnega žrebanja, v katerem bomo prihodnji mesec razdelili 99 lepih nagrad!

Pogled na letni bazen »CELULOZE« na Vid mu, ki bo v prihodnjih dneh spet zašlel

Tovarna čokolade in likerjev VIDEM-KRŠKO

NUDI PRVOVRSTNO ČOKOLADO — NAJLEPŠE DARILO ZA 1. MAJI

Dularjeva mama, še mnogo let!

Dobil sem jo pri delu. Pri svojih sedemdesetih letih ANA DULAR je Vaute vasi še ne miruje. Opravlja vsa hišna in gospodinjinska dela. Pri vsem, kar je prestala v življenju, je še dokaj krepka.

Med kratkim razgovorom z njo in ednim živčnim otrokom, sinom Zdenkom, se je ponovno razgrnila pred menoj usoda zavedne slovenske družine. Neizmerno trpljenje med drugo svetovno vojno in izgnanost najdražih svojcev, to so rane, ki jih niti čas ne more zaceliti.

Dva sinova in dve hčerki je rodila Ana Dular. Sinova Branko in Zdenko sta že od priletka okupacije simpatizirala z narodnoosvobodilnim gibanjem. Spomladi 1942 sta odšla v partizane. Branko, študent strojne tehnike, je padel v roki ofenzivni Zdenko pa je dočkal osvoboditev. Julija 1942 so na dom pridrveli fašisti, zgrabili očeta, mater in obe hčerki ter ju odpeljali najprej v novomeško

Vaute nasti pokazal rdeči petelin. Vseh dvanajst stavb je uničila fašistična požigalska svojca, potem ko je izropala,

kar je bilo vrednega in odpeljala tudi vso živino. Ob pogledu na gorečo domačijo je oče padel v nezavest. Najhuje mi je bilo, ko sem se s hčerkami vrnila iz internacije, pa nisem imela kam pod streho, je povedala žalostno. Kar ni uničil ogenj, so razdeljali in material porabili za bunkerje. Mož se je vrnil še pozneje iz internacije. Nikjer strehe, niti žlice...

Leta 1949 je na posledica internacije umrl oče, leta 1950 pa na tragičen način v dveh dneh obe hčerki. Torej tudarec za udarcem, eden hušji od drugega. Ni čudno, če Dularjeva mama pravi, da ne more biti dobre volje, čeprav je sedaj mogoče živeti. Mnogo truda in naporov je bilo treba, da so obnovili domačijo. Mimo dela, katerega navzlic svojim sedmim križem Dularjeva mama še vedno opravlja, so ji v veliko uteho in razvedrilo vnuki, posebno mala Judita, s katero sta neležljivi.

Letos 15. aprila je Dularjeva mama v krogu svojih najbližjih praznovala sedemdesetletnico rojstva. Ob njenem življenjskem jubileju ji tudi mi želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

P. R.

Hydroelektrarna Krško?

Zdaj porabimo vasko leto 20 odstotkov več električne energije (v Zahodni Evropi znaša ta stopnja 7 odstkov), navzile gradnjama velikih, novih hidroelektrarn pa nam bo že v prihodnjih letih spet primanjkovala električne energije. Zdaj razmišljajo o ureditvi načrta za gradnjo dveh novih hidroelektrarn v Sloveniji, ki bi ju lahko zgradili v dveh letih in pol, najkasneje pa v 3 letih. To sta HE Hajdoše na Dravi in gradnja hidroelektrarne pri Krškem na Savi. Prva bi dajala 52.500 kilovatov (približno toliko kot HE Mariborska otoka), medtem ko bi HE Krško dajala 31.400 kilovatov. Projekti za krško elektrarno so bili izdelani že pred šestimi leti.

Iz Radovice pišejo

Iz tega prelepega belokranjskega kraja se malokrat oglašimo, čeprav pridno delamo. Dostojno smo proslavili novoletno leto. Za slovenski kulturi praznik smo uprizarili dve enodejanski, 8. marca smo se predstavili gledalcem z enodejansko »Seltav«. In dvodejansko »Varni«. Obenem smo recitali in zapeli nekaj pesmi. Sedaj pripravljamo Nudičevsko »Navadnega človeka«. Delo prosvetnega društva, v katerem so vključeni mladinci in mladinke, vodita učiteljici Jožica Oberman in Marijeta Rogelj.

Jad

Semiške drobtine

Mizararska delavnica v Semiču je kupila od Ljvarne in tovarne strojev Hoče pri Mariboru prenosno električno dvoletno žago, za katero so plačali 642.650 dinarjev, z montažo in elektromotorjem pa jih bo nova žaga stala 1,1 milijonov dinarjev. — Nova sušilnica lesa, ki jo je podjetje kupilo od »Žične

v Ljubljani, je začela delati po Novem letu. Suši dobro in je v pogonu noč in dan. Kvaliteta izdelkov delavnice se je praznično zaradi sušilnice zelo izboljšala. Delavnica ima naročil dovolj in dela v glavnem za »Lesnino« v Ljubljani, izdelali pa bodo tudi opremo za novo vajensko šolo v Novem mestu.

Učenci semiške osemletke delajo v različnih kroških. Kmetijski krožek je očistil sadni vrt, zdaj pa ureja grede; krožek ročnih spretnosti dela lutke za novi lutkovni oder, izdelujejo pa tudi okvirje, figure in pletenine; modelarski krožek prireja lekcionarja raznih modelov in pripravila izdelke za razstavo ob koncu šolskega leta. Ustanovili bodo tudi foto-krožek, organizirali poučni izlet v tovarno IEV in kolearske dirke za Dan mladosti.

Prostovoljno gasilsko društvo Semiča je naštevilo »Rokovnjače«. Izgleda so jih v nedeljo 1. aprila, v Prosvetnem domu.

V Semiču so zaključili volitve v osnovne organizacije ZK. V organizacijo so sprejeli 5 novih članov.

JLA je pripravila Semčanom koncert. Predvajali pa so jim tudi filme o Titovem potovanju v Azliske dežele, o jugoslovanski folklori in drugo.

Društvo Partizanov je uredilo telovadnico. Nekaj rekreativov so dobili kot nagrado Republikanske zveze za dobro delo. Pripravljajo se na društveni nastop in izlet v Beogradu.

27. aprila se bo začel v Semiču v bivši gostilni Drganec dvomesečni šiviljski tečaj. Zanimanje za tečaj je veliko, saj se je samo iz obrata IEV prijavilo 40 delavcev.

Kmetijska zadruga Semič bo letos vzredila nad 400 prašičev — bekonov prve in druge vrste.

V železniški postaji Semič so prebrčili prostore. Naročene imajo tudi nove mlize. Pred kratkim so dobili svoj avtomatski telefon, tako da niso glede zvez več odvisni od novomeške postaje.

V Semiču so pred kratkim ustanovili Strelsko društvo, ki pa še ni začel, ker jim primanjkuje denarnih sredstev. Društvo ima dve vojaški puški in fiberiko.

V Semiču je precej navdušenih šahistov. Ki pripravljajo ustanovitve svojega društva. Zanimanje za tečaj je veliko, saj se je samo iz obrata IEV prijavilo 40 delavcev.

Konec prejšnjega meseca je bil v Semiču ustanovni občni zbor Avtomobilnega društva. Organizirali so tudi šoferski tečaj, ki ga obiskuje nad 40 prijaviteljev. Predava domači predavatelj in gost iz Crnomlja.

V sredo 8. aprila je v Kostanjevici prenehala poslovati Vinarska zadruga, ki je bila ustanovljena pred 30 leti. Za zadruga bo priključena kmetijska zadruga, ki bo predvidoma ustanovila samostojno vinskou zadrugno trgovsko podjetje, ki bo pospeševalo vinogradništvo, odkupovalo grozdje in vino, destiliralo in prodajalo vino. Članom bivše Vinarske zadruga se čedeže vrnil.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 24. aprila — Vojko. Cetrtek, 24. aprila — Jurij. Sobota, 25. aprila — Marko. Nedelja, 26. aprila — Zdeslav. Ponedeljek, 27. aprila — Ustjan. OF. Torek, 28. aprila — Pavel. Sreda, 29. aprila — Robert. Četrtek, 30. aprila — Katarina. Petek, 1. maja — Praznik dela. Sobota, 2. maja — Boris. Nedelja, 3. maja — Saša. Ponedeljek, 4. maja — Florijan. Torek, 5. maja — Miran. Sreda, 6. maja — Janez.

KINO

CRNOMELJ: Od 24. do 26. 4. amer. barvni film »NEPOZABljena PSEBEM«. Od 28. do 29. 4. češki film »NAD OTOČJEM«. 30. 4. amer. barvni film »PUSTOLOVSCINE KAPETANA VAJTA«. Od 5. do 6. 5. francoski film »MLIN LJUBEZNI«.

KOSTANJEVICA: 26. 4. ameriški film »CAS OBRACUNA«. 1. 5. ameriški film »CAJ ZA DVA«. 3. 5. ameriški barvni film »OVERLAND PACIFIC«. Od 8. 5. francoski film »LISABONSKE NOCI«.

METLIKA: Od 25. do 26. 4. »MOTOBROJAN«. — 29. 4. »PREDMET 32«.

MOKRONOG: Od 25. do 26. 4. fran. film »TO SE IMENUJE ZORA«. NOVO MESTO »KRKA«. Od 24. do 28. 4. francoski film »AVANTURE KAZANOV«. Od 28. do 30. 4. film »DVOBOJ«.

DOM JNA NOVO MESTO: Od 23. do 25. 4. novolejski barvni film »KOLUNJE«. 26. do 27. 4. amer. film »BRESTJA«. Od 28. do 30. 4. japonski film »POSLEDNJE ZENE SAPAINA«.

SEMIČ: 26. 4. češki film »GLAZBA IZ MARSA«. 3. 5. češki film »STOPNISCE ZA SLUZINCAD«.

SEVNICA: Od 25. do 26. 4. angleški film »ROMEO IN JULIJA«. Od 27. do 28. 4. italijanski film »LJUBAVNI ZANOS«.

TREBNJE: Od 23. do 26. 4. jugosl. film »SVOJEGA TELESIA GOSPODAR«. Predstava v nedeljo ob 16 in 19 ur. Od 2. do 3. 5. ameriški barvni film »ROBERTA«. Predstava v nedeljo ob 15 in 19 ur.

VIDEM-KRŠKO: Od 23. do 26. 4. nemški film »KAPETAN IZ KOPENICKA«. Od 29. do 30. 4. italijanski film »STREHA«. 1. 2. in 3. 5. ameriški film »MORRI PAJCOLAN«. Od 5. do 7. 5. and. film »JOČI LJUBLJENA DEZELA«.

ZUZEMBEK: 26. 4. ameriški film »NASHLE«. 1. 5. ameriški film »MEC IN ROŽA«. Od 3. 5. amer. film »NOJ VOHUNCEK«.

12 APRILA SEM NA LOKI naša možko uro. Lastnik jo dobi: Breg 13, Novo mesto. VDOVEC bi rad spoznal vdovo, pošteno simpatično in dobrega značaja od 45 do 50 let. Informacije v upravi lista (308-50).

OBVESTILA

Fotograf Erjavc — Stična izdeluje fotografska dela strokovno po solidnih cenah. Po naročilu fotografira kjer koli. Amaterji, pošiljate Vaše filme v specialno razvijalnice, odlična izdelava. Delam povečave, tudi barvne. Kopalnice v novomeškem Domu ljudske prosvete redno obratuje

ob četrtkih, petkih in sobotah od 15 do 21 ure.

Čestitka

Ljubljani hčerki poklanjam za rojstni dan naš Dolenjski list in ti želim še na mnoga zdrava in srečna leta! Najlepši pozdrav vsem skupaj mama Antonija Bešič.

Razpis javne dražbe

Kmetijska zadruga Sentjerne na Dolenjskem bo na javni dražbi v nedeljo 10. maja 1959 razprodala naslednje stroje: mlatilnico »Zmaj«, bar. bobna, 650, električni mlatilnik, 1250 obr/min, je razvijalnice, odlična izdelava. Delam povečave, tudi barvne. Kopalnice v novomeškem Domu ljudske prosvete redno obratuje

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO
V času od 13. do 18. aprila je bilo rojenih 12 dečkov in 12 deklic.
Umrlj so: Gusto Kratevec, šolski upravitelj v pokouju iz Smarjete star 61 let, Ivan Debevo, sin delavca iz Dol. Kamene, star 2 leti, Franciska Pavlič, družinska upokojenka iz Novoga mesta, stara 64 let, Franciska Rajter, poljska delavka iz Praproč, stara 68 let, Anica Fabjanovič onemogla delavka iz Vinjega vrha, stara 75 let, Drago Jukič, sofer iz Crnomlja, družinska upokojenka iz Novoga mesta, stara 79 let.
Poročili so se: Janez Perko, sin kmetia iz Pristave, in Pavlina Bačar, hči kmetia iz Mihovca, Alojz Lužar, kmet iz Sentjerne, in Marija Perko, delavka iz Pristave, Bogomil Zupič, elektrotalinstar, in Silva Gorenc, uslužbenka, oboja iz Novoga mesta, Jože Učtar, trgovski pomočnik, in Danuška Homec, knjigovodkinja, oboja iz Novoga mesta.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Martinčič iz Podbočja — dekle, Ivanka Čičkar iz Drnovega — dečka, Marija Trupelj iz Stročnika — dečka, Milica Hlad iz Gor. Sušice — dečka, Terezijska Turšič iz Zupčevca — dečka, Antonija Čikel iz Vel. Obreča — dekle, Ivka Broz iz Klanja — dečka, Marija Zložnik iz Krškega — dečka, Pavla Srbčič iz Vrhovca — dečka, dečka, Marija Javčič iz Trčič, dekle, dečka, Jožefa Leške iz Ostrca — dečka, Marija Zevnik iz Skopice — dečka, Neža Kos iz Curnovca — dekle, Milena Cvetkovič iz Rigone — dečka, Marija Radič iz Kalc — dečka, Jožefa Čevič iz Z. Obreča — dečka, Rozalija Kožar iz Dol. Pirčice — dečka, Ljubička Brkovič iz Stare vasi — dekle, Pavla Drguštin iz Gregove — dečka, Marija Pirč iz Vrhulj — dekle, Anica Molan iz Gaberja — dekle.

GOTNA VAS

Umrlj so: Justina Ude, učiteljica iz Smihela, stara 81 let, Jože Hraštar, soboslikar iz Smihela, star 64 let.

VIDEM-KRŠKO

V mesecu marcu so umrli: Janez Naraglav, posestnik iz Kremenca, star 71 let, Terezijska Vouk, zasebnica iz Kremenca, stara 83 let, Marija Planinc, poljedelka iz Libne, stara 83 let, Ana Umek, hči delavca iz Vrbinje, stara 1 leto, Ana Zveglje, družinska upokojenka iz Videm-Krškega, stara 71 let, Jožefa Grozina, upokojenka iz Videm-Krškega, stara 76 let, Alojzija Drobšč, posestnica iz Videm-Krškega, stara 83 let, Janez Bajec, upokojenec iz Videm - Krškega, star 85 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici Ana Kocjan, ženska, poselnica iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fužina, uslužbenec iz Crnomlja, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ana Kocjan, ženska, poselnica iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fužina, uslužbenec iz Crnomlja, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Povšetovemu očetu v spomin

Pred kratkim je za zavrato bolezni umrl Povšeto oče iz Podbočja pri Mirni peči — partizanski oče.
Za v stari Jugoslaviji je stal vedno v prvih vrstah v borbi maha človeka. Bil je več let župan ter v peti takratne duhovščine in klerikalcev. Zato je župnik tako učil svoje vernike: »Če boste volili Povšeta, vračate se krst iz kosta. Bil je oče revežev, saj je podpiral vsa revna okolica. Po šestih smrti je ostal sam z osmimi otroki, od katerih je bil najmlajši star dve leti. Vzrjal jih je v prednem duhu, zato je bila vsa njegova hiša trden steber v času NOB. Njegov sin Jože, visokošolec, je bil že v stari Jugoslaviji član KPS in je takoj po vdoru okupatorja prišel za ilegalno delo in odgovarjal za mirnopeško podokrajje: bil je eden prvih

aktivistov, ki so bili v letu 1941 povezani s Frato — zibelko prvih dolejskih partizanov našega okraja. Padel je z narodnim herojem Slavom (Jože) Slak leta 1943 v Strah. Hčerka Milka je bila ubita pri bombardiranju Novoga mesta ob vdoru Nemcev v Novo mesto.
Povšetovo hišo je poznal vsak partizan. Saj je bila tudi prva točka v zvezi Frata, Grč vrh, Podbočje. Partizani niso samo nosili iz nje, temveč tudi vozili.
Marsikoga je rešil Povšeto v kralj in mlinar, vendar iz tega ni koval kapitala zase in svoje, temveč je z odprtim srcem dajal tisto, s čimer je vedel, da bo najbolj olajšal težki čas našega človeka, poleg tega pa je nesebično razdal sebe »sega. J. Z.

Pokopali smo dobrega tovariša

v Grahovem, v Seicah pri Splitu, v Lazah pri Novem mestu, v Barčni vasi in nazadnje v Smarjetu.
Začetek narodnoosvobodilne borbe ga je zatekel kot učitelja v Lazah pri Novem mestu. Ta kraj je bil na ozemlju, katerega so kontrolirale naše enote in so ga tudi večkrat napadali sovražniki. Tamojnje šolsko posojilje je bilo kmalu zameteno, zato je Kriševce nadaljeval pouk v privatni hiši, seveda z vednostjo partizanskih enot. Z njimi je sodeloval takoj po njihovem prihodu. Tako je imel stike s četo komandirja Milivoja, s četo komandirja Pavljana in s četo komandirja Čemca. V začetku leta 1943 je dostavil našim enotam sanitetni material, katerega mu je prinašala njegova sestra,

ki je bila zaposlena na kliniki v Ljubljani. Prve dni septembra leta 1943 je stopil kot bорец v Levstikov bataljon, v katerem je sodeloval kot bорец 2. čete 3. bataljona v raznih borbah.
V maju 1944 je bil dodeljen v garnizon VII. korpusa kot nastavnik, kjer je bil do avgusta, ko je odšel v višji oficirski tečaj, ki je bil pri oficirski šoli Glavneja št. 6 NOV in POS. Poročje je bil izdano na DVP. Demobiliziran je bil februarja 1946 in je še isto leto nastopil službo kot učitelj v Gor. Sušicah nato pa služboval v Lazah, Barčni vasi in Smarjetu.
Prihujben je bil povsod, saj je imel lep odnos do vsakega in vsi ki smo ga poznali, ga težko pogrešamo. Bogomil Liliša

Nekaj sevnških

V petek popoldne so se pri spomeniku v Sevnici zbrali vsi učenci treh šol iz Sevnice, da počastijo v okviru proslav 40. obletnice KP in SKOJ spomin na padle za svobodo. Prišli so tudi najmlajši iz vrta. Program je obsejal polaganje vencev in cvetic, nekaj recitacij in pesmic. Solarji so se s tem skromno a lepo oddolžili borem za svobodo, hkrati pa je bila to lepa manifestacija vse šolske mladine Sevnice.

Hola-hoop se vedno bolj širi tudi v Sevnici. Vidli ga pri blokkih, na Poljski poti, ondan pa sta ga dva fantiča v taktu kolejs vinka vrtela na terasi ob progi ravno tačas, ko je mimo vozil potniški vlak. Verjajemo, da je to sicer veselje za otroke, toda kaj je z vestmi, da je to enostranski razvijalo baje škodljivo za otroke do tega in tega tega? Ali ne bi zdravniki o tem javno spregovorili? Morda bo kateri mamic le žal, da je hitro ustražila ne ravno ceneni želji svojega makka, če res ni brez nevarnosti za pravičen razvoj hrbtnice?

Pri zaslišanem bazenu v Sevnici bodo kmalu pričeli graditi točilnico. Pravijo, da bo to še bolj dvignilo veselje in razpoloženje pri kopanju. Točilnica bo imela tudi hladilnik, ki bo ob »paslji« dneve verjetno vedno premajhen. Postaviti jo nameravajo blizu mostička čez Sevnico, tako da se bo lahko ob njej tudi malce posedelo v prijetni senci dreves.

Ljudi v Sevnici zanima, kdo bo v ribniku Ribiške družine za Kopitaro zmagal — ali ameriške postvri ali tisoči »paglavcev« (mladih žab), ki so se v njemu zaredili. Kaj pravijo na to ribiči?

Skrb za človeka...

Kdor bi v petek, 17. aprila slučajno zašel v delavsko menzo v Novem mestu, bi od začudenja vzkliknil: »Tj! abonenti pa ulivajo lito. Po mislan je bilo namreč precej maza, ki ga abonenti niso pojedli. Le kakšne porcije dobivajo t abonenti, ko pustijo toliko mesa?

Porcije dobivajo seveda povsem normalne, kot se spodobijo za abonente; mesa pa niso pojedli zato, ker je bilo pokvarjeno. Nekateri so pustili tudi makarone in fižol, ter krompir in zelje, ker zaradi smrdelce šunke tudi prekubne niso mogli pojedti... da se je šunka usmrdela zato, ker ni bila pravilno nasoljena, drugi pa da zato, ker ni bila dovolj prekajena. Končno ni važno zakaj. Važno pa je to, da abonenti hrano pošteno plačajo in da lahko zato zahtevajo tudi nepokvarjeno hrano! Abonent

KOSTANJEVIŠKI FABERIN
Kmetijska zadruga Kostanjevica je letos postavila 6,2 ha hmeljevega nasada, ki ga bo letos posadila. Sadike že imajo. Uvedli so tudi kolektivno zavarovanje živine zadrugnikov, živino je zavarovalo tudi nekaj nezadrugnikov.

RAZPIS JAVNE DRAŽBE

GOZDARSKO LESNA POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO

bo prodala na javni dražbi naslednja osnovna sredstva:
v sredo, 5. maja 1959 ob 9. uri v TREBNJEM: 13 raznih moških dvokoles; v četrtek, 7. maja 1959 ob 9. uri v DOL. TOPLICAH: 6 raznih moških dvokoles; v petek, 8. maja 1959 ob 9. uri v CRNOMLJU: 6 raznih moških dvokoles; v soboto, 9. maja 1959 ob 9. uri v NOVEM MESTU: 11 raznih moških dvokoles in osebni avtomobil Opel Kapitán tipa 39.

Kolesa so v dobrem stanju, avtomobil v nevoznom stanju. Pravico do udeležbe pri licitaciji za osebni avtomobil imajo samo predstavniki gospodarskih organizacij družbenega sektorja, za kolesa pa predstavniki družbenih organizacij in zasebniki. Predstavniki morajo imeti pooblastilo za sodelovanje pri družbi, kakor tudi potrdilo banke, da razpolagajo z denarnimi sredstvi za plačilo kupljenih predmetov. Interesenti si lahko ogledajo osnovna sredstva pri zadrugah v omenjenih krajih 2 uri pred pričetkom licitacije.

Naročnikom malih oglasov, obvestil, razpisov in drugih objav

Zaradi sprememb v tiskarni Slovenskega poročevalca obveščamo vse urade, ustanove, delovne kolektive, organizacije, društva in bralce Dolenjskega lista, da sprejemamo od 1. maja 1959 dalje naročila za objavo malih oglasov, nujnih objav, obvestil in razpisov do vsakega torka do 12. ure

Ustanove, podjetja in urade prosimo, da oddajajo naročila za večje oglase ali daljše objave, razpise in obvestila po možnosti že v soboto ali vsaj v ponedeljek dopoldne. Dolenjski list bo tudi vnaprej izhajal vsak četrtek. UPRAVA LISTA

Tri lovske izpod Opatove gore

Lovska družina Kostanjevica uničuje z zastrupljanjem srake, ki so zelo škodljive našemu

gačenih živali, ki jih bodo učenci uporabljali pri pouku. Pa tudi šola pomaga lovcom. Šolska uprava je organizirala nabiranje kokošjih jajc, ki so jih potem lovci zastrupili in z njimi uničevali škodljive srake. Prav tako pomaga šola lovcom pri raznašanju vabil in

gačenih živali, ki jih bodo učenci uporabljali pri pouku. Pa tudi šola pomaga lovcom. Šolska uprava je organizirala nabiranje kokošjih jajc, ki so jih potem lovci zastrupili in z njimi uničevali škodljive srake. Prav tako pomaga šola lovcom pri raznašanju vabil in

Opatovi gorj divje prašiče in druge zverine. Pri nekem takem lovu so se lovcu Lojzetu približali divji prašiči na nekaj korakov. Pa je Lojze ugal po njih ko sam hudič in jim namesto svinca zabij strah v kosti...

»Tud' diake jim ni odbil«, pravijo kostanjeviški lovci. Lojze se pa zagovarja: »Kaj hudiča bi z njimi, preveč kurarni so bili!«

Dóber pogled! Ščel.

VAM NUDI ODLIČNO IN GENENO

obvestil. Lep primer sodelovanja! Seveda kostanjeviški lovci ne zastrupljajo samo srak ampak tudi love divjačino. Včasih love po Krakovem in

Pokopali smo Sajnovo mamo

13. aprila smo pokopali pri Treh tarah 76 letno partizansko mamičo Ano Sajnovo iz Zelenikov pri Draščih nad Metliko.

Prejeli smo pokopali pri Treh tarah se je od Sajnove mame poslovil Vergot, sekretar občinskega odbora ZB v Metliki, S solzami in žalostjo v srcu smo se poslovili od nje, na katero nas večje spominjajo težki in slavni časi. V naši revoluciji je Sajnova mama sodelovala z nami. Ko je okupator hotel podjarmiti našo domovino, je našel na odpor tudi pri njej. V NOB je sodelovala aktivno, kljub nastliju okupatorja in domačih izdajalcev, kljub temu, da so jo pretepali, preganjali

Sprejem učencev v UK

Podjetje ELEKTRO NOVO MESTO z obratoma Novo mesto in Crnomelj, bo sprejelo v šolskem letu 1959-60 več učencev elektrotehnične stroke. Učenci se vzgajajo deloma v Elektrogospodarski šoli za učence v Mariboru, ki je internatskega tipa, deloma praktično pri podjetju. Za ves čas šolanja prejemaajo učenci plačilo po uredbi in štipendijo z ozirom na premoženjsko stanje in višino otroških doklad. Pogoj: uspešno dovršena osemletka in starost izpod 17 let. Prijave sprejema uprava podjetja Elektro Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 3.

Praznik železničarjev v Bršljino

Prejšnji ponedeljek so v nabito polni dvorani Zedruženega doma v Bršljino praznovali železničarji svoj praznik Tega dne 1. 1920 so po vsej Jugoslaviji obetal vlaki in lokomotive, jugoslovanski železničarji so stopili v stavko. V Ljubljani so puškini strel hotele zadužiti revolucionarno gibanje. Zato se je odražalo v pordelja kr. O teh dogodkih je na proslavi občinska lepa govornica tovarš Rud' Mr' Med razvijalim se je zlasti postavila učenka K. Korovna, Pevski moški zbor PD Dušana Jereba je izpopolnil program, med tem ko je salonski orkester istega društva e-p odigral nekaj orkestralnih trčk

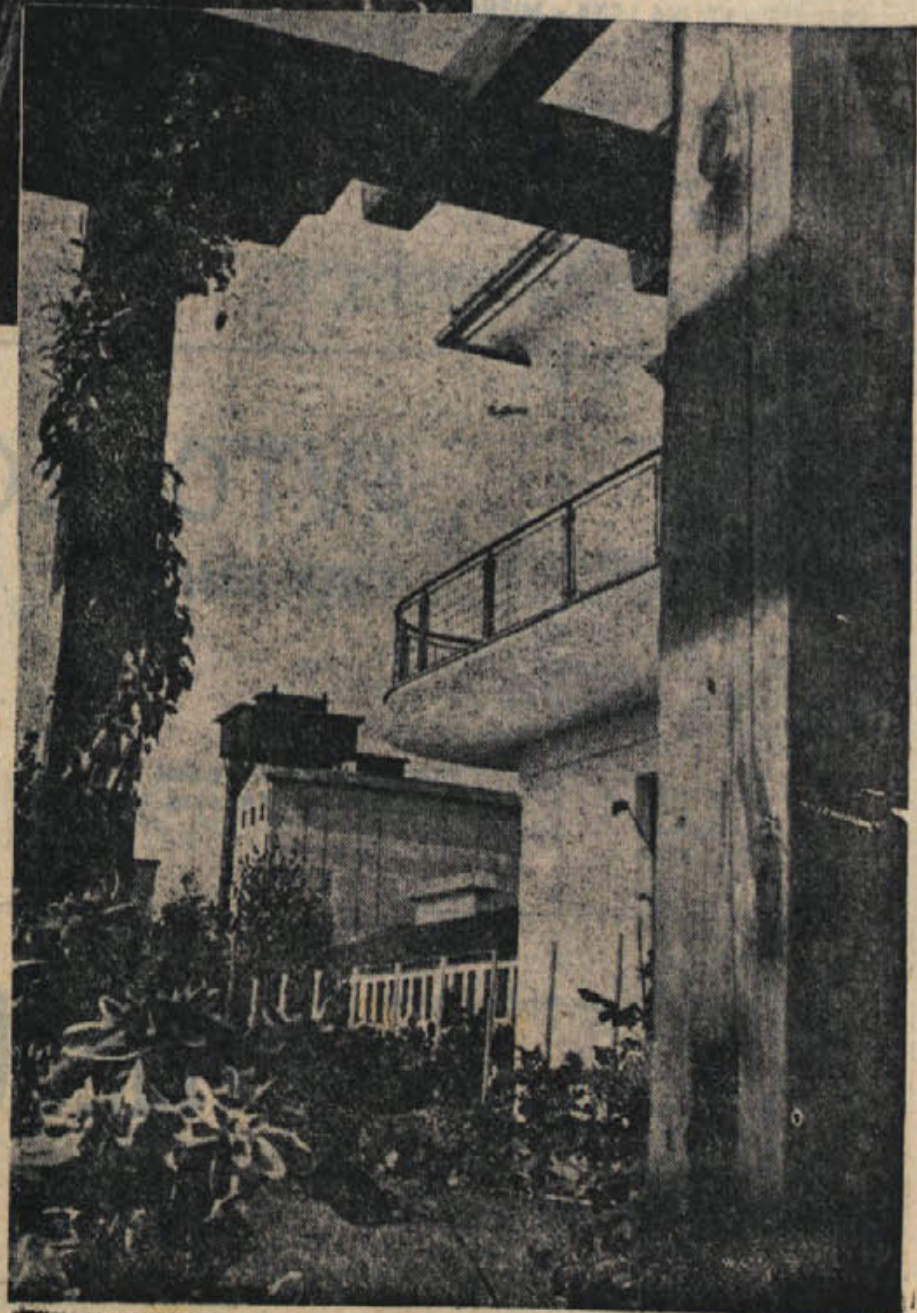
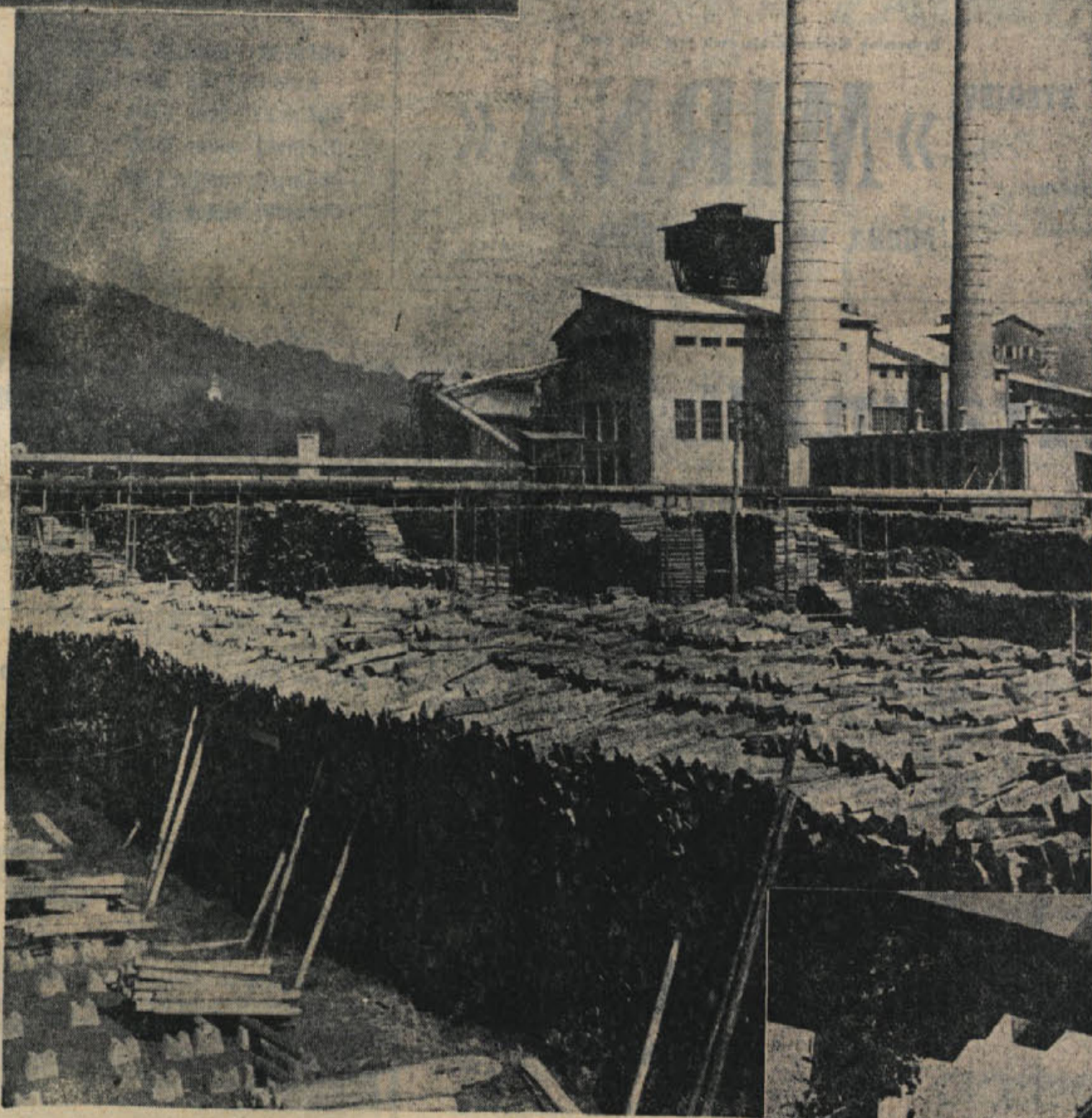
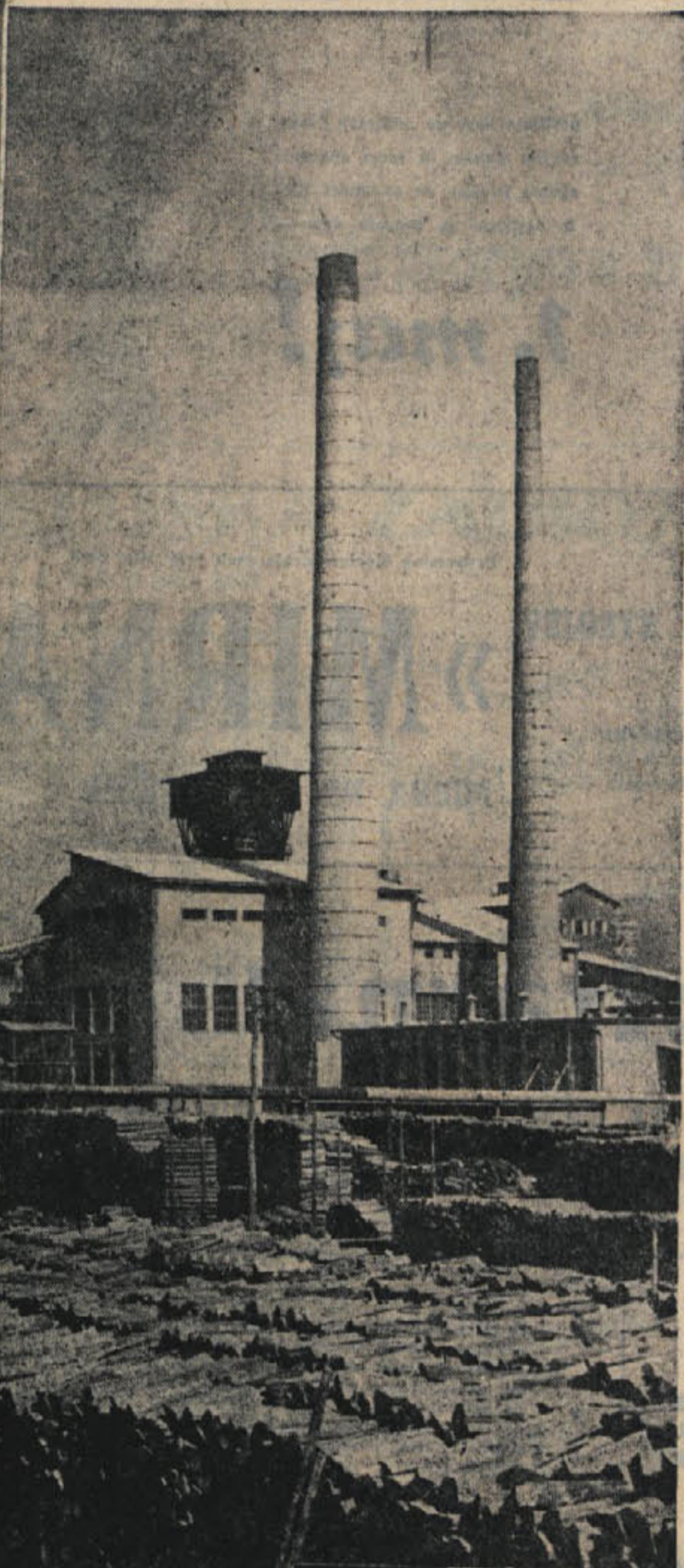
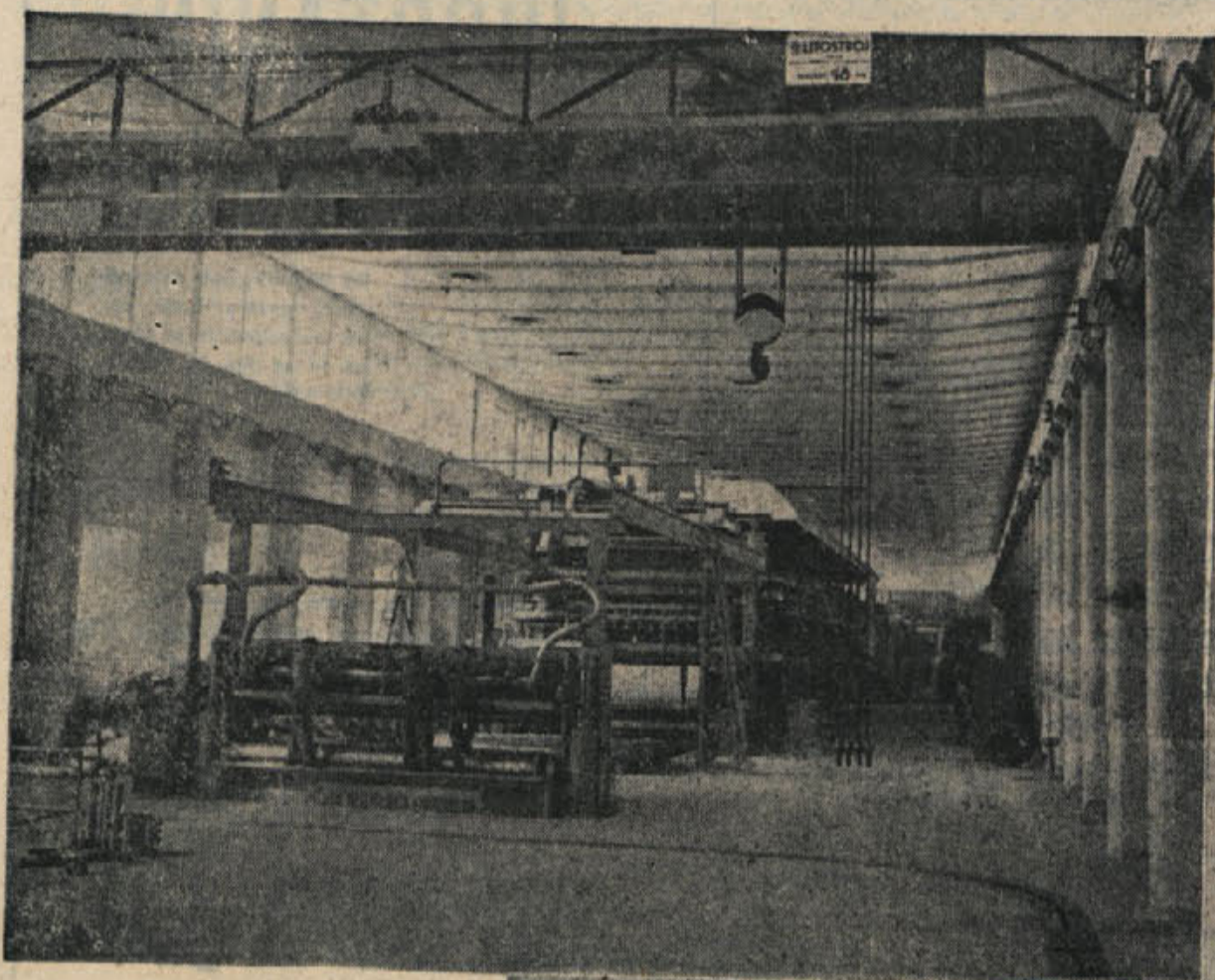
Pokopali smo Sajnovo mamo

13. aprila smo pokopali pri Treh tarah 76 letno partizansko mamičo Ano Sajnovo iz Zelenikov pri Draščih nad Metliko. Pred njenim domom se je poslovil od nje, dobre vaščanke, sosed, aktivist in partizanski mamice to. Bajuk, sekretar ZB v Draščih. Metliška godba je igrala žalostnice in mnogo Belo-

in poniževal kot aktivistko in partizansko mamo. Je iz dneva v dan z vedno večjo vneto sodelovala v nadčloveških akcijah naših ljudi. Za njeno delo je Zvezna ljudska skupščina odklovala z Redom za hrabrost. Kot dobro in zavedno partizansko mamo jo pozna marsikateri borec, s katerim je delila zadnji kosček kruha. Njena materinska beseda je bila nežna in topla, da je partizan počutil pri njej, kot pri lastni materi. Za delo, za je prispevala v NOB, za njeno skrb za nas in za njeno neumorno delo, se ji zahvaljujemo. Naj ji bo lahka domoga gruda, za katero je trpela in se borila. K.

CELULOZE IN PAPIRJA DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO

PAPIRJA DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO KOLEKTIV TOVARNE

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO

ZA PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA IN DAN SOLIDARNOSTI VSEH DELOVNIH MNOŽIC SVETA, POZDRAVLJAMO DELOVNE KOLEKTIVE DOMAČE OBČINE, OKRAJA IN VSEH JUGOSLOVANSKIH REPUBLIK. — NAS POZDRAV OB 40-LETNICI KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE: VSE SILE ZA ZGRADITEV SOCIALIZMA V NAŠI DEŽELI!

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA

DJURO SALAJ
VIDEM-KRŠKO

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA

BORBENE POZDRAVE ZKJ POŠILJAJO:

Jugoslovanski komunisti in vsi delovni ljudje pozdravljajo borbo vseh narodov sveta za ohranitev miru, ki je zdaj najvažnejši mednarodni problem!

»JUGOTANIN« Sevnica

Za praznik vseh delovnih ljudi pozdravljamo poslovne prijatelje in znance in se jim še nadalje priporočamo!

Obiljubljamo, da bomo še nadalje vzgajali socialistično zavedne ljudi in da bomo ostali zvesti naši poti v socializem!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TREBNJE

Priporočila
se
Kmetijska
zadruga
MIRNA

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

BREZICE

pošiljajo borbene pozdrave vsem svojim članom in vsem občanom občine Brežice ob 40-letnici KPJ in čestitajo za Praznik dela —

1. maj!

Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinski komite LMS
Občinski odbor DPM
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB
Občinski odbor ZVVI
Občinski odbor LT
Občinski svet Svobod
in prosvetnih društev
Zveza rezervnih oficirjev —
pododbor Brežice

»MESARIJA«
MOKRONOG

se priporočila cenjenim strankam!

Prvovrstne šivalne stroje vseh vrst vam nudi

TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV

»MIRNA«

MIRNA NA DOLENJSKEM

Delovni kolektiv čestita ob 40-letnici KPJ vsem komunistom ter pozdravlja za 1. maj vse delovne ljudi Dolenjske in Spodnjega Posavja!

OBČINSKI KOMITE ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZVVI
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB

Zivel 1. maj — praznik vsega delovnega ljudstva!

»Kopitarna« Sevnica

ČESTITA ZA DRŽAVNA PRAZNIKA 20. APRIL IN 1. MAJ VSEM
DELOVNIM KOLEKTIVOM TER JIM ŽELI MNOGO DELOVNIH USPEHOVI!

Hkrati obveščamo vse odjemalce, da smo prejeli dva najmodernejša stroja za izdelavo kopit, na katerih smo v teh dneh pričeli s proizvodnjo.

TRGOVSKO PODJETJE

TREBNJE

S POSLOVALNICAMI

TREBNJE — VELIKA LOKA — MIRNA

se pridružuje čestitkam ostalih kolektivov ob 40-letnici KPJ ter iskreno čestita za Praznik dela vsem svojim odjemalcem!

Z željo za večjim gospodarskim napredkom, industrializacijo in mehanizacijo, skrbimo za nemoten prenos ter razdeljevanje električne energije od proizvodnih podjetij do odjemalcev z geslom: ZADOSTNO KOLIČINO KVALITETNE ENERGIJE VSAKEMU ODJEMALCU!

»ELEKTRO« KRŠKO

Videm - Krško

Za 1. maj čestita svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem

TRGOVSKO PODJETJE
MOKRONOG

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

»RESA« VIDEM - KRŠKO

nudi potrošnikom velike izbire raznovrstnega blaga. Vabimo Vas, da obiščete naše prodajalne in se sami prepričate! Lepo boste sprejeti in kulturno postreženi!

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

OBČINSKO PODJETJE

REMONT MOKRONOG

ima stalno na zalogi betonske izdelke in se priporočila!

Za 40-letnico KPJ in 1. maj — čestitamo!

„AVTOTRGOVINA“ VIDEM-KRŠKO

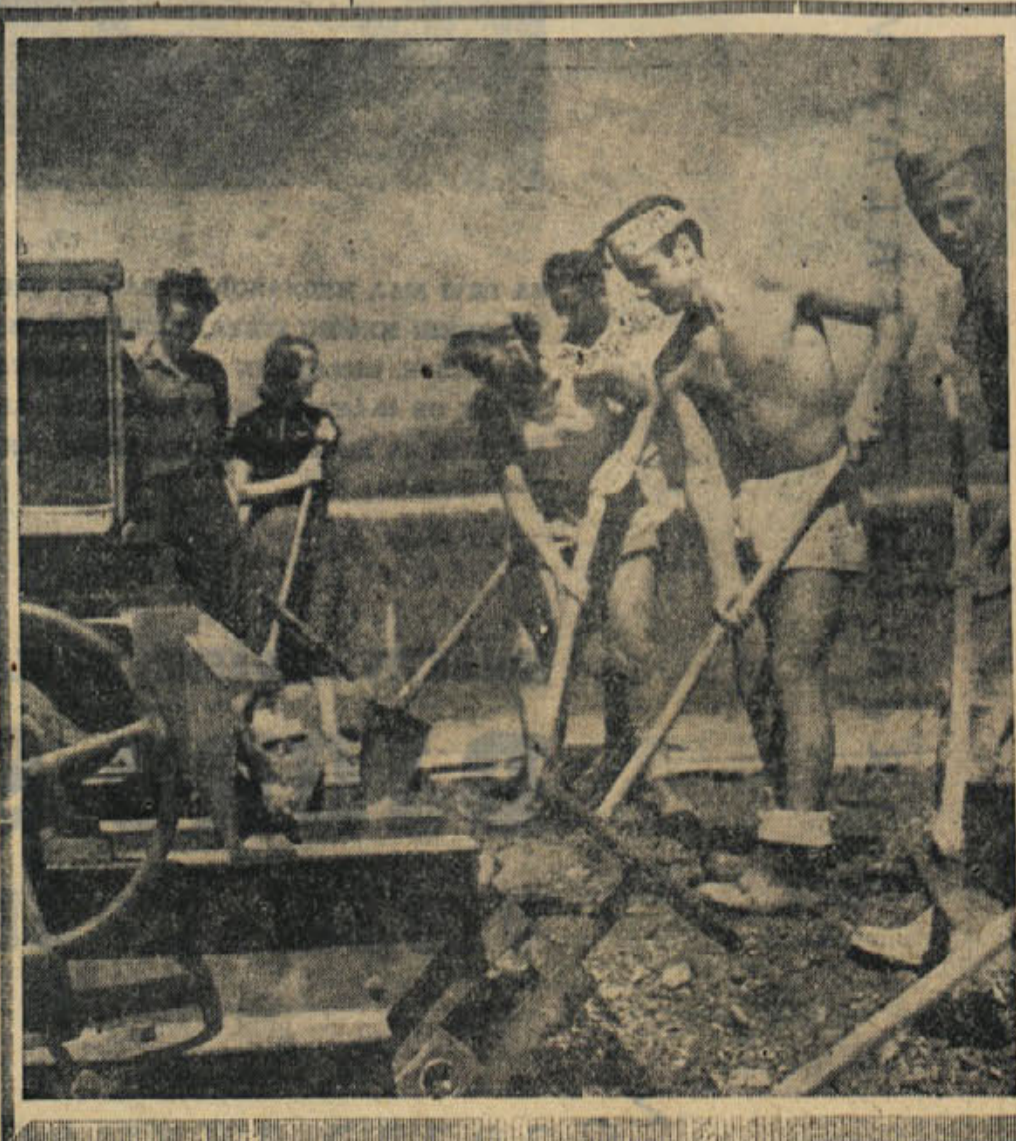
VSEM DELOVNIM LJUDEM
ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA!

nudi cenjenim odjemalcem kot podzastopnik tovarn TAM, Maribor, CRVENA ZASTAVA, Kragujevac in TOMOS, Koper, vse njihove proizvode, kakor tudi vse nadomestne dele za avtomobile, motorje ter kolesa.

Svoje kvalitetne izdelke priporočila podjetje

Vsem kolektivom na Dolenjskem čestitamo k doseženim delovnim zmagam in jim želimo, da bi z nezmanjšanim poletom nadaljevali delo za čimprejšnjo izgradnjo socializma!

»MESOIZDELKI« Mokronog

«Keramika»

TOVARNA
KERAMIČNIH
IZDELKOV

NOVO MESTO

☆

TOPLO PRIPOROČA
SVOJE
KVALITETNE IZDELKE

**Pozdrav avantgardi delavskega razreda
naše neodvisne dežele — slavni KPJ!**

**Mizarska
produktivna
zadruga**

tel. 34

Na željo vam je na uslugo
naš arhitekt z nasveti in
načrti.

- IZDELUJE IN DOBAVLJA
- stilno, luksuzno in moderno pohištvo
- sprejema v delo popolno opremo vil, hotelov, klubov in ostalih družbenih prostorov
- izdelava prvovrstna

SEVNICA - SLOVENIJA

Priporoča se

KZ

Brestanica

TRGOVSKO PODJETJE

VINO
BREŽICE

nudi za domači in tuji trg
razna kvalitetna vina in
prvovrstno sadje

**VELIKA
IZBIRA
— NIZKE
CENE
P R I**

PAPIRNO KONFEKCIJO
IN KARTONAŽNE IZDELKE
VAM NUDI

Konfekcija papirja

podjetje za predelavo papirja

VIDEM - KRŠKO

Solidno in poceni opravlja
vsa tiskarska dela

Valvasorjeva tiskarna

VIDEM - KRŠKO

TRGOVSKEM PODJETJU

»Sloga«

v SEVNICI

CENJENIM
ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
SE PRIPOROČA

KMETIJSKA ZADRUGA

VIDEM - KRŠKO LEVI BREG

**Komunala
Brežice**

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM DRUGIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV

**Kmetijska
zadruga
Krško**

☆

pozdravlja za 1. maj vse
odjemalce in dobavitelje!

Se mnogo delovnih
smag
šell
vsem podjetjem
in kolektivom

**T
R
A
N
S
P
O
R
T**

VIDEM-KRŠKO

Vse sile za mir, svo-
bodo in socializem!

**Kmetijsko
gospodarstvo SEVNICA**

KOLEKTIV
**Kmetijske zadruga
Brežice**

Čestita za delovni praznik 1. maj vsem
zadružnikom

**»MESTNA KAVARNA«
BREŽICE**

toplo pozdravlja cenjene
goste in se jim še nadalje
priporoča!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO
IN MALO

**»KRKA«
BREŽICE**

ČESTITA ZA PRAZNIK DELA VSEM
SVOJIM ODJEMALCEM

GOZDNO

**GOSPODARSTVO
BREŽICE**

Tudi v bodoče bomo skušali nu-
diti svojim odjemalcem kvalitetne
izdelke po nizkih cenah

»LISCA«

Konfekcija

Sevnica

NAJ ŽIVI 1. MAJ —
PRAZNIK DELA!

Naj živi ZKJ, organizirana politična sila delavskega
razreda in delovnega
ljudstva Jugoslavije!

**TURIST HOTEL
»SREMIČ«
VIDEM - KRŠKO**

ZA 1. MAJ POZDRAVLJAMO VSE POTNIKE IN
TURISTE IN SE PRIPOROČAMO!

AGROSERVIS
BREŽICE

Vsem cestarjem, delav-
cem in uslužbencem če-
stita za 1. maj, želeč jim
še mnogo uspehov.

Uprava za ceste LRS- tehnična sekcija
NOVO MESTO

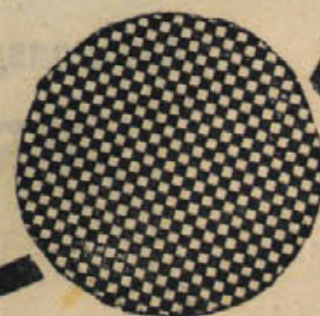
Vsem svojim uslužbencem, delavcem in
strokovnjakom čestita za 1. maj — praznik
dela

**SPLOŠNA
OBRTNA
KOVINARSKA
ZADRUGA**

VIDEM - KRŠKO

ČESTITA ZA PRAZNIK VSEH DELOVNIH LJUDI
IN SE VNAPREJ PRIPOROČA SVOJE IZDELKE.

Socializem je postal materialna
sila, ekonomski, socialni in kul-
turni činitelj, ki odločilno vpli-
va na svetovni družbeni razvoj!
Naj živi in se razvija ZKJ, naj-
odločnejši pobornik graditve
socializma!

VSEM DELOVNIM LJUDEM BELE KRAJINE
IN DOLENJSKE ČESTITA ZA 1. MAJ

Planinsko društvo Črnomelj

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

PIONIR

NOVO MESTO

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ZA 1. MAJ IN
JIM ŽELI TUDI V BODOČE OBILO DELOVNIH USPEHOV!

PODJETJE GRADI VSE VRSTE OBJEKTOV HITRO, KVALITETNO IN
POCENI. POSLUŽUJTE SE TUDI USLUG NAŠIH OBRATOV: KOVINSKO-
MEHANIČNEGA, AVTOPARKA, KAMNOSEŠKO-CEMENTNINARSKEGA IN
OSTALIH. — SE PRIPOROČAMO!

Vse sile za socializem!

GRADBENO
PODJETJE

»Sava« VIDEM - KRŠKO

Ob slavni obletnici naše Partije obljublamo, da se bomo tako kot doslej z vsem ognjem in nesebičnim prizadevanjem trudili pri uresničevanju zastavljenih nalog na poti nadaljnega razvoja socializma v naši deželi!

Vsem potrošnikom električne energije na področju novomeškega okraja čestita za 1. maj

Elektro

Novo mesto

želeč jim mnogo uspehov pri izgradnji socializma!

OBRAT ZA PROIZVODNJO KREMENCEVEGA PESKA
VSEH VRST, ROZENČA (KVARCITA) IN BRUSNEGA
PESKA

»KREMENICA« SEVNICA

NUDI KVALITETNO BLAGO IN SE PRIPOROČA
ROČA CENJENIM ODJEMALCEM.

Jugoslovanski komunisti in vsi delovni ljudje pozdravljajo borbo vseh narodov sveta za ohranitev miru, ki je zdaj najvažnejši mednarodni problem.

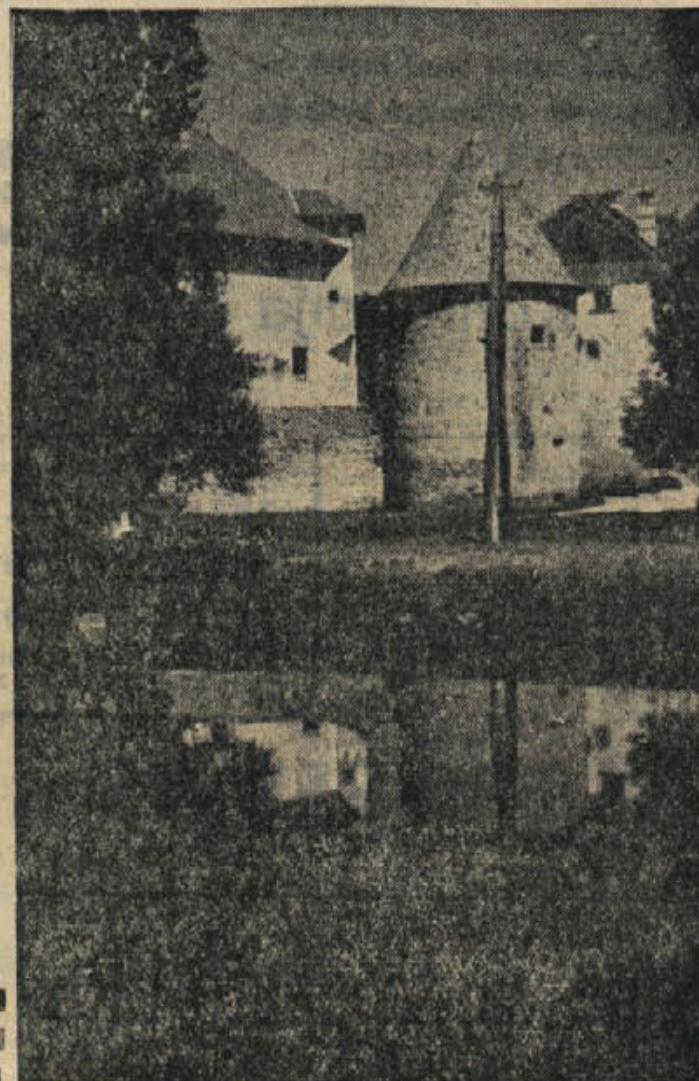
Naj živi 1. maj — praznik vseh delovnih ljudi!

Okrajni ljudski odbor Novo mesto

OKRAJNI KOMITE ZKJ
OKRAJNI KOMITE LMS
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI ODBOR ZB

OB VELIKI OBLETNICI NAŠE SLAVNE PARTIJE BO DELAVSKI RAZRED NAŠE DOMOVINE SE NADALJE Z DEJANJI, NA PODLAGI NAČEL PROLETARSKEGA INTERNACIONALIZMA, SLUŽIL VELIKEMU BOJU DELAVCEV VSEGA SVETA IN VSEH NAPREDNIH LJUDI ZA MIR, SVOBODO IN SOCIALIZEM!

Ob 10-letnici ustanovitve našega kolektiva toпло pozdravljamo vse cenjene stranke in se jim še nadalje priporočamo! Vsem delovnim ljudem iskreno čestitamo za 1. maj!

Avtotransportno podjetje
»PREVOZ«
BREŽICE

CENJENIM ODJEMALCEM PRIPOROČAMO SVOJE USLUGE IN JIM ČESTITAMO ZA 1. MAJ

SPLOŠNO
Kleparstvo
Črnomelj

KRKA

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE ZDRAVIL

Novo mesto

BORBENE POZDRAVE
ZKJ, KI NADALJUJE
DRAGOCENA PRIZADE-
VANJA ZA MIR
IN KREPITEV
MEDNARODNEGA
SODELOVANJA!

CESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM, ZLASTI
PA SVOJIM ODJEMALCEM ZA 1. MAJ —
PRAZNIK DELA!

POZDRAV
AVANTGARDI
DELAVSKEGA
RAZREDA
NAŠE DEZELE
— SLAVNI
K P J I

DOLENJSKA
LESNA
INDUSTRIJA

TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO

NOVO MESTO

CESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ZA 1. MAJ TER
HKRATI ZELI VSEM DELOVNIM LJUDEM MNOGO USPE-
HOV PRI GRADITVI BOLJŠE IN LEPSJE BODOČNOSTI!

»Novoles« Novo mesto

POZDRAVLJA OB 1. MAJU VSE DELOVNE
KOLEKTIVE IN JIM ZELI V NADALJNJI
IZGRADNJI SOCIALIZMA ŠE MNOGO USPEHOV!

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI KOMITE LMS

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

CRNOMELJ

BUDNIK RJAVEGA PREMOMA KANIZARICA — BELT, BELOKRANJSKA LIVARNA IN STROJNA
TOVARNA CRNOMELJ — »ZORA«, LESNA INDUSTRIJA IN VALJČNI MELN CRNOMELJ — BE-
LOKRANJSKA TOVARNA PLETENIN, CRNOMELJ — KMETIJSKA PROIZVAJALNA ZVEZA, BE-
LOKRANJSKI ODBOR CRNOMELJ — BELSAD, CRNOMELJ — BEGRAD, BELOKRANJSKI
OŠKO GRADBENO PODJETJE, CRNOMELJ — SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — GO-
POTROŠNIK, TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA, CRNOMELJ — GO-
TOBAK, TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — GOSTINSKO PODJETJE, CRNOMELJ — SEMIC — MI-
STIŠE »LOVSKI ROG« — BUFFET »VINSKA KLET VINICA« — CEVLJARSTVO, SEMIC — M-
— MESNICA IN KLAYNICA, SEMIC — INDUSTRILJA ELEKTROZVEZ, CRNOMELJ — PLANINA, CE-
ZARSKA DELAVNICA, SEMIC — SIKARSKO PLESARSKO PODJETJE, CRNOMELJ — MIZAR, OBRATNO POD-
PODJETJE, CRNOMELJ — MIZARSKA ZADRUGA, CRNOMELJ — OPEKARNA, KANIZARICA —
VLJARSKO PODJETJE, CRNOMELJ — ŠIVILSKO PODJETJE, CRNOMELJ — KMETIJSKA ZADRUGA — KME-
JEJE, CRNOMELJ — KMETIJSKA ZADRUGA STARI TRG OB KOLPI — KMETIJSKA
SPLOŠNO CEVLJARSTVO, CRNOMELJ — KMETIJSKA ZADRUGA, CRNOMELJ — OBRAT CRNOMELJ IN CRNOMELJ
DAC V BELI KRAJINI — KMETIJSKA ZADRUGA ČRESNJEVEC — KMETIJSKA ZADRUGA DRAGATUS — KME-
MELJ — KMETIJSKA ZADRUGA ČRESNJEVEC — KMETIJSKA ZADRUGA STARI TRG OB KOLPI — KMETIJSKA
TIJSKA ZADRUGA SEMIC — KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO, SEMIC, STARI TRG OB KOLPI IN
ZADRUGA VINICA — KMETIJSKO ADLESICI, DRAGATUS, CRNOMELJ — BOROVO, PRODAJALNA
NJICE — PEKO, TOVARNA OBUITVE, PRODAJALNA CRNOMELJ — ODPAD, POSLOVALNICA CRNOMELJ
CRNOMELJ — KOTERK, POSLOVALNICA CRNOMELJ — ELEKTRO, OBRAT CRNOMELJ — ŽELEZNIŠKA PO-
— GOSAD, POSLOVALNICA CRNOMELJ — ELEKTRO, OBRAT CRNOMELJ — ŽELEZNIŠKA PO-
STAJA CRNOMELJ IN OSTALE ORGANIZACIJE TER USTANOVE NA PODROČJU OBCINE
CRNOMELJ.

NAJ ŽIVI ZKJ, ORGANIZIRANA POLITIČNA SILA DELAV-
SKEGA RAZREDA IN DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE!

VSEM PREBIVALCEM NOVOMEŠKE OBCINE CESTITAJO
ZA PRAZNIK DELA:

Občinski ljudski odbor

Novo mesto

OBČINSKI KOMITE ZKJ
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE LMS

SOCIALIZEM REŠUJE VELIKE IN DALJNOSEŽNE EKONOM-
SKE IN SOCIALNE NALOGE, KI BODO PREOBRAZILE SVET
IN ODNOSI MED LJUDMI!

TRGOVSKO PODJETJE NA MALO

»Zarja«

Vsem cenjenim strankam, poslovnim
prijateljem in znancem čestita
za Praznik dela

NOVO MESTO

Industrija motornih vozil

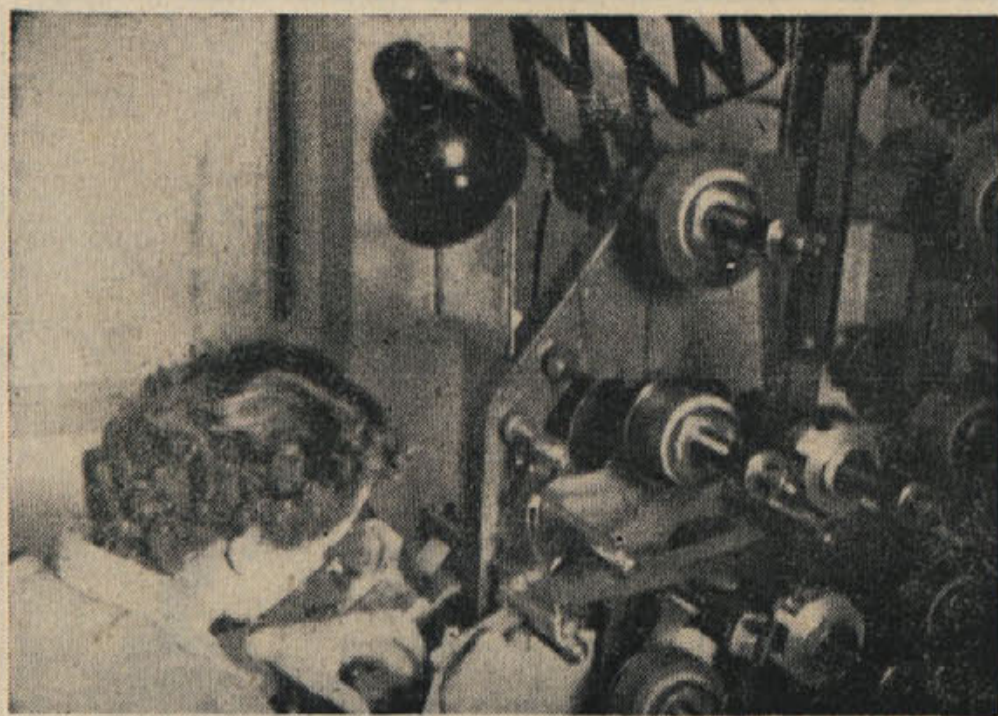
NAJ ŽIVI PRAZNIK DELA — 1. MAJ, DAN DELOVNEGA
LJUDSTVA IN NASIH DELOVNIH ZMAG!

Z osvajanjem novega vozila lastne konstrukcije,
izdelave hidravlične stiskalnice, servisne opreme,
grelicev za avtomobile, je pridobljena nova zmaga
na polju osamosvojitve naše industrije.

NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE DOMOVINE CESTITAMO ZA PRAZNIK DELA!

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR

**M
E
T
L
I
K
A**

OBCINSKI KOMITE ZK
OBCINSKI KOMITE LMS
OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI ODBOR ZB
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
IN GOSPODARKE ORGANIZACIJE:
BELOKRANJSKA TRIKOTAZNA INDU-
STRIJA »BETI«, METLIKA
NOVOTEKS. OBRAT II, METLIKA
SPLOŠNO MIZARSTVO, GRADAC
in obrat ZAGA, SUHOR
PEČARIJA, GRADAC
CEVLJARSKO PODJETJE, METLIKA
KMETIJSKO POSESTVO, METLIKA

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE,
METLIKA
SIVILJSKO PODJETJE, METLIKA
MESTNA KLAVNICA, METLIKA
KOVAŠKO PODJETJE, METLIKA
PEKARIJA, METLIKA
FOTO-KINO, METLIKA
KZ METLIKA
KZ SUHOR
KZ GRADAC

DELOVNI KOLEKTIV

»IEV«

obrat SEMIČ

CESTITA ZA 1. MAJ
IN POZDRAVLJA
OB 40-LETNICI KPJ
VSE CLANE
ZVEZE KOMUNISTOV!

NAJ ZIVI ZKJ, ORGANIZIRANA
POLITIČNA SILA DELAVSKEGA RAZREDA
IN DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE!

KMETIJSKA PROIZVAJALNA POSLOVNA ZVEZA

Brežice

ZA 1. MAJ
POZDRAVLJAMO
VSE CEVLJARJE
IN CEVLJARSKE
KOLEKTIVE
NA DOLENJSKEM
IN SPODNJEM POSAVJU

INDUSTRIJA CEVLJEV
»BOR«
DOLENJSKE TOPLICE

SVOJE USLUGE PRIPOROČA

ZIDARSKO PODJETJE
»REMONT« ŽUŽEMBERK

IN HKRATI CESTITA VSEM DRŽAVLJANOM FLRJ
ZA 1. MAJ!

VSE VRSTE SODOBNEGA POHIŠTVA IZDELUJE
ZA DOMACI IN TUJI TRG

»OPREMALES«

NOVO MESTO

ZIVEL 1. MAJ, PRAZNIK VSEH DELOVNIH LJUDI!

VSEM ODJEMALCEM
IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM
CESTITAMO
ZA PRAZNIK DELA
TRGOVSKO PODJETJE

»SUHA KRAJINA«

DVOR
PRI ŽUŽEMBERKU

AVTOPROMET
TUZEMSKA
ŠPEDICIJA

Živela zveza komunistov,
naš vodnik na poti v socializem!

CESTITKAM
OSTALIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV
SE PRIDRUŽUJE

KMETIJSKA ZADRUGA

ŽUŽEMBERK

NAJ ZIVI SLAVNA KOMUNISTIČNA PARTIJA JUGOSLAVIJE
POD VODSTVOM TOVARISA TITA!

Opekarna Prečna

ZIVEL 1. MAJ!

K 40-LETNICI USTANO-
VITVE SLAVNE ZKJ IN
PRAZNIKU DELA CESTITA VSEM DELOVNIM
LJUDEM IN JIM ZELI SE NADALJNIH USPE-
HOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA — KOLEKTIV

INDUSTRIJE PERILA Novo mesto

»GORJANCI«

NOVO MESTO - STRAŽA

CESTITAMO ZA PRAZNIK DELA VSEM
ŠOFERJEM IN POTNIKOM TER PRIPOR-
OČAMO SVOJE USLUGE CENJENIM
STRANKAM!

CENJENIM
ODJEMALCEM
SE PRIPOROČA

TRGOVSKO
PODJETJE
STRAŽA

TRGOVSKO PODJETJE

»ŽELEZNINA«

NOVO MESTO

NUDI POTROŠNIKOM PO ZMERNIH CENAH RAZNO
KOVINSKO BLAGO, GRADBENI MATERIAL, STRELIVO
ZA KAMEN, VODOVODNO-INSTALATERSKI MATERIAL,
ELEKTROMATERIAL, DOMAČE IN UVOŽENE GOSPO-
DINSKE STROJE, EMAJLIRANO POSODO, MOTORNA
KOLESA, AVTOMATERIAL, KOLESARSKE POTREBSCINE,
USNJE VSEH VRST, CEVLJ. RSKE POTREBSCINE ITD.
— ZA 1. MAJ CESTITAMO VSEM CENJENIM ODJEMAL-
CEM IN PREBIVALCEM DOLENJSKE TER SE PRIPORO-
ČAMO ZA NADALJNO NAKLONJENOST.

VSEM SVOJIM
CLANOM CESTITA ZA 1. MAJ

KMETIJSKA ZADRUGA

TREBNJE

DELOVNI KOLEKTIV

SPLOŠNEGA MIZARSTVA DVOR pri Žužemberku

Cestita za 1. maj vsem sorodnim kolektivom in vsem
delovnim ljudem, želeč jim še mnogo uspehov!

SE PRIPOROČA
CENJENIM
STRANKAM

KMETIJSKA
ZADRUGA
STRAŽA

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

OBCINSKI
LJUDSKI ODBOR

Žužemberk

OBCINSKI KOMITE ZKS
OBCINSKI KOMITE LMS
OBCINSKI ODBOR LT
OBCINSKA GASILSKA ZVEZA
OBCINSKI ODBOR ZVVI
OBCINSKI ODBOR SZDL

OBCINSKI ODBOR ZB
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
OBCINSKI ODBOR RE
OBCINSKI SVET SVOBOD
OBCINSKI ODBOR SD

VSEM PREBIVALCEM
OBCINE CESTITAMO
ZA 1. MAJ!

SVOJIM
STRANKAM
CESTITA
ZA 1. MAJ

KOMUNALNA
BANKA
MESTNA
HRANILNICA
NOVO MESTO

TRGOVSKO
PODJETJE
PETROL
LJUBLJANA
POSLOVALNICA

NOVO MESTO

IMA STALNO NA ZA-
LOGI VSE VRSTE NAF-
TINIH DERIVATOV IN
SE PRIPOROČA
VSEM POTROŠNIKOM —
ODJEMALCEM CESTI-
TAMO ZA 1. MAJ!

OB 40-LETNICI POZDRAVLJAMO VSE JUGOSLOVANSKE
KOMUNISTE IN MARSALA TITA, PRVOBORCA ZA ENOT-
NOST DELOVNEGA LJUDSTVA IN MIRU NA SVETU

ZDRAVILIŠČE

Dolenjske
Toplice

CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA ZA OBISK IN JIH
VABIMO NA OGLED BAZENA NA PROSTEM, KI BO V
KRATKEM DOGRAJEN

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

Novomeška opekarna

Zalog

POŠILJA OB PRAZNIKU DELA BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM. Z DVIGOM STORILNOSTI IN KVALITETE — K SE VEČJIM USPEHOM!

CESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN USTANOVAM K DOSEŽENIM USPEHOM IN SE PRIDRUŽUJEMO MANIFESTACIJI 1. MAJA

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA

NOVO MESTO

Cenjenim odjemalcem in dobaviteljem se priporoča

KMETUSKA ZADRUGA

Šentjernej

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ

Novo mesto

Čestita vsem svojim članom za delavski praznik 1. maj!
Pozdrav avantgardi delavskega razreda naše dežele — slavni Komunistični partiji Jugoslavije!

PRIPOROČA SE

TRGOVSKO PODJETJE

»DOLENJC« ŠENTJERNEJ

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!
ZIVEL MARŠAL TITO IN NAŠA KOMUNISTIČNA PARTIJA!

PROLETARCI VSEH DEZEL ZDRUŽITE SE!

Toplo pozdravlja za Praznik dela svoje poslovne prijatelje in znance ter se jim še nadalje priporoča!

Gozdarsko lesno poslovna zveza

NOVO MESTO

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem čestita za 1. maj

„ROG“

TRGOVSKO PODJETJE EN GROS —

Novo mesto

VSE SILE ZA MIR, SVOBODO IN SOCIALIZEM — IDEALE SODOBNEGA ČLOVEŠTVA!

Okrajna zadružna zveza

Zadružna hranilnica

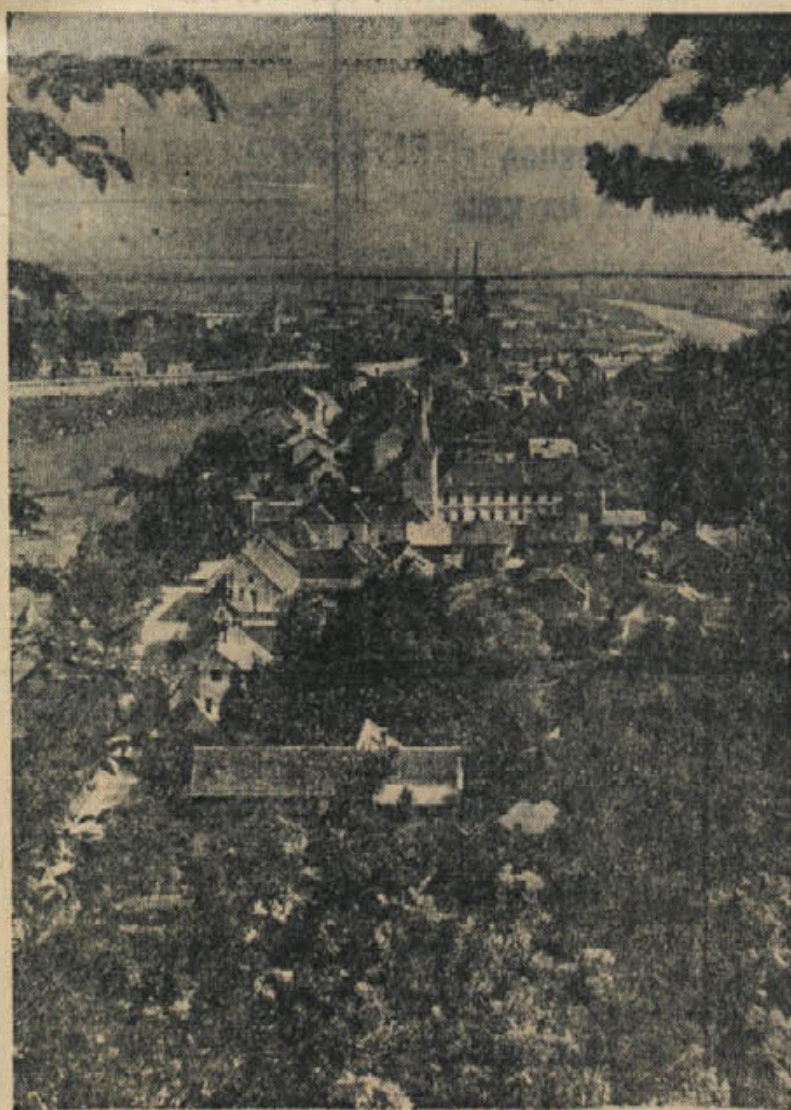
NOVO MESTO

Okrajni zavod za socialno zavarovanje

NOVO MESTO

S SVOJIMI PODRUŽNICAMI
čestita za 1. maj vsem delovnim ljudem Dolenjske in Spodnjega Posavja, želeč jim še nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma!

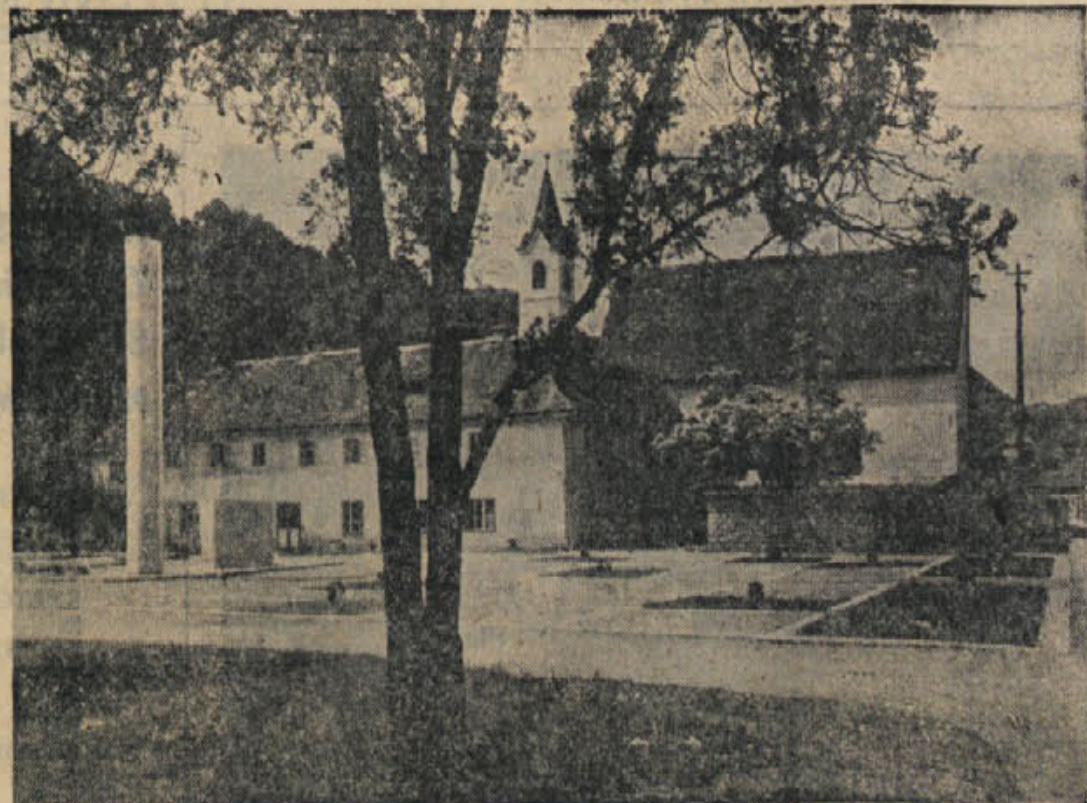
Občinski komite ZKJ Občinski ljudski odbor

Občinski odbor SZDL
Občinski sindikalni svet
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB

VIDEM-KRŠKO

VSEM OBČANOM IN DRUGIM DRŽAVLJANOM FLRJ ISKRENO ČESTITAMO ZA PRAZNIK 40. OBLETNICE OBSTOJA KPJI

Socializem rešuje velike in daljnosežne ekonomske in socialne naloge, ki bodo preobrazile svet in odnose med ljudmi!

Jugoslovanski komunisti in vsi delovni ljudje pozdravljajo borbo naše Komunistične partije pod vodstvom maršala Tita za ohranitev miru na svetu!

Občinski Ljudski Odbor

SENOVO

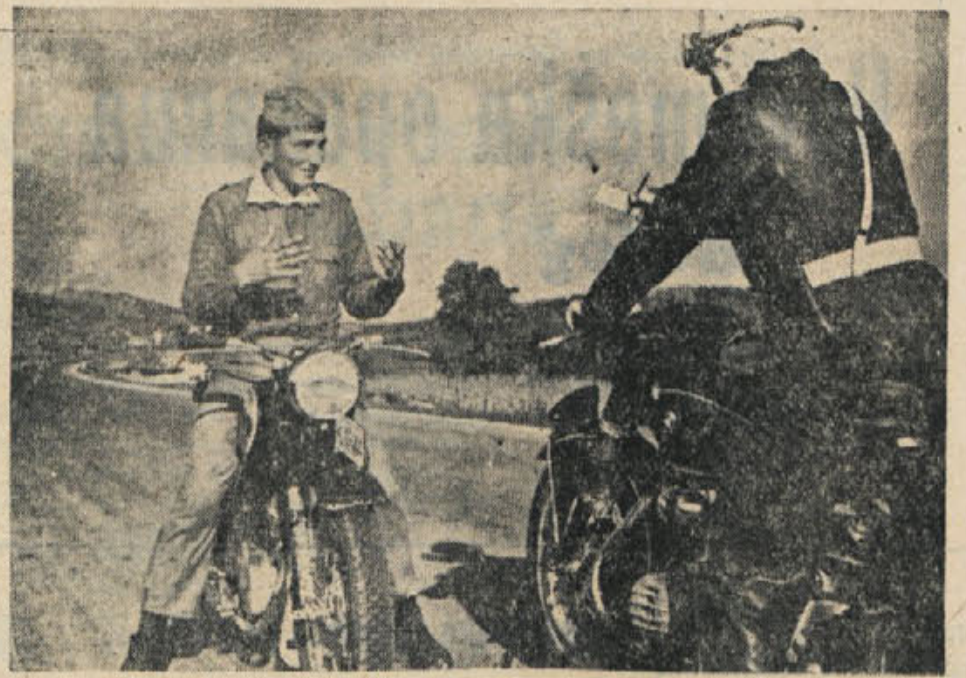
OBČINSKI KOMITE ZKJ SENOVO
Občinski odbor SZDL
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB
Občinski sindikalni svet
in ostale množične organizacije.

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO PODJETJA:

RUDNIK SENOVO   ELEKTRARNA BRESTANICA
»PRESKRBA« SENOVO   MIZARSTVO BRESTANICA
KZ BRESTANICA   »DOLOMIT« BRESTANICA
GOSTINSTVO BRESTANICA IN SENOVO
MIZARSKO PODJETJE SENOVO IN BRESTANICA
ČEVLJARSTVO IN KROJAŠTVO SENOVO
KOMUNALNA UPRAVA SENOVO
ZDRAVSTVENI DOM SENOVO

Vsem občanom in delovnim kolektivom v naši občini priskrbe pozdrave za največji praznik delovnih ljudi - 1. maj!

DELOVNI KOLEKTIV

„IEV“
obrat ŠENTJERNEJ

čestita ob 40-letnici KPJ
vsem jugoslovanskim komunistom
ter pozdravlja za 1. maj
vse delovne ljudi!

POZDRAVLJAMO
1. MAJ -
PRAZNIK
DELOVNEGA
LJUDSTVA!

VSEM, KI SO NAS ZE OBISKALI,
POSILJAMO TOPLE POZDRAVE
ZA PRAZNIK DELA
IN SE PRIPOROČAMO!

ZDRAVILIŠČE
SMARJEŠKE TOPLICE

KMETJSKO
GOSPODARSTVO
KOSTANJEVICA
NA KRKI

ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN USTANOVAM K DOSEZENIM USPEHOM
IN SE PRIDRUŽUJEMO MANIFESTACIJI 1. MAJA!

KMETJSKO GOZDARSKO POSESTVO
Novo mesto

SVOJIM ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
SE SE NADALJE PRIPOROČA

KMETIJSKA ZADRUGA
KOSTANJEVICA NA KRKI

Naše geslo je:

DOBRA KVALITETA -
NIZKE CENE!

NAJBOLJŠA
DOMAČA
VINA
DOBITE V

VINARSKI
ZADRUGI
KOSTANJEVICA
NA KRKI

CENJENIM
ODJEMALCEM IN
DOBAVITELJEM
SE SE NADALJE
PRIPOROČAMO!

POSLOVNIM
PRIJATELJEM
IN
ZNANCEM
ČESTITAMO
ZA 1. MAJ!

MESARIJA
ŠENTJERNEJ

Živel 1. maj praznik dela!

TRGOVSKO PODJETJE

»Gorjanci«
ŠENTJERNEJ

NASIM STRANKAM SE PRIPOROČAMO
SE VNAPREJ IN JIM ČESTITAMO ZA 1. MAJ!

KNJIGARNA IN PAPIRNICA
VIDEM - KRŠKO

GOSTINSKO PODJETJE
SEVNICA

Z OBRATI
Kolodvorska restavracija
Gostilna pod gradom
Buffet Šmarje
Gostilna pri Lovcu
Buffet postaja

ČESTITA CENJENIM GOSTOM, DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN VSEM PREBIVALCEM OBČINE SEVNICA
ZA PRAZNIK DELA
IN SE NAJTOPLEJE PRIPOROČAMO!

IZVRSUJEMO VSA MIZARSKA DELA
SOLIDNO, HITRO IN POCENI!

MIZARSKO PODJETJE

»PODGORJE«
ŠENTJERNEJ

KMETIJSKA
ZADRUGA
ŠKOCJAN
PRI NOVEM MESTU

ČESTITA
ZA
1. MAJ
VSEM
KMETOVALCEM
IN
ZADRUŽNIKOM
TER
SE
JIM
PRIPOROČAI

GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA

»Zasavje«

SEVNICA

S SVOJIMI GOZDARSKIMI OKOLISI:
SEVNICA, BREŽICE in KOSTANJEVICA

SKRBI ZA VSA GOZDNO-GOJITVENA DELA,
VARSTVENA DELA IN UREJEVALNA DELA V NASIH GOZDOVIH,
GRADI GOZDNE KOMUNIKACIJE
TER OPRAVLJA PROMET Z LESNIMI SORTIMENTI